

ความรู้ ทักษะ และ การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการ

การท่องเที่ยวในท้องถิ่น : กรณีศึกษา หาดบางแสน 2

อำเภออุบลรัตน์ จังหวัดขอนแก่น

KNOWLEDGE, ATTITUDE AND PEOPLE PARTICIPATION IN TOURISM

MANAGEMENT AT LOCAL : A CASE STUDY OF HARD BANGSAN 2

AMPHORE UBOLRAT CHANGWAT KHON KAEN

นางสาวสุรางรัตน์ ช่วยวงศ์ญาติ

วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

พ.ศ. 2547

ISBN 974-659-858-9

ความรู้ ทักษะ และ การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการ
การท่องเที่ยวในท้องถิ่น : กรณีศึกษา หาดบางแสน 2
อำเภออุบลรัตน์ จังหวัดขอนแก่น

นางสาวสุรางรัตน์ ช่วยวงศ์ญาติ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาพัฒนาสังคม
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น
พ.ศ. 2547
ISBN 974-659-858-9

**KNOWLEDGE, ATTITUDE AND PEOPLE PARTICIPATION IN TOURISM
MANAGEMENT AT LOCAL : A CASE STUDY OF HARD BANGSAN 2
AMPHORE UBOLRAT CHANGWAT KHON KAEN**

MISS. SURANGRAT CHUAYWONGYAT

**A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF THE REQUIREMENTS
FOR THE DEGREE OF MASTER OF ARTS
IN SOCIAL DEVELOPMENT
GRADUATE SCHOOL KHON KAEN UNIVERSITY
2004
ISBN 974-659-858-9**

ใบรับรองวิทยานิพนธ์
มหาวิทยาลัยขอนแก่น
ปริญญา
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาพัฒนาสังคม

ชื่อวิทยานิพนธ์ : ความรู้ ทักษะคิด และการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการการ
ท่องเที่ยวในท้องถิ่น : กรณีศึกษา หาดบางแสน 2 อำเภออุบลรัตน์
จังหวัดขอนแก่น

ชื่อผู้ทำวิทยานิพนธ์ : นางสาวสุรางรัตน์ ช่วยวงศ์ญาติ

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บัวพันธ์ พรหมพักพิง)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(รองศาสตราจารย์ ดร.เศกสรรค์ ยวงวิชัย)

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร. สมหมาย ปรีเปรม)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยขอนแก่น

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร. พิรสิทธิ์ คำนวนคิดปป์)
คณบดีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยขอนแก่น

สุรางรัตน์ ช่วยวงศ์ญาติ. 2547. *ความรู้ ทัศนคติ และการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในท้องถิ่น : กรณีศึกษา หาดบางแสน 2 อำเภอชลบุรี จังหวัดชลบุรี*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น. [ISBN 974-659-858-9]
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ : ผศ.ดร.บัวพันธ์ พรหมพักพิง, รศ.ดร.เศกสรรค์ ยวงวิชัย

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ความรู้ ทัศนคติ ของชุมชนที่มีต่อการท่องเที่ยวในท้องถิ่น 2) การมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในท้องถิ่น 3) ความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพส่วนบุคคล ความรู้ และทัศนคติของชุมชนกับการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในท้องถิ่น 4) ปัญหา ความต้องการ และข้อเสนอแนะของชุมชนต่อการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในท้องถิ่น ประชากรที่ใช้ในการวิจัยประกอบไปด้วย สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลเขื่อนอุบลรัตน์ ผู้ประกอบการค้าภายในบริเวณหาดบางแสน 2 และประชาชนที่อาศัยอยู่รอบพื้นที่หาดบางแสน 2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลเขื่อนอุบลรัตน์ ที่มีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงในการบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยว เลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 16 คน ผู้ประกอบการค้าภายในบริเวณหาดบางแสน 2 เลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 50 คน และประชาชนที่อาศัยอยู่รอบพื้นที่หาดบางแสน 2 เลือกกลุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) จำนวน 100 คน จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 166 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ One-way ANOVA

ผลการวิจัยพบว่า

1) สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล มีความรู้ต่อการท่องเที่ยวในท้องถิ่นมากที่สุดในเรื่องการท่องเที่ยวคือกิจกรรมอย่างหนึ่งของมนุษย์ซึ่งกระทำเพื่อผ่อนคลายความตึงเครียดจากกิจการงานประจำ การท่องเที่ยวในท้องถิ่นช่วยสร้างความเจริญให้กับท้องถิ่น การท่องเที่ยวในท้องถิ่นเป็นการท่องเที่ยวที่มีทรัพยากรธรรมชาติเป็นองค์ประกอบหลักในการท่องเที่ยว การบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสมเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของการท่องเที่ยวในท้องถิ่น การพัฒนาการท่องเที่ยวในท้องถิ่นต้องมีการควบคุมดูแลรักษา จัดการทรัพยากรให้คงสภาพเดิมไว้มากที่สุด ต้องมีการพัฒนาด้านการให้การศึกษา สร้างจิตสำนึกที่ดีในการรักษาระบบนิเวศร่วมกัน และการจัดการท่องเที่ยวในท้องถิ่นต้องให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของประชาชนและองค์กรท้องถิ่นในการบริหารจัดการ

2) ผู้ประกอบการค้า มีความรู้ต่อการท่องเที่ยวในท้องถิ่นมากที่สุดในเรื่อง การท่องเที่ยว คือ กิจกรรมอย่างหนึ่งของมนุษย์ซึ่งกระทำเพื่อผ่อนคลายความตึงเครียดจากกิจกรรมงานประจำ การพัฒนาการท่องเที่ยวในท้องถิ่น ต้องมีการควบคุม ดูแลรักษา และจัดการทรัพยากรให้คงสภาพเดิมไว้มากที่สุด และการพัฒนาการท่องเที่ยวในท้องถิ่น ต้องมีการพัฒนาด้านการให้การศึกษา สร้างจิตสำนึกที่ดีในการรักษาระบบนิเวศร่วมกัน

3) ประชาชน มีความรู้ต่อการท่องเที่ยวในท้องถิ่นมากที่สุดในเรื่อง การพัฒนาการท่องเที่ยวในท้องถิ่นต้องมีการพัฒนาด้านการให้การศึกษา สร้างจิตสำนึกที่ดีในการรักษาระบบนิเวศร่วมกัน

4) สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ผู้ประกอบการค้า และประชาชน โดยรวมมีทัศนคติอยู่ในระดับมาก โดยมีทัศนคติว่า อบต. ควรรับฟังความคิดเห็น ข้อเสนอแนะของประชาชนเพื่อเป็นแนวทางในการนำไปใช้บริหารจัดการการท่องเที่ยวในท้องถิ่น แต่ยังมีทัศนคติว่าการจัดการการท่องเที่ยวเป็นหน้าที่ของ อบต. เท่านั้น

5) การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในท้องถิ่น ด้านการวางแผน สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลและผู้ประกอบการค้ามีส่วนร่วมมากที่สุดในการให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวบริเวณหาด บางแสน 2 ด้านการตัดสินใจ สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลและผู้ประกอบการค้ามีส่วนร่วมมากที่สุดในการเข้าร่วมประชุมหารือกับ อบต. เกี่ยวกับการจัดการการท่องเที่ยวบริเวณหาดบางแสน 2 ด้านการดำเนินการ สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลมีส่วนร่วมมากที่สุดในการประชาสัมพันธ์ และเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว เพื่อเชิญชวนให้นักท่องเที่ยวเดินทางมาเที่ยวชม ผู้ประกอบการค้า มีส่วนร่วมมากที่สุดในการเข้าร่วมกิจกรรมรณรงค์รักษาความสะอาด ความสวยงาม และความเป็นระเบียบเรียบร้อยของชุมชน ส่วนประชาชนมีส่วนร่วมน้อยในทุกด้าน

6) ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ประชาชน ที่มีเพศ อายุ ที่แตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในท้องถิ่นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

7) ปัญหา ความต้องการและข้อเสนอแนะที่มีต่อการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในท้องถิ่น มีปัญหา มากที่สุดในเรื่อง ความไม่เป็นระเบียบเรียบร้อยของร้านอาหาร ซึ่งมีรูปแบบการก่อสร้างไม่เป็นมาตรฐานเดียวกันและไม่คงทนถาวร มีการเคลื่อนย้ายตามระดับน้ำขึ้น-ลง มีการสร้างร้านอาหาร ล่วงล้ำไปในน้ำและบริเวณหาดทำให้ไม่มีพื้นที่เล่นน้ำและพักผ่อน มีปัญหาสิ่งแวดล้อมอันเกิดจากขยะ น้ำเน่าเสีย เศษอาหาร และสิ่งปฏิกูลที่ทิ้งลงในน้ำและบริเวณหาด ผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบควรเข้าไปดูแล จัดการปัญหาเหล่านี้ รวมทั้งเปิดโอกาสให้ประชาชนที่อาศัยอยู่บริเวณรอบหาดบางแสน 2 เข้าไปมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวหาดบางแสน 2 และควรมีการส่งเสริมและพัฒนาให้หาดบางแสน 2 เป็นสถานที่ท่องเที่ยวระดับประเทศต่อไป

Surangrat Chuaywongyat.2004. *Knowledge, Attitude and People's Participation in Local Tourism Management : A Case Study of Hat Bangsaen 2, Amphoe Ubonrat, Changwat Khon Kaen*. Master of Arts in Social Development, Graduate School, Khon Kaen University. [ISBN 974-659-858-9]

Thesis Advisory Committee : Assoc.Prof. Dr.Buapun Promphakping,
Assoc.Prof Dr.Sekson Yongvanit

ABSTRACT

The objectives of this research were to study 1) knowledge, people's attitude toward local tourism; 2) people's participation in local tourism management; 3) relation between personal status, knowledge and people's attitude toward participation in such management ; and 4) problems, needs and suggestions about such management. The study population consisted of Ubonrat Tambon Administration Organization (TAO) members, food dealers at Hat Bangsaen 2 and people living around that area. The sample group consisted of 16 TAO members, directly responsible for local tourism management through purposive sampling, 50 food dealers through purposive sampling and 100 people living around that area through accidental sampling- totalling 166. The questionnaire was used as a tool for data collection, while data analysis was done by frequency, percentage, mean, standard deviation and One-way A NOVA.

The results of the study:

1) TAO members were found with knowledge of local tourism having natural resources as chief factor, having to give education, instilling consciousness in ecology upkeep, maintaining care, managing environment and resources suitably, giving importance to people's participation and local sector in tourism management and making progress to the area.

2) Food dealers were found with the same knowledge of taking care and management of resources to be taken at the most; also, education and consciousness in ecology upkeep must be given and instilled together.

3) People were found with knowledge of local tourism that its development needs giving education and instilling consciousness.

4) TAO members, food dealers and people were found overall at high level of attitude-they should listen to people's opinions and suggestions for local tourism management, but not their own duty only.

5) TAO members and food dealers were found with the highest participation in giving suggestions about such management. With decision – making, they were also found the highest; with management, TAO members with the highest participation in publiciaing and disseminating information on this place, while food dealers with the highest participation in campaign for keeping the place clean, beautiful and orderly; however, people’s participation was found low in every category.

6) About the hypothetical test, people with different gender and age were found with different participation in the management at a 0.05 level of significance.

7) Problems, needs and suggestions : (1) Lack of order in food stalls with nonstandard and nonpermanent type of construction, with change of location owing to high–low tides; (2) The construction of food stalls into the water resulting in no space for swimming and resting; (3) Problems of garbage, waste water and food scraps thrown into the water affecting the environment. The authorities should attend to these problems and allow people living in the area to paritcipate in the management. Promotion and development should be done to render the area as a national tourist attraction.

กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยครั้งนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความกรุณาอย่างยิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บัวพันธ์ พรหมพักพิง อาจารย์ที่ปรึกษา และรองศาสตราจารย์ ดร.เศกสรรค์ ยงวนิชย์ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ซึ่งได้ให้คำแนะนำ ตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่ สนับสนุนให้กำลังใจ แก่ผู้วิจัยมาโดยตลอด ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ รศ.สมนึก ปัญญาสิงห์ ประธานกรรมการสอบ วิทยานิพนธ์ และรศ.สุนีย์ เลี้ยวเพ็ญวงษ์ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำและ เสนอข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ตลอดจนช่วยตรวจแก้ไขวิทยานิพนธ์ให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ขอขอบพระคุณคณาจารย์ภาควิชาพัฒนาสังคมทุกท่านที่ได้ประสิทธิประสาทวิชาความรู้ในระหว่าง การศึกษาจนทำให้ผู้วิจัยได้รับความรู้และความสามารถในการทำวิจัยครั้งนี้ได้สำเร็จ นับเป็นความ ภาคภูมิใจเป็นอย่างยิ่ง ที่ได้เป็นส่วนหนึ่งของสถาบันการศึกษาที่ก่อตั้งมาด้วยเจตนารมณ์อันยิ่งใหญ่ ในความมุ่งมั่นที่จะพัฒนาคนในภูมิภาคนี้ให้มีโอกาส และคุณภาพทัดเทียมตลอดถึงเหนือกว่า ให้เป็นที่ประจักษ์ต่อสายตาของบุคคลทั่วไปทั้งในและต่างประเทศ นำเกียรติยศ และชื่อเสียงมาสู่ “ร่วมอดินแดน” จากรุ่นสู่รุ่น ขอขอบคุณสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ผู้ประกอบการค้าขาย และ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลเขื่อนอุบลรัตน์ อำเภออุบลรัตน์ จังหวัดขอนแก่นทุกท่าน ที่ได้ให้ข้อมูลที่ เป็นประโยชน์ ให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงานและการตอบแบบสอบถามตลอดจนร่วมในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และข้อเสนอแนะแก่ผู้วิจัยเป็นอย่างดี

ท้ายสุดนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา และญาติพี่น้องทุกท่าน ตลอดจนผู้บังคับ บัญชาและกัลยาณมิตร “พัฒนาสังคม รุ่น 7” ที่เป็นกำลังใจในการศึกษาและการทำวิทยานิพนธ์มา ณ โอกาสนี้

สุรางรัตน์ ช่วยวงศ์ญาติ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ค
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญตาราง	ช
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	6
1.3 ขอบเขตของการวิจัย	6
1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	6
1.5 นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย	7
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
2.1 แผนแม่บทอุตสาหกรรมท่องเที่ยวแห่งชาติ	8
2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการการท่องเที่ยว	11
2.3 แนวคิดเกี่ยวกับความรู้	14
2.4 แนวคิดเกี่ยวกับทัศนคติ	16
2.5 แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม	19
2.6 องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.)	23
2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	28
2.8 กรอบแนวคิดในการวิจัย	35
2.9 สมมติฐานการวิจัย	36
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	37
3.1 ประชากร	37
3.2 กลุ่มตัวอย่าง	37
3.3 เครื่องมือในการวิจัย	37
3.4 ตัวแปรและการวัดตัวแปร	38
3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล	40
3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล	41

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิจัยและอภิปรายผล	42
4.1 สถานภาพส่วนบุคคล	42
4.2 ความรู้ของชุมชนที่มีต่อการท่องเที่ยวในท้องถิ่น	45
4.3 ทักษะของชุมชนที่มีต่อการท่องเที่ยวในท้องถิ่น	47
4.4 การมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในท้องถิ่น	55
4.5 สถานภาพส่วนบุคคล ความรู้ และทัศนคติของชุมชนที่มีต่อการท่องเที่ยว ในท้องถิ่นกับการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในท้องถิ่น	58
4.6 ปัญหา ความต้องการและข้อเสนอแนะที่มีต่อการบริหารจัดการการท่องเที่ยว ในท้องถิ่น	72
4.7 อภิปรายผล	77
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ	84
5.1 สรุปผลการวิจัย	84
5.2 ข้อเสนอแนะ	86
เอกสารอ้างอิง	88
ภาคผนวก	93
ภาคผนวก ก รายนามผู้เชี่ยวชาญ หนังสือราชการ	94
ภาคผนวก ข แบบสอบถาม	97
ประวัติผู้เขียน	106

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1 สถานภาพส่วนบุคคล	44
ตารางที่ 2 ความรู้ของชุมชนที่มีต่อการท่องเที่ยวในท้องถิ่น	46
ตารางที่ 3 ทักษะคติของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีต่อการท่องเที่ยวในท้องถิ่น	48
ตารางที่ 4 ทักษะคติของผู้ประกอบการค้าที่มีต่อการท่องเที่ยวในท้องถิ่น	50
ตารางที่ 5 ทักษะคติของประชาชนที่มีต่อการท่องเที่ยวในท้องถิ่น	52
ตารางที่ 6 เปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยเป็นรายชื่อ ทักษะคติที่มีต่อการท่องเที่ยวในท้องถิ่น ระหว่าง สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ผู้ประกอบการค้า และประชาชน	54
ตารางที่ 7 การมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในท้องถิ่น	56
ตารางที่ 8 การวิเคราะห์ความผันแปรทางเดียวของคะแนนเฉลี่ยการมีส่วนร่วมในการ บริหารจัดการการท่องเที่ยวในท้องถิ่น จำแนกตามเพศ เปรียบเทียบระหว่าง สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ผู้ประกอบการค้า และประชาชน	59
ตารางที่ 9 การวิเคราะห์ความผันแปรทางเดียวของคะแนนเฉลี่ยการมีส่วนร่วมในการ บริหารจัดการการท่องเที่ยวในท้องถิ่น จำแนกตามอายุ เปรียบเทียบระหว่าง สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ผู้ประกอบการค้า และประชาชน	61
ตารางที่ 10 การวิเคราะห์ความผันแปรทางเดียวของคะแนนเฉลี่ยการมีส่วนร่วมในการ บริหารจัดการการท่องเที่ยวในท้องถิ่น จำแนกตามระดับการศึกษา เปรียบเทียบ ระหว่างสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ผู้ประกอบการค้า และประชาชน	62
ตารางที่ 11 การวิเคราะห์ความผันแปรทางเดียวของคะแนนเฉลี่ยการมีส่วนร่วมในการ บริหารจัดการการท่องเที่ยวในท้องถิ่น จำแนกตามสถานภาพสมรส เปรียบเทียบ ระหว่างผู้ประกอบการค้า และประชาชน	65
ตารางที่ 12 ระดับความรู้ของชุมชนที่มีต่อการท่องเที่ยวในท้องถิ่น	67
ตารางที่ 13 การวิเคราะห์ความผันแปรทางเดียวของคะแนนเฉลี่ยการมีส่วนร่วมในการ บริหารจัดการการท่องเที่ยวในท้องถิ่น จำแนกตามระดับความรู้ เปรียบเทียบ ระหว่างสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ผู้ประกอบการค้า และประชาชน	68
ตารางที่ 14 ระดับทักษะคติของชุมชนที่มีต่อการท่องเที่ยวในท้องถิ่น	70
ตารางที่ 15 การวิเคราะห์ความผันแปรทางเดียวของคะแนนเฉลี่ยการมีส่วนร่วมในการ บริหารจัดการการท่องเที่ยวในท้องถิ่น จำแนกตามระดับทักษะคติ เปรียบเทียบ ระหว่างสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ผู้ประกอบการค้า และประชาชน	71

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 16 ปัญหาการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในท้องถิ่น	72
ตารางที่ 17 ความต้องการต่อการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในท้องถิ่น	74
ตารางที่ 18 ข้อเสนอแนะที่ต้องการให้ผู้รับผิดชอบดำเนินการ	75
ตารางที่ 19 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ	77

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในประเทศไทยได้ขยายตัวอย่างรวดเร็ว สามารถสร้างรายได้เป็นอันดับหนึ่งติดต่อกันมาเป็นเวลาหลายปี จากตัวเลขจำนวนนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศที่เดินทางเข้ามาในประเทศไทยมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะในช่วง 10 ปีที่ผ่านมาจาก 5,136,443 คน ในปี 2535 เพิ่มขึ้นเป็น 10,061,950 คน ในปี 2544 (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2545) มีรายได้จำนวนมากเข้าสู่ประเทศ จากจำนวน 123,135 ล้านบาทในปี 2535 เพิ่มขึ้นเป็น 299,047 ล้านบาท ในปี 2544

จากการคาดการณ์ของ WTO ประเทศไทยจะมีนักท่องเที่ยวระหว่างประเทศ 18.54 ล้านคนในปี 2553 ซึ่งคิดเป็นอัตราเพิ่มเฉลี่ยปีละ 6.9% และแผนแม่บทอุตสาหกรรมท่องเที่ยวแห่งชาติได้คาดการณ์ว่าหากมีการพัฒนาในเชิงรุกอย่างเป็นระบบ ประเทศไทยจะมีอัตราเพิ่มเฉลี่ยต่อปีของนักท่องเที่ยวระหว่างประเทศถึงร้อยละ 11.27 ในช่วง ปี 2544-2548 และร้อยละ 6.99 ในช่วงปี 2549-2553 และการเดินทางของนักท่องเที่ยวชาวไทยก็จะเพิ่มถึง 72 ล้านคนต่อครั้งในปี 2553

ปัจจัยสนับสนุนที่สำคัญต่อแนวโน้มการขยายตัวของการท่องเที่ยวของประเทศไทยที่จะเป็นข้อพิจารณาต่อการพัฒนาบริการท่องเที่ยวในอนาคต ได้แก่ (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2545)

1) ประเทศไทยมีทรัพยากรการท่องเที่ยว และการพัฒนากิจกรรม บริการท่องเที่ยวที่สามารถรองรับรูปแบบการท่องเที่ยวในอนาคต จากการวิเคราะห์ของ WTO ที่กระแสดความสนใจการท่องเที่ยวจะเน้นที่ การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ซึ่งจะมีการท่องเที่ยวรูปแบบการพักผ่อน การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ความเป็นอยู่ของผู้คน กีฬาและผจญภัย

2) มีการพัฒนากิจกรรมและบริการที่รองรับกลุ่มตลาดศักยภาพของการท่องเที่ยวโลก คือ กลุ่มสตรี กลุ่มครอบครัว กลุ่มวัยทอง กลุ่มเยาวชนและกลุ่มกีฬา รวมทั้งกลุ่มที่สนใจท่องเที่ยวเอง

3) ภาวะเศรษฐกิจที่เข้มแข็งของตลาดระยะกลางและระยะไกล ความแข็งแกร่งทางเศรษฐกิจและเงินดอลลาร์ที่แข็งค่าขึ้น สภาพเศรษฐกิจที่ดีของยุโรป กอปรกับค่าเงินยูโรที่อ่อนค่ากว่าดอลลาร์สหรัฐทำให้เอเชียแปซิฟิกมีความดึงดูดสูง ในขณะที่ประเทศไทยเองมีค่าครองชีพไม่สูงมากนัก และมีแหล่งท่องเที่ยวที่หลากหลาย และดึงดูดตรงกับความต้องการของนักท่องเที่ยว และนักท่องเที่ยวรู้สึกว่าคุณค่าเงิน และไทยยังได้รับการคัดเลือกให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวยอดนิยม และมีสินค้าที่น่าสนใจในนิตยสารหลายฉบับของยุโรป

4) การฟื้นตัวทางเศรษฐกิจของตลาดระยะใกล้

5) การขยายตัวของสายการบินในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก ซึ่งจากการวิเคราะห์ของ International Civil Aviation Organization (ICAO) ในช่วง พ.ศ.2538-2548 และการวิเคราะห์ของ International Air Transport Association (IATA) ช่วง พ.ศ.2538-2543 สรุปว่า ภูมิภาคเอเชียแปซิฟิกมีแนวโน้มขยายตัวของเส้นทางบินสูงที่สุดในช่วงที่ผ่านมา และมีแนวโน้มการขยายตัวสูงสุดในอนาคตเมื่อเทียบกับภูมิภาคอื่นในช่วง 5 ปีข้างหน้า

6) การขยายตัวของนักท่องเที่ยวภูมิภาคเอเชียแปซิฟิกที่มีแนวโน้มสูงมาโดยตลอด

7) การพัฒนาภาครัฐและเอกชนที่สอดคล้องกับกระแสโลก โดยมุ่งเน้นการให้ความสำคัญของสิ่งแวดล้อม การรู้จักเรียนรู้แลกเปลี่ยนระหว่างประชาชนท้องถิ่น และนักท่องเที่ยว และการพัฒนาที่ยั่งยืน

8) การมีแหล่งท่องเที่ยวที่หลากหลาย และกิจกรรมท่องเที่ยวที่เป็นที่น่าสนใจของกลุ่มตลาดทั้งในระยะใกล้ และไกล ทั้งด้านธรรมชาติ วัฒนธรรม ชุมชน กีฬา อาหาร สุขภาพ การผจญภัย การพักผ่อนหย่อนใจ เป็นต้น

9) ความมีวัฒนธรรม ประเพณี น้ำใจและอัธยาศัยไมตรีของคนไทยในการเป็นเจ้าบ้าน และผู้ให้บริการซึ่งเป็นที่ประทับใจ และทำให้เกิดการมาท่องเที่ยวซ้ำ

10) การมีฤดูกาลที่เหมาะสมต่อการท่องเที่ยว และกิจกรรมการท่องเที่ยวที่หลากหลายได้ตลอดปี และมีสภาพภูมิอากาศที่ไม่หนาวจัดที่สามารถรองรับกลุ่มตลาดที่เดินทางมาพักเป็นระยะยาว (Long stay destination) ในช่วงที่ตรงกับฤดูหนาวในยุโรป

11) มีการพัฒนาสินค้าที่สอดคล้องกับความต้องการของกระแสโลก เช่น การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การท่องเที่ยวเพื่อสุขภาพ กิจกรรมกีฬา การผจญภัย วัฒนธรรมประเพณี การประชุม และจัดการแสดงนิทรรศการต่างๆ

12) การส่งเสริมให้คนไทยเดินทางท่องเที่ยวในประเทศมากขึ้น

การท่องเที่ยวเปรียบเสมือนดาบ 2 คม คือ มีทั้งคุณและโทษ ทั้งนี้เนื่องจากนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ ได้เข้าไปยังแหล่งท่องเที่ยวซึ่งเปรียบเสมือนแหล่งผลิตสินค้า ซึ่งตามปกติสินค้านี้มักจะถูกส่งไปยังผู้บริโภค โดยผู้บริโภคไม่มีโอกาสได้พบเห็นหรือรู้จักกับผู้ผลิตสินค้าได้เลย แต่สินค้าการท่องเที่ยวนี้มิได้ถูกส่งไปยังผู้บริโภค เพราะส่งไม่ได้ เช่น ชายหาด ภูเขา โบราณวัตถุ ฯลฯ แต่ตรงข้ามผู้บริโภคจะต้องเดินทางเข้ามายังแหล่งผลิตสินค้านั้น ๆ ด้วยตนเองเมื่อเป็นเช่นนี้จึงทำให้ผู้บริโภค คือ “นักท่องเที่ยว” กับผู้ผลิตสินค้าคือ “เจ้าถิ่น” ต้องเผชิญหน้ากัน (Face To Face) มีการพูดจาสนทนาและรู้จักกัน เป็นผลให้ท้องถิ่นนั้นๆ เกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม การเมืองการปกครอง ตลอดจนสภาพแวดล้อม ศิลปะและประเพณีต่างๆ ทั้งนี้เพราะนักท่องเที่ยวได้นำเงินมาใช้จ่าย นำขนบธรรมเนียมประเพณี การแต่งกาย และการแสดงออกทางพฤติกรรมต่างๆ เข้าไปในแหล่งที่ตนไปท่องเที่ยว นั้น ซึ่งย่อมมีผลกระทบอย่างแน่นอน และผู้ที่ได้รับผลกระทบโดยตรง คือ ประชาชนที่อาศัยอยู่ใน

บริเวณแหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ ผลกระทบอาจเป็นไปได้ในรูปของการได้รับผลประโยชน์ และการเสียผลประโยชน์

การพัฒนาการท่องเที่ยวของไทยในอดีตที่ผ่านมาตั้งแต่แผนพัฒนาการท่องเที่ยวในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 4-7 นั้น มุ่งพัฒนาการท่องเที่ยวไปสู่ความเจริญรุ่งเรืองทางเศรษฐกิจเป็นสำคัญ โดยมุ่งเน้นให้นักท่องเที่ยวเข้ามาท่องเที่ยวในประเทศให้มากที่สุด เพื่อให้ได้รายได้จากการท่องเที่ยวมากที่สุด และถือได้ว่าเป็นความสำเร็จอย่างงดงามในการพัฒนาการท่องเที่ยว แต่ผลของการพัฒนาการท่องเที่ยวได้สร้างปัญหาที่สำคัญหลายประการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาความเสื่อมโทรมของแหล่งท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม ซึ่งมีผลต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนในท้องถิ่น ทำให้เกิดกระแสความเรียกร้องให้อนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวได้ทวีความรุนแรงและต่อเนื่อง มีการโจมตีการท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมที่ก่อผลเสียต่อสภาพแวดล้อมทั้งของแหล่งท่องเที่ยวและวัฒนธรรมชุมชน นอกจากนี้กระแสโลกเรื่องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมก็เป็นตัวผลักดันสำคัญที่จะทำให้เกิดการพัฒนาการท่องเที่ยว เพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว ท้าโลกจึงสนับสนุนให้เกิดการท่องเที่ยวแบบใหม่ที่เรียกว่า การท่องเที่ยวแบบยั่งยืน (Sustainable Tourism) ซึ่งเป็นการท่องเที่ยวที่ไม่เป็นอันตรายต่อสิ่งแวดล้อมทุกรูปแบบ แต่ต้องพัฒนาจัดการแหล่งท่องเที่ยว ปรับปรุงมาตรฐานการบริการ และเพิ่มคุณภาพนักท่องเที่ยว การส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยว โดยการให้ประชาชนในพื้นที่เข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาและจัดการแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งเป็นทรัพยากรอันมีคุณค่าควรแก่การอนุรักษ์ฟื้นฟูให้คงอยู่ และสืบทอดไปสู่รุ่นลูก รุ่นหลานต่อไปนั้น จึงเป็นภารกิจสำคัญยิ่งที่ชุมชนจะต้องคำนึงถึงผลกระทบที่จะเกิดแก่ทรัพยากรการท่องเที่ยวที่จะต้องให้มีผลกระทบน้อยที่สุด ทั้งนี้ เพื่อให้ทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยวนี้สามารถเป็นเครื่องมือสำหรับการจัดการกิจกรรมด้านการท่องเที่ยวของชุมชนได้ นอกจากนี้ยังจะส่งผลดีในการเสริมสร้างความเข้มแข็งต่อการพัฒนาชุมชนได้อย่างยั่งยืนตลอดไป การดำเนินการพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชน จำเป็นต้องหารูปแบบที่เหมาะสม และเมื่อชุมชนจะต้องเข้าไปเกี่ยวข้องกับธุรกิจแล้ว จำเป็นต้องพัฒนารูปแบบการทำธุรกิจชุมชนไปสู่ความยั่งยืนให้ได้ ในฐานะที่ธุรกิจชุมชนนั้นเป็นรูปแบบหนึ่งของการมีส่วนร่วมของชุมชน (Local participation) ในกระบวนการพัฒนา

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เป็นพื้นที่ที่สำคัญของประเทศไทยที่มีแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญมากมาย รวมทั้งมีศิลปวัฒนธรรมที่ดึงดูดที่ควรค่าแก่การอนุรักษ์ และถือเป็นปัจจัยสำคัญที่ดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เดินทางมาท่องเที่ยวเป็นจำนวนมากขึ้นทุกปี และจังหวัดขอนแก่น ซึ่งถือเป็นดินแดนศูนย์กลางและเมืองหลักของภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่มีศักยภาพและความพร้อมหลาย ๆ ด้าน เช่น ศูนย์กลางคมนาคม ศูนย์กลางหลักทางอุตสาหกรรม ศูนย์กลางธุรกิจการเงิน ศูนย์กลางบริหารราชการและการศึกษา ประกอบกับเป็นดินแดนที่อุดมสมบูรณ์ เป็นจุดบรรจบของแม่น้ำชี แม่น้ำพอง มีที่ราบกว้างใหญ่ และหนองบึงทะเลสาบธรรมชาติมากแห่ง จึงเป็นที่ตั้งถิ่นฐานของชุมชนมาหลายยุคหลายสมัยต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน ทำให้จังหวัดขอนแก่นเป็นดินแดนมรดกทาง

ธรรมชาติ มรดกทางวัฒนธรรมประเพณี โบราณสถาน โบราณวัตถุมากมาย และมีกิจกรรมการผลิตจากภูมิปัญญาพื้นบ้านหลากหลายรูปแบบเป็นเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น แต่มีลักษณะกระจายตามอำเภอต่างๆ แต่ละอำเภออยู่ห่างไกลกัน การเดินทางท่องเที่ยวจากแห่งหนึ่งไปอีกแห่งหนึ่งต้องใช้เวลานาน และไม่มีการพัฒนา การประชาสัมพันธ์เผยแพร่แหล่งท่องเที่ยวตามธรรมชาติเท่าที่ควร การพัฒนาการท่องเที่ยวได้รับการพัฒนาในฐานะเมืองหลัก มุ่งเน้นเฉพาะภายในเขตอำเภอเมือง และเน้นเฉพาะงานเทศกาลประเพณี สินค้าพื้นเมือง

สถานการณ์การท่องเที่ยวในจังหวัดขอนแก่น ปี 2544 มีผู้เยี่ยมชมเพิ่มขึ้นร้อยละ 5.23 เมื่อเทียบกับปี 2543 ซึ่งมีสาเหตุ ดังนี้ มีการจัดประชุม / สัมมนา ในโรงแรมเพิ่มขึ้น มีชาวต่างประเทศที่เป็นนักธุรกิจและนักวิชาการเดินทางมาทำธุรกิจและประชุม / สัมมนา พักในโรงแรมเพิ่มขึ้น มีการเดินทางท่องเที่ยว / พักผ่อน โดยรถส่วนตัว และพักโรงแรมเพิ่มขึ้นอย่างชัดเจน สถิติการท่องเที่ยวในปี 2544 จังหวัดขอนแก่นมีผู้เยี่ยมชมรวมทั้งสิ้น 1,793,028 คน จำแนกเป็นนักท่องเที่ยว 1,338,504 คน ร้อยละ 74.65 และนักทัศนจร 454,524 คน ร้อยละ 25.35 ในจำนวนผู้เยี่ยมชมทั้งหมดนี้ จำแนกเป็นชาวไทย 1,757,048 คน ร้อยละ 97.99 และชาวต่างประเทศ 35,980 คน ร้อยละ 2.01

อำเภออุบลรัตน์เป็นอำเภอหนึ่งในจังหวัดขอนแก่น ที่มีแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจหลายแห่งและหาดบางแสน 2 เป็นแหล่งท่องเที่ยวแห่งหนึ่งในอำเภออุบลรัตน์ ซึ่งถูกกำหนดให้เป็นพื้นที่นำร่อง ในการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยการให้ประชาชนในพื้นที่เข้ามามีส่วนร่วม หาดบางแสน 2 ตั้งอยู่ที่อำเภอเขื่อนอุบลรัตน์ ตามประวัติความเป็นมาตำบลเขื่อนอุบลรัตน์ เกิดขึ้นเนื่องจากการสร้างเขื่อนอุบลรัตน์ ประชาชนส่วนใหญ่อพยพมาจากบริเวณที่จัดสร้างเขื่อน โดยการมาจับจองพื้นที่บนที่ราบที่ทางการจัดสรรให้ ปัจจุบันตั้งอยู่ในเขตการปกครองของอำเภออุบลรัตน์ ลักษณะที่ตั้งตำบลเขื่อนอุบลรัตน์ ได้ยกฐานะเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลเมื่อวันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2540 เป็นหนึ่งใน 6 ตำบลของอำเภออุบลรัตน์ มีที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบลตั้งอยู่ที่ถนนสุขาภิบาล 5 อำเภออุบลรัตน์ จังหวัดขอนแก่น ห่างจากที่ว่าการอำเภอประมาณ 1 กิโลเมตร เนื้อที่องค์การบริหารส่วนตำบลเขื่อนอุบลรัตน์ มีเนื้อที่ประมาณ 87.60 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 60,000 ไร่ อาณาเขตติดต่อ ทิศเหนือติดต่อดำบลบ้านดง อำเภออุบลรัตน์ ทิศใต้ติดต่อดำบลโคกงาม อำเภอฝาง ทิศตะวันออกติดต่อดำบลทุ่งโป่ง ตำบลโคกสูง อำเภออุบลรัตน์ ทิศตะวันตก ติดต่อดำบลนาหว้า ตำบลหนองกุงหิน อำเภอภูเวียง จำนวนประชากรทั้งสิ้น 3,607 คน แยกเป็นชาย 1,826 คน หญิง 1,781 คน จำนวนครัวเรือน 660 ครัวเรือน ประชากรมีความหนาแน่น เฉลี่ย 41.17 คน/ ตารางกิโลเมตร สภาพภูมิประเทศ ส่วนใหญ่เป็นที่ราบสลับกับที่ดอน พื้นที่ไม่สม่ำเสมอและติดกับ ภูเขายาวตลอดแนว (ภูเก้า ภูพานคำ) แหล่งน้ำมีเพียงพอแก่การอุปโภค บริโภค เนื่องจากด้านติดตะวันตกติดกับอ่างเก็บน้ำเขื่อนอุบลรัตน์ ซึ่งมีพื้นที่ประมาณกว่า 400 ตารางกิโลเมตร การปกครอง แบ่งออกเป็น 8 หมู่บ้าน ได้แก่ บ้านท่าเรือ

บ้านเขื่อนอุบลรัตน์ บ้านโคกน้ำเกลี้ยง บ้านโนนจิก บ้านภูคำแบ้ว เป็นโนนสวรรค์ บ้านแก่งศิลา และบ้านภูเขาวง อาชีพหลักคือ ทำไร่ ทำนา ทำสวนและการประมง อาชีพรอง คือ การเลี้ยงสัตว์ อาชีพเสริม คือ ค้าขาย รับจ้างทั่วไปและเลี้ยงไหม

หาดบางแสน 2 ตั้งอยู่ริมอ่างเก็บน้ำเขื่อนอุบลรัตน์ ห่างจากสันเขื่อนไปทางใต้ประมาณ 7 กิโลเมตร ใกล้กับหมู่บ้านท่าเรือ คุ่มหินเพิง มีลักษณะเป็นหาดหินผสมหาดดิน ที่เป็นส่วนหนึ่งของที่ลาดเชิงเขาชายขอบเก็บน้ำเขื่อนอุบลรัตน์ ชายหาดจะอยู่ด้านตะวันตกขณะที่สันเขาอยู่ด้านตะวันออก ขนาดความกว้างยาวของหาดจะแปรผันไปตามระดับการ เก็บกักน้ำของเขื่อนอุบลรัตน์ในฤดูฝนหากเก็บน้ำในระดับสูงหาดจะถูก น้ำท่วม แต่ในฤดูแล้ง น้ำลดหาดจะกว้างยาวลาดเหมาะในการเล่นน้ำ มีอุปกรณ์และเครื่องเล่นบริการ เช่น ห่วงยาง จักรยานน้ำ เรือกล้วย เรือสกีเตอร์ จุดเด่นที่สำคัญคือ บริการร้านอาหารพื้นบ้าน อาหารพลาสติกจากเขื่อน และชมพระอาทิตย์อัสดงที่งดงามไม่แพ้พระอาทิตย์ตกทะเล การเดินทางจากขอนแก่น-อำเภออุบลรัตน์ ก่อนถึงทางแยกไป อำเภอโนนสัง หรือหากตรงไปจะเข้าสู่เขื่อนอุบลรัตน์ แต่เลี้ยวซ้ายผ่านที่ว่าการอำเภออุบลรัตน์สู่บ้านท่าเรือ คุ่มหินเพิง ระยะทางจากขอนแก่นประมาณ 55 กิโลเมตร หรือจะเดินทางถนนขอนแก่น-ชุมแพ ผ่านอำเภอบ้านฝางประมาณ 5 กิโลเมตร เลี้ยวซ้ายตรงบ้านดอนตู-บ้านบะยาว ผ่านอุทยานแห่งชาติอุบลรัตน์ สู่หาดจอมทอง หาดบางแสน 2 ได้เช่นกัน หาดบางแสน 2 เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีผู้นิยมไปพักผ่อนกันมาก ทำให้แหล่งท่องเที่ยวนี้เป็นแหล่งที่มีศักยภาพในการท่องเที่ยวสูง ปริมาณนักท่องเที่ยวที่เพิ่มมากขึ้น และจำนวนร้านอาหารที่มีเกิดขึ้นอย่างมากก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อม ได้แก่ คุณภาพน้ำบริเวณอ่าง ขยะมูลฝอย และสิ่งปฏิกูล

องค์การบริหารส่วนตำบลเขื่อนอุบลรัตน์ เป็นผู้ที่มีบทบาทในการส่งเสริมการท่องเที่ยวหาดบางแสน 2 ได้มีแผนนโยบายในการพัฒนาการท่องเที่ยวในท้องถิ่น เพื่อให้เกิดการหมุนเวียนเงินตราในท้องถิ่น เพิ่มรายได้ให้ประชาชนครองชีพอยู่ได้ในภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ แก้ไขปัญหาการอพยพแรงงาน การพัฒนาธุรกิจท่องเที่ยวท้องถิ่นให้ประสบความสำเร็จ จะช่วยกระจายรายได้ลงสู่ท้องถิ่น อีกทั้งเป็นสิ่งใกล้ตัวที่ชุมชนสามารถมีส่วนร่วมในการพัฒนาและบริหารจัดการได้อย่างเป็นรูปธรรม เห็นผลได้ในระยะเวลาอันสั้น และไม่ต้องใช้ทุนสูง หากแต่ว่ายังไม่มีความชัดเจน เนื่องจากมีข้อจำกัด และตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาธุรกิจท่องเที่ยวมาก อาทิ อาชีพและความสามัคคีของประชากรในพื้นที่ ความรุนแรงของการเมืองท้องถิ่น ลักษณะทางกายภาพของพื้นที่ ย่อมส่งผลต่อการพัฒนาให้เกิดความลงตัวในแต่ละพื้นที่ หาดบางแสน 2 จึงเป็นจุดเริ่มต้นในการศึกษาเพื่อให้เห็นผลในทางปฏิบัติก่อนที่จะขยายผลไปยังพื้นที่อื่น ๆ ดังนั้น จึงเป็นสิ่งที่ต้องทำการศึกษาให้ทราบว่า ประชาชนในชุมชนมีความรู้ ทักษะ และมีส่วนร่วมในการเข้ามาบริหารจัดการการท่องเที่ยวในชุมชนนั้นมากน้อยเพียงใด ทั้งนี้ เพื่อจะได้ค้นหาแนวทางในการส่งเสริม และพัฒนาให้เกิดการท่องเที่ยวในท้องถิ่นอย่างยั่งยืนต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

ในการศึกษาความรู้ทัศนคติและการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในท้องถิ่น กรณีศึกษา หาดบางแสน 2 อำเภออุบลรัตน์ จังหวัดขอนแก่น มีวัตถุประสงค์เพื่อ

- 1.2.1 เพื่อศึกษาความรู้ ทัศนคติ ของชุมชนที่มีต่อการท่องเที่ยวในท้องถิ่น
- 1.2.2 เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในท้องถิ่น
- 1.2.3 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพส่วนบุคคล ความรู้ และทัศนคติของชุมชนกับการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในท้องถิ่น
- 1.2.4 เพื่อศึกษาปัญหา ความต้องการและข้อเสนอแนะของชุมชนต่อการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในท้องถิ่น

1.3 ขอบเขตของการวิจัย

1.3.1 ขอบเขตด้านพื้นที่

ในการวิจัยครั้งนี้ มุ่งเน้นไปยังแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพสูง เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงอยู่ในความนิยมของประชาชน คือ หาดบางแสน 2 อยู่ในเขตพื้นที่ความรับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบลเขื่อนอุบลรัตน์ ตำบลเขื่อนอุบลรัตน์ อำเภออุบลรัตน์ จังหวัดขอนแก่น

1.3.2 ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบไปด้วย สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลเขื่อนอุบลรัตน์ ผู้ประกอบการค้าภายในบริเวณหาดบางแสน 2 และประชาชนที่อาศัยอยู่บริเวณรอบพื้นที่หาดบางแสน 2

1.3.3 ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาความรู้ ทัศนคติและการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในท้องถิ่น ในด้านการวางแผน การตัดสินใจและการดำเนินการ

1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- 1.4.1 ได้ทราบระดับความรู้ และทัศนคติ ของชุมชนต่อการท่องเที่ยวในท้องถิ่น
- 1.4.2 ได้ทราบระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในท้องถิ่น ร่วมกับองค์กรปกครองท้องถิ่น
- 1.4.3 ได้ทราบปัญหา ความต้องการ และข้อเสนอแนะของชุมชนต่อการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในท้องถิ่น
- 1.4.4 สามารถใช้เป็นแนวทางให้กับท้องถิ่นอื่น นำไปปรับใช้ต่อไป

1.5 นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย

1.5.1 การท่องเที่ยว (Tourism) หมายถึง การเดินทางจากสถานที่หนึ่งไปยังอีกสถานที่หนึ่ง เป็นการชั่วคราวเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ ศึกษาหาความรู้ หรือด้วยจุดประสงค์อื่น ๆ ที่ไม่ใช่เพื่อการประกอบอาชีพหารายได้

1.5.2 ชุมชน (Community) หมายถึง บุคคลที่อาศัย และมีกิจกรรมเกี่ยวข้องในพื้นที่หาดบางแสน 2 ประกอบด้วย สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลเขื่อนอุบลรัตน์ ผู้ประกอบการค้าภายในบริเวณหาดบางแสน 2 และประชาชนที่อาศัยอยู่บริเวณรอบพื้นที่หาดบางแสน

1.5.3 การมีส่วนร่วมของชุมชน (Local Participation) หมายถึง การมีส่วนร่วมของชุมชนและประชาชนท้องถิ่นในการบริหารจัดการการท่องเที่ยว ใน 3 ด้าน ดังนี้

1) ด้านการวางแผน มีส่วนร่วมในการเสนอแนะ แสดงความคิดเห็นเพื่อเป็นแนวทางในการบริหารจัดการการท่องเที่ยว

2) ด้านการตัดสินใจ มีส่วนร่วมในการประชุม จัดทำแผน โครงการ เป็นคณะกรรมการ

3) ด้านการดำเนินการ มีส่วนร่วมในการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยว ได้แก่ การประชาสัมพันธ์ การรณรงค์รักษาความสะอาด การเป็นอาสาสมัครการท่องเที่ยว

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาความรู้ ทศนคติ และมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในท้องถิ่น ซึ่งผู้วิจัยได้นำสาระสำคัญของแนวคิดทฤษฎี และงานศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้องมาเป็นกรอบในการศึกษาวิจัย โดยแยกสาระสำคัญออกเป็น ดังนี้

- 2.1 แผนแม่บทอุตสาหกรรมท่องเที่ยวแห่งชาติ
- 2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการการท่องเที่ยว
- 2.3 แนวคิดเกี่ยวกับความรู้
- 2.4 แนวคิดเกี่ยวกับทศนคติ
- 2.5 แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม
- 2.6 องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.)
- 2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 2.8 กรอบแนวคิดในการวิจัย
- 2.9 สมมติฐานการวิจัย

2.1 แผนแม่บทอุตสาหกรรมท่องเที่ยวแห่งชาติ

2.1.1 แผนแม่บทอุตสาหกรรมท่องเที่ยวแห่งชาติ (พ.ศ.2544-2553) ซึ่งจัดทำโดยการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย เสนอแนวนโยบายเชิงรุกในการบริหารอุตสาหกรรมท่องเที่ยวของประเทศในภาพรวม และเสนอแนวทางในการสร้างเอกภาพในการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวโดยระดมความร่วมมือจากภาครัฐและเอกชน รวมถึง กำหนดความรับผิดชอบของภาคเอกชน เพื่อความร่วมมือให้เกิดพื้นฐานที่มั่นคงสำหรับการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนต่อไป เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวระหว่างประเทศที่จะเพิ่มขึ้น 16.02 ล้านคน ในปี พ.ศ.2548 และ 22.46 ล้านคนในปี พ.ศ.2553 และนักท่องเที่ยวชาวไทยเพิ่มขึ้นเป็น 63 ล้านคนครั้ง ในปี พ.ศ.2548 และ 72 ล้านคนครั้งในปี พ.ศ.2553 นโยบายที่สำคัญของแผนแม่บทนี้ ได้แก่ (ภรณ์ สวัสดิ์รักษ์ และคณะ, มปป.)

- 1) พัฒนาให้ประเทศไทยคงความเป็นผู้นำทางการท่องเที่ยวในภูมิภาคเอเชียอย่างต่อเนื่อง เพื่อก้าวสู่การเป็น World Class Destination
- 2) พัฒนาการท่องเที่ยวของไทยให้เป็นสาขาหลักทางเศรษฐกิจที่มีความสำคัญควบคู่กับสาขาเกษตรกรรมและอุตสาหกรรม
- 3) เร่งรัดให้เกิดการกระจายตัวของนักท่องเที่ยวและรายได้จากการท่องเที่ยวออกสู่ภูมิภาคอื่น ๆ นอกเหนือจากเมืองท่องเที่ยวหลักในปัจจุบัน

4) ปรับปรุงโครงสร้างอุตสาหกรรมท่องเที่ยวให้ทันสมัย เพื่อให้ผู้ประกอบการไทยมีความพร้อมในการแข่งขันที่จะตามมาจากการเปิดเสรีทางการค้า

5) สนับสนุนให้องค์กรปกครองท้องถิ่นมีความพร้อม และเข้มแข็งในการบริหารจัดการในบริการธุรกิจท่องเที่ยวในพื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อผลประโยชน์ของท้องถิ่นโดยตรง

6) อนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวของไทยให้คงความเป็นธรรมชาติที่สมบูรณ์ และสะท้อนถึงความเป็นเอกลักษณ์ วัฒนธรรมไทยที่ชัดเจน

2.1.2 ทิศทางการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวปี 2540-2546 การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ได้กำหนดนโยบายในช่วงปี 2540-2546 ไว้เป็นกรอบการดำเนินงานในแต่ละปี นโยบายดังกล่าวได้รับการอนุมัติในภาพรวม โดยคณะกรรมการการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ดังนี้ (ภารณี สวัสดิรักษ์ และคณะ, มปป.)

1) ส่งเสริมการอนุรักษ์ ฟื้นฟูศิลปวัฒนธรรมและทรัพยากรการท่องเที่ยวควบคู่ไปกับสิ่งแวดล้อม โดยคำนึงถึงคุณภาพของการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน เพื่อให้สามารถรองรับการขยายตัวของนักท่องเที่ยวในระยะยาว และคงไว้ซึ่งเอกลักษณ์และมรดกของชาติสืบไป

2) ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างภาครัฐ และเอกชน รวมทั้งประชาชนในท้องถิ่น ให้เข้ามามี บทบาทในการร่วมกันแก้ไขปัญหา หรือป้องกันปัญหาทางการท่องเที่ยว มีส่วนร่วมในการพัฒนา และบริหารจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวให้มีคุณค่า ช่วยดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น

3) สนับสนุนการพัฒนาปัจจัยการให้บริการอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว ให้สอดคล้องกับความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยี โดยเฉพาะระบบให้บริการข้อมูลข่าวสารด้วยโครงข่ายคอมพิวเตอร์ ทั้งภายในและภายนอกประเทศ

4) ส่งเสริมความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้าน ทั้งในด้านการพัฒนาและส่งเสริมการตลาดท่องเที่ยว รวมทั้งพัฒนาระบบเครือข่ายการคมนาคมขนส่งและสิ่งอำนวยความสะดวกเกี่ยวกับการบริการการท่องเที่ยวต่างๆ เพื่อพัฒนาประเทศไทยให้เป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวในภูมิภาคนี้

5) ส่งเสริมการพัฒนาบุคลากรในชาติให้เป็นนักท่องเที่ยวที่ดีมีความรัก ความหวงแหน และช่วยทำนุบำรุงทรัพยากรมรดกทางการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม ตลอดจนมีความโอบอ้อมอารี ให้การต้อนรับนักท่องเที่ยวด้วยน้ำใจไมตรีอันดีงามสืบไป

6) ส่งเสริมการผลิตบุคลากรในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวให้มีปริมาณสอดคล้องกับความต้องการของตลาด มีคุณภาพได้มาตรฐานในระดับนานาชาติ เพื่อรองรับนโยบายเปิดเสรีด้านการค้า การบริการ ตลอดจนสนับสนุนให้บุคลากรชาวไทยมีงานทำในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น

7) กำกับดูแลให้นักท่องเที่ยว และผู้ประกอบการธุรกิจใอุตสาหกรรมท่องเที่ยว ได้รับความคุ้มครอง พ.ร.บ.ธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ พ.ศ. 2535 รวมทั้งผลักดัน ให้มีการ

กวดขันให้มาตรฐานต่าง ๆ ในการให้ความคุ้มครองรักษาความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยวอย่างจริงจังต่อเนื่องตลอดไป

8) ส่งเสริมให้การท่องเที่ยวมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน และส่งผลดีต่อการพัฒนา

9) ส่งเสริมและเชิญชวนให้นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศที่มีคุณภาพเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวภายในประเทศเพิ่มมากขึ้น พักอยู่นานวัน ใช้จ่ายเพิ่มขึ้น และเดินทางกระจายไปทั่วภูมิภาคโดยคำนึงถึงขีดความสามารถหรือข้อจำกัดในการรองรับได้ ของแหล่งท่องเที่ยวแต่ละแห่ง สร้างค่านิยมให้ชาวไทยเพิ่มการเดินทางท่องเที่ยวและใช้จ่ายใช้สอยภายในประเทศเป็นการกระจายความเจริญไปสู่ท้องถิ่น อันจะเป็นผลดีต่อการพัฒนาการทางเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศต่อไป

10) พิจารณาการประกอบธุรกิจการท่องเที่ยวเท่าที่จำเป็น และเหมาะสมในลักษณะของการลงทุน ร่วมทุน หรือให้การส่งเสริมสนับสนุนการลงทุนเพื่อประโยชน์โดยส่วนรวมของชาติ และองค์กร

2.1.3 กลยุทธ์การสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่น

การมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่น เป็นเป้าหมายสำคัญ ได้รับการเน้นให้ไว้ในกระบวนการท่องเที่ยวแนวใหม่ ถือได้ว่าเป็นพื้นฐานของการพัฒนาที่ยั่งยืนในองค์รวมของระบบ กลยุทธ์การมีส่วนร่วมของประชาชนท้องถิ่น ครอบคลุมการมีส่วนร่วมขององค์กรอื่น ๆ ด้วย แต่ได้เน้นการให้ความสำคัญแก่ประชากรท้องถิ่นในอันที่จะมีบทบาทในการกำกับ ดูแล และควบคุมการท่องเที่ยวได้มากขึ้นและสามารถดำเนินชีวิตอยู่อย่างมีศักดิ์ศรี ชุมชนจะต้องพัฒนาตนเองให้เป็นศูนย์กลางเชื่อมโยงระหว่างหน่วยงานของรัฐกับชุมชนเอง และระหว่างชุมชนกับเอกชนที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว โดยในส่วนของเชื่อมโยงระหว่างชุมชนกับหน่วยงานของรัฐจะอยู่ในฐานะเป็นผู้รับทราบนโยบาย แผนงาน และแผนปฏิบัติการ ส่วนระหว่างชุมชนกับหน่วยงานเอกชน จะอยู่ในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งของฐานรองรับการท่องเที่ยวเชิง ที่จัดขึ้นโดยเอกชนหรือบริษัทท่องเที่ยว เช่น ร่วมกันพัฒนาจุดขายต่าง ๆ ได้แก่ ที่พักอาศัย ภัตตาคาร การนำเสนอลูกค้า ด้านวัฒนธรรมศิลปะและประเพณีต่าง ๆ ที่ดึงดูดนักท่องเที่ยว เป็นต้น

กลยุทธ์การสร้างการมีส่วนร่วม เป็นเรื่องที่ต้องได้รับความร่วมมือและความเข้าใจจากทุกส่วนที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งองค์กรของรัฐ และเจ้าของหรือผู้มีอำนาจหน้าที่ดูแลพื้นที่ รวมทั้งผู้ประกอบการที่ประกอบกิจการอย่างเป็นธรรมกับประชาชนในพื้นที่ แนวทางปฏิบัติเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย ดังนี้ (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2544)

1) ในชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการกำหนดศักยภาพ ในการพัฒนาการท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ที่เกี่ยวข้องกับชุมชน โดยพิจารณาจากที่ตั้ง กิจกรรม ความพร้อม และความต้องการของชุมชน รวมทั้งมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวในรูปของการเป็นคณะกรรมการ การรับผิดชอบดำเนินการ การสนับสนุนภาครัฐ เป็นต้น

- 2) ส่งเสริมการรวมกลุ่มของประชาชนเพื่อการจัดการการท่องเที่ยว โดยการจัดตั้งเป็นองค์กร ทั้งอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการขึ้นในชุมชน เช่น ชมรม สมาคม สหกรณ์
- 3) ให้องค์กรต่าง ๆ ในพื้นที่ เช่น สมาคม อบต. องค์การบริหารส่วนตำบล กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำท้องถิ่น มีส่วนร่วมในการสนับสนุนแผนงาน โครงการ และกิจกรรมเกี่ยวกับการท่องเที่ยว รวมทั้งสนับสนุนการดำเนินการขององค์กรประชาชนอื่น ๆ
- 4) จัดตั้งเครือข่ายการท่องเที่ยวระดับพื้นที่ เป็นส่วนหนึ่งของเครือข่ายระดับจังหวัด ภาค และชาติ
- 5) ให้องค์กรผู้รับผิดชอบแหล่งท่องเที่ยวระดับพื้นที่ เช่น กรมป่าไม้ กรมศิลปากร จังหวัด เอกชน และ ททท. เป็นกลไกที่สำคัญในการถ่ายทอดประสานงาน ประสานการปฏิบัติกับผู้เกี่ยวข้องในระดับชุมชน ถ่ายโอนอำนาจการกำกับดูแลและควบคุมการท่องเที่ยวในพื้นที่ที่ได้กำหนดโดยตกลงร่วมกันอย่างเป็นขั้นตอน
- 6) กำหนดช่องทางการจัดหาเงินทุนเพื่อดำเนินการบริหาร การจัดการโครงการ และกิจกรรมเกี่ยวกับการท่องเที่ยว
- 7) แนะนำและวางระบบให้ผู้ประกอบการนำเที่ยว ประสานงาน และร่วมดำเนินการอย่างมีส่วนร่วมกับชุมชนท้องถิ่นในการจัดการท่องเที่ยวในพื้นที่ให้มากขึ้น
- 8) จัดอบรมให้ความรู้ความเข้าใจในบทบาทของชุมชนในการมีส่วนร่วมในกระบวนการท่องเที่ยว รวมทั้งการนำความรู้ที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่น และความรู้เพิ่มเติมอื่น ๆ เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม
- 9) จัดฝึกอบรมการเก็บข้อมูล บริหารข้อมูล และใช้ประโยชน์ข้อมูลในการพัฒนา การวางแผน และจัดโครงการ และกิจกรรมเชิงธุรกิจเกี่ยวกับการท่องเที่ยว
- 10) จัดให้มีระบบองค์กร กลไก เครื่องมือ และงบประมาณ ในการติดตามตรวจสอบอย่างต่อเนื่อง

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการการท่องเที่ยว

2.2.1 การท่องเที่ยว

2.2.1.1 ความหมายของการท่องเที่ยว

Berkarty & Medlik (1985 อ้างถึงในสุภาพร มากแจ้ง , 2539) การท่องเที่ยวเป็นผลรวมของประสบการณ์พิเศษกับสัมพันธภาพซึ่งเกิดจากการเดินทางและการพักผ่อนต่างถิ่น เป็นการชั่วคราว โดยมีได้ประกอบอาชีพ

ฉลอง พิมลสมพงษ์ (2542) การท่องเที่ยว หมายถึง การเดินทางเพื่อความเพลิดเพลิน และพักผ่อนหย่อนใจ

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2545) ได้ให้ความหมายของ การท่องเที่ยวว่าเป็นการเดินทางภายใต้เงื่อนไขที่กำหนดไว้เป็นสากล 3 ประการ คือ

- 1) เป็นการเดินทางจากที่อยู่อาศัยปกติไปยังที่อื่นเป็นการชั่วคราว
- 2) เป็นการเดินทางด้วยความสมัครใจ
- 3) เป็นการเดินทางด้วยวัตถุประสงค์ใด ๆ ก็ตามที่มีค่าใช้จ่ายประกอบ

อาชีพหรือหารายได้

McIntosh and Goeldner (1984 อ้างถึงใน สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย, 2540) กล่าวว่า การท่องเที่ยว หมายถึง ผลรวมของปรากฏการณ์ต่าง ๆ และความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นจากปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักท่องเที่ยวกับธุรกิจและบริการต่าง ๆ รวมทั้งกับรัฐบาลประเทศเจ้าภาพ และประชาชนในท้องถิ่น ซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องอยู่ในกิจกรรมหรือกระบวนการในการดึงดูด ด้วยการให้การต้อนรับที่อบอุ่น เปี่ยมไมตรีจิตแก่นักท่องเที่ยวหรือผู้มาเยือน

สรุปได้ว่า การท่องเที่ยว หมายถึง การเดินทางจากสถานที่หนึ่งไปยังอีกสถานที่หนึ่ง เป็นการชั่วคราวเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ ศึกษาหาความรู้ หรือด้วยจุดประสงค์อื่น ๆ ที่ไม่ใช่เพื่อการประกอบอาชีพหารายได้

2.2.1.2 องค์ประกอบของการท่องเที่ยว

สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (2540) ได้สรุปสาระสำคัญของระบบและองค์ประกอบของการท่องเที่ยวไว้ว่า การท่องเที่ยวเป็นกระบวนการทางสังคม และเศรษฐกิจที่มีองค์ประกอบหลัก 3 ด้าน การพิจารณาการจัดการท่องเที่ยวอย่างเป็นระบบและบรรลุวัตถุประสงค์ หรือเป้าหมายนั้น จำเป็นต้องพิจารณาระบบย่อยและองค์ประกอบของการจัดการการท่องเที่ยว บทบาทหน้าที่ของแต่ละองค์ประกอบ และความสัมพันธะระหว่างองค์ประกอบเหล่านั้น รวมถึงการพิจารณาสภาพแวดล้อมของระบบการท่องเที่ยวด้วยระบบการท่องเที่ยวที่สำคัญดังนี้

1) ทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว (Tourism Resource) อันประกอบด้วย แหล่งท่องเที่ยว ตลอดจนทรัพยากรที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมการท่องเที่ยว ส่วนใหญ่จะหมายถึงสภาพทางกายภาพของทรัพยากร ซึ่งอาจเป็นทรัพยากรทางธรรมชาติ หรือสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น ตลอดจนวัฒนธรรมของชุมชน และท้องถิ่น

2) บริการการท่องเที่ยว (Tourism Services) ได้แก่ การให้บริการเพื่อการท่องเที่ยวที่มีอยู่ในพื้นที่หรือกิจกรรมที่มีผลเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวของพื้นที่นั้น ๆ

3) ตลาดท่องเที่ยว (Tourism Marketing) เป็นส่วนของความต้องการในการท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับนักท่องเที่ยว ผู้ประกอบการ และประชาชนในพื้นที่ ซึ่งหมายรวมถึงกิจกรรม รูปแบบ หรือกระบวนการท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นในพื้นที่

การท่องเที่ยวในแต่ละระบบย่อย มีองค์ประกอบอีกมากมายที่มีบทบาทและหน้าที่ที่แตกต่างกัน และมีความสัมพันธ์ต่อกัน นอกจากนี้ยังมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันกับสิ่งแวดล้อมนอกระบบ เช่น ลักษณะทางกายภาพทั่วไปของแหล่งท่องเที่ยว ภูมิอากาศ ชุมชน กิจ

กรรมทางสังคม และกิจกรรมทางเศรษฐกิจอื่น ๆ ในพื้นที่ ระบบนิเวศ ป่าไม้ แหล่งน้ำ และอากาศ ตลอดจนการบริหารและจัดการพื้นที่ท่องเที่ยว สิ่งแวดล้อมนอกระบบเหล่านี้อาจส่งผลกระทบต่อ การท่องเที่ยวได้ทั้งทางตรงและทางอ้อม การจัดการการท่องเที่ยว จึงเป็นการกระทำอย่างมีเป้าหมาย ที่สอดคล้องกับหลักการ ทฤษฎี และแนวคิดที่เหมาะสม ยิ่งไปกว่านี้ต้องคำนึงถึงสภาพที่แท้จริง รวมทั้งข้อจำกัดต่าง ๆ ของสังคมและสภาพแวดล้อม การกำหนดแนวทาง มาตรการ และแผนปฏิบัติการที่ตัดต้องคำนึงถึงกรอบความคิดที่ได้กำหนดไว้ มิฉะนั้นแล้ว การจัดการท่องเที่ยวจะ ดำเนินไปอย่างไรทิศทางและประสบความสำเร็จ

2.2.2 ความหมายของการบริหารจัดการ

คำว่าบริหาร (Administration) หรือการจัดการ (Management) มีความหมาย ที่นิยมใช้ควบคู่กัน ได้มีนักวิชาการให้ความหมายไว้หลายท่าน ดังนี้

สมพงษ์ เกษมสิน (2526) กล่าวว่า การบริหาร หมายถึง การใช้ศาสตร์และศิลป์ ในการนำเอาทรัพยากรการบริหารมาตอบสนองกระบวนการบริหาร ให้สามารถดำเนินงานหรือ ดำเนินการได้บรรลุตามวัตถุประสงค์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สงวน สุทธิเลิศอรุณ (2529) กล่าวว่า การบริหาร หมายถึง การใช้ศาสตร์และ ศิลปะ เพื่อดำเนินการเกี่ยวกับคน เงิน วัสดุอุปกรณ์ และการจัดการ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ กำหนดไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพทั้งนี้การบริหารเป็นการประสานงาน การอำนวยความสะดวก และการให้บริการแก่ผู้เกี่ยวข้อง

สมคิด บางโม (2540) กล่าวว่า การบริหาร คือ การใช้ศิลปะในการใช้คน เงิน วัสดุอุปกรณ์ขององค์การและนอกองค์การอย่างมีประสิทธิภาพ

ศิริอร ชันธหัตถ์ (2541) กล่าวว่า การบริหาร เป็นกิจกรรมที่บุคคลดำเนินการ ร่วมมือกับผู้อื่นเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่กำหนด

ส่วนความแตกต่างของคำว่าบริหารและการจัดการมีวิธีการนำไปใช้แยกกัน ดัง นี้ (ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ, 2542)

การบริหาร หมายถึง การบริหารงานขององค์การที่ไม่ต้องการกำไร โดยผู้บริหาร จะต้องพยายามทุกวิถีทางที่จะทำให้เป้าหมายขององค์การที่วางไว้บรรลุผลสำเร็จโดยมิได้คำนึงถึง ผลตอบแทนที่จะได้รับ คำว่า Administration จึงมักใช้ในองค์การรัฐบาล หรือหน่วยงานสาธารณะ ที่ไม่หวังผลกำไร

การจัดการ หมายถึง การบริหารงานใด ๆ ขององค์การที่ต้องการหากำไร โดยผู้ บริหารจะต้องทำให้องค์การบรรลุเป้าหมายเพื่อให้ตนเองอยู่รอดในองค์การได้ คำว่า Management จึงมักใช้ในองค์การธุรกิจหรือองค์การที่มุ่งผลกำไรจากการดำเนินงานโดยตรง

สรุปได้ว่า การบริหารจัดการ หมายถึง ความรับผิดชอบต่อการใช้ทรัพยากรการ บริหาร ได้แก่ คน เงิน วัสดุอุปกรณ์ และการจัดการ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้อย่างมี ประสิทธิภาพ

จากที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า การบริหารจัดการการท่องเที่ยวหมายถึง กระบวนการในการจัดการการท่องเที่ยวที่มีรูปแบบในลักษณะที่มีองค์ประกอบ 3 ด้าน ได้แก่ ด้านทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว ด้านบริการการท่องเที่ยวและด้านตลาดการท่องเที่ยว

2.3 แนวคิดเกี่ยวกับความรู้

2.3.1 ความหมายของความรู้ (Knowledge)

Good (1973) ได้ให้ความหมายของความรู้ว่า ความรู้เป็นข้อเท็จจริง ความจริง กฎเกณฑ์และข้อมูลรายละเอียดต่าง ๆ ที่บุคคลได้เก็บรวบรวมสะสมไว้

Webster (1967) ได้ให้ความหมายของความรู้ว่า ความรู้ หมายถึง ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับข้อเท็จจริง กฎเกณฑ์ และโครงสร้างที่เกิดขึ้นจากการศึกษาค้นคว้า หรือเป็นความรู้ที่เกี่ยวข้องกับสถานที่ สิ่งของหรือบุคคลซึ่งได้จากการสังเกต ประสบการณ์หรือจากการรายงาน การรับรู้ข้อเท็จจริงเหล่านี้ต้องชัดเจน และต้องอาศัยเวลา

Bloom (1971 อ้างถึงใน ธีระนุช วนะโพธิ์, 2530) กล่าวว่า ความรู้ เป็นสิ่งที่เกี่ยวกับการระลึกได้ถึงสิ่งเฉพาะ หรือสิ่งทั่วไป ระลึกถึงวิธีการ กระบวนการหรือสถานการณ์ต่างๆ โดยเน้น ความจำ

โยธิน ศันสนยุทธ & จุมพล พูลภัทรชีวิน (2524) ได้ให้ความหมายของความรู้ว่า ความรู้ หมายถึง กลุ่มข้อความ และข้อความในที่นี้ความหมายกว้าง ไม่ได้หมายถึง เฉพาะกลุ่มข้อความที่เป็นภาษาพูด ภาษาเขียน หรือภาษาท่าทางที่เราพบเห็นอยู่โดยทั่วไปเท่านั้น แต่หมายรวมถึง กลุ่มข้อความที่เป็นสากล เช่น ภาษาคณิตศาสตร์ และภาษาคอมพิวเตอร์ เป็นต้น

ประภาเพ็ญ สุวรรณ (2526) ได้ให้ความหมายของความรู้ว่า ความรู้เป็นพฤติกรรมขั้นต้น ซึ่งผู้เรียนเพียงแต่จำแนกได้ อาจโดยการฝึกหรือโดยการมองเห็น ได้ยิน จำได้ ความรู้นี้ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับคำจำกัดความ ความหมาย ข้อเท็จจริง ทฤษฎี กฎ โครงสร้าง และวิธีการแก้ปัญหาเหล่านี้ เป็นต้น

ชวาล แพร่ตันกุล (2526) ได้ให้ความหมายของความรู้ว่า ความรู้ คือ การแสดงออกของสมรรถภาพสมองด้านความจำ โดยใช้วิธีวัดได้เป็นหลัก

ธวัชชัย ชัยจริยากุล (2527 อ้างถึงใน ธีรพัฒน์ ฤทธิทอง, 2532) กล่าวว่า ความรู้ หมายถึง การเรียนรู้ที่เน้นถึงความจำ และการระลึกได้ที่มีต่อความคิด วัตถุ และปรากฏการณ์ต่าง ๆ เป็นความจำที่เริ่มจากสิ่งง่าย ๆ ที่เป็นอิสระแก่กัน ไปจนถึงความจำในสิ่งที่ยุกยากซับซ้อน และมีความสัมพันธ์ต่อกัน

ทิตยา สุวรรณชฎ (2527) ให้ความหมายความรู้ในความหมายที่กว้างว่า ความรู้ คือ บรรดาข่าวสารต่างๆ แนวคิดต่างๆ รวมตลอดจนกระทั่งวิธีการต่างๆ ในอันที่จะได้มาซึ่งข่าวสาร และความคิดเห็น นอกจากนั้นยังหมายความถึง ความคิด ความเชื่อของชาวบ้านอีกด้วย และ

เสนอว่า ความรู้เป็นสิ่งสำคัญที่สุดที่มนุษย์ค้นพบ และสร้างขึ้นมาเป็นเครื่องมือประกอบการดำรงชีพ และกำหนดวิถีชีวิต

สุภาพ ฉัตรภรณ์ (2539) กล่าวว่า ความรู้ คือ ความสามารถในการจดจำ การทวนความจำ ความทรงจำ การจัดกลุ่ม ตัดสินวิเคราะห์ รู้แบบแผนโครงสร้างและทฤษฎีในสิ่งที่ได้ศึกษามา

สมศักดิ์ ศรีสันติสุข (2538) ได้อธิบายความหมายของความรู้ในเชิงสังคมศาสตร์ว่า มนุษย์จะต้องหาความรู้ต่างๆ เพื่อให้เกิดความเข้าใจสาเหตุ การแก้ไขปัญหาต่างๆ ต่อปรากฏการณ์ทางธรรมชาติและสังคม ซึ่งความรู้ของมนุษย์ ได้มีการพัฒนามากมาย และมีหลายระดับของความรู้ ตามความสามารถและพื้นฐานของมนุษย์ กล่าวคือ

1) ความรู้ในทัศนะของบุคคลทั่วไป มีลักษณะที่แตกต่างกันตามพื้นฐาน และความสามารถของแต่ละบุคคล บุคคลทั่วไปในที่นี้ หมายถึง ประชาชนทั่วไปที่ประกอบอาชีพที่ไม่ได้เกี่ยวข้องกับการเรียน การสอน เช่น ชาวนา ชาวไร่ พ่อค้า นักธุรกิจ ชาวบ้านทั่วไป และอื่นๆ บุคคลทั่วไปเหล่านี้มีทัศนะต่อความหมายของความรู้ที่เกิดจากความรู้ และความเข้าใจ การถ่ายทอดสืบต่อจากประเพณี แต่จะไม่รู้ถึงความหมายที่แท้จริง ซึ่งเป็นความรู้เกี่ยวกับประสบการณ์ทางธรรมชาติและทางสังคมของบุคคล ไม่สามารถที่จะเรียบเรียงเป็นความคิดรวบยอดได้

2) ความรู้ในทัศนะของนักวิชาการ มีลักษณะเป็นวิทยาศาสตร์ มีเหตุมีผลและมีความคิดรวบยอดมีลักษณะของนามธรรมเป็นส่วนมาก ความรู้ของนักวิชาการจะต้องเป็นวิทยาศาสตร์ มีเหตุผลและสามารถพิสูจน์ได้ มีความเที่ยงตรงและเชื่อถือได้ นักวิชาการมักมีความสนใจที่จะค้นคว้าหาความรู้อย่างมีระบบตามแขนงวิชาของตน เพื่อนำความรู้ที่สร้างขึ้นเป็นหลักทฤษฎีของตนต่อไป

3) ความรู้ในทัศนะคติของนักปฏิบัติ เกี่ยวข้องกับความเข้าใจในเหตุการณ์ หรือปรากฏการณ์ต่างๆ ทั้งทางธรรมชาติและสังคม ที่อธิบายได้ในลักษณะที่สามารถนำไปใช้ได้ เราอาจจะกล่าวได้ว่า นักปฏิบัติเป็นบุคคลที่เชื่อมโยงระหว่างความรู้ของนักวิชาการ และบุคคลทั่วไป เพื่อนำความรู้ที่ไปทำประโยชน์ให้แก่ส่วนรวม ระดับความนึกคิด ความลึกซึ้งของความรู้ อาจอยู่ระหว่างนามธรรม และรูปธรรม ตามความเข้าใจของทัศนะบุคคลทั่วไป

จากความหมายดังกล่าว สรุปได้ว่า ความรู้ คือ ข้อเท็จจริงต่างๆ ที่มนุษย์ได้รับการศึกษา ค้นคว้า หรือสังเกต แล้วรวบรวมเป็นความจำเก็บสะสมไว้ แสดงออกมาเป็นพฤติกรรมที่ระลึกได้ หรือสิ่งที่จำออกมาให้ปรากฏสังเกตได้ และวัดได้ โดยอาศัยความสามารถ และทักษะทางสติปัญญา

2.3.2 การวัดความรู้

UNESCO (1981 อ้างถึงใน สุรเกียรติ์ จิตะฐาน, 2538) กำหนดการวัดความรู้ไว้ว่าจะต้องวัดพฤติกรรมในสิ่งต่างๆ ดังนี้

- 1) ความสามารถที่เกี่ยวข้องกับความจำ ซึ่งอาจแสดงออกมาในรูปของการจำได้ การระลึกในส่วนที่เป็นเนื้อหาสาระ กระบวนการ แนวความคิด และทฤษฎีต่าง ๆ
- 2) ความสามารถในการตีความ และความเข้าใจในเนื้อหาสาระเมื่อปรากฏอยู่ในรูปตารางแผนภูมิ สัญลักษณ์ หรือรูปแบบอื่น ๆ
- 3) ความสามารถในการประยุกต์ วิเคราะห์ สรุป และประเมินค่าจากเนื้อหาสาระในสถานการณ์ต่าง ๆ

เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ และคณะ (2519 อ้างถึงใน ยุวดี ไทพะโยติ, 2535) ได้เสนอแนวคิดในด้านวิธีการวัดความรู้ที่เป็นที่นิยมไว้ว่าวิธีการวัดผลความรู้กระทำได้หลายวิธี แต่ที่นิยมปฏิบัติกันโดยทั่วไป คือ การวัดโดยใช้แบบสอบถาม และเป็นแบบทดสอบชนิดเลือกตอบ (Multiple Choice Test) เป็นส่วนใหญ่ เพราะเป็นแบบทดสอบที่วัดได้รอบด้าน สามารถวัดผลของการเรียนรู้ได้หลายอย่าง ตั้งแต่กระบวนการทางสติปัญญาชั้นสูง ได้แก่ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินค่าตลอดจนถึงการจดจำเบื้องต้น และนอกจากนี้ ผู้ตอบยังมีโอกาสเดาถูกได้น้อยอีกด้วย

ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาความรู้ของชุมชนที่มีต่อการท่องเที่ยวในท้องถิ่น ซึ่งหมายถึง การรับรู้เกี่ยวกับข้อเท็จจริง กฎเกณฑ์รายละเอียดต่าง ๆ เกี่ยวกับการท่องเที่ยวในท้องถิ่น อันเกิดจากการสังเกต การศึกษาที่ชุมชนได้จดจำหรือเก็บรวบรวมไว้ ซึ่งเป็นพฤติกรรมขั้นแรกที่จะนำไปสู่ความเข้าใจและมีการนำไปปฏิบัติอย่างถูกต้องต่อการท่องเที่ยวในท้องถิ่น

2.4 แนวคิดเกี่ยวกับทัศนคติ

2.4.1 ความหมายของทัศนคติ

มีนักการศึกษาและนักจิตวิทยาหลายท่านได้ให้คำนิยาม หรือคำจำกัดความของทัศนคติไว้มากมาย ดังนี้

ราชบัณฑิตยสถาน (2525) คำว่า ทัศนคติ นักวิชาการบางกลุ่มเรียกว่า เจตคติ ซึ่งมาจากภาษาอังกฤษคำเดียวกัน คือ Attitude หมายถึง ทำที่ ความรู้สึก แนวความคิดเห็นของบุคคลต่อสิ่งหนึ่ง มีรากศัพท์มาจากภาษาละตินว่า “aptus” แปลว่า โน้มเอียง เหมาะสม

ประภาเพ็ญ สุวรรณ (2526) ให้คำนิยามถึงทัศนคติว่าเป็นความคิดเห็นซึ่งมีอารมณ์เป็นส่วนประกอบพร้อมที่จะมีปฏิริยาเฉพาะอย่างต่อสถานการณ์ภายนอก

สมพงษ์ เกษมสิน (2526) กล่าวว่า ทัศนคติ (Attitude) เป็นนามธรรมและเป็นผลที่ทำให้เกิดการแสดงออกซึ่งพฤติกรรม แต่ทัศนคติไม่ใช่แรงจูงใจ (Motive) และแรงขับ (Drive)

หากแต่เป็นสภาพแห่งการพร้อมที่จะโต้ตอบ (State of readiness) และแสดงให้เห็นถึงแนวทางของการสนองตอบของบุคคลใดบุคคลหนึ่งต่อสิ่งเร้า

นิพนธ์ คันธเสวี (2528) ให้ความหมายว่า ทักษะเป็นสิ่งที่ยับยั้งการแสดงออกของบุคคลที่จะกระทำต่อสิ่งของบุคคลหรือสถานการณ์ ทักษะจึงมีความสำคัญในการมีปฏิริยาโต้ตอบต่อสิ่งนั้น ๆ ดังกล่าว หากบุคคลจะกระทำหรือแสดงออกอะไรสักอย่างหนึ่งออกมาต่อสิ่งใด ๆ เขาย่อมกระทำไปตามทักษะที่เขามีต่อสิ่งนั้น ๆ ทักษะของบุคคลจึงมีอิทธิพลในการแสดงพฤติกรรมของบุคคล โดยเฉพาะอย่างยิ่งในความสัมพันธ์ทางสังคม

สุรางค์ จันทร์เอม (2537) กล่าวว่าไว้ว่า ทักษะ คือ ท่าทีหรือความรู้สึกที่บุคคลใดบุคคลหนึ่งแสดงออกต่อบุคคลด้วยกันต่อวัตถุหรือสถานการณ์ต่าง ๆ ซึ่งอาจเป็นไปในทางที่ดีหรือในทางบวก (Positive) และในทางที่ไม่ดีหรือทางลบ (Negative) หรืออาจเป็นกลาง (Neutral) ก็ได้ ทั้งนี้ย่อมเกิดจากการเรียนรู้ของเขาในสิ่งต่าง ๆ

วีรพล จันธิมา (2541) กล่าวว่า ทักษะเป็นนามธรรมที่เกิดจากการเรียนรู้ หรือประสบการณ์ในชีวิตของบุคคลและทักษะจะเป็นเครื่องกำหนดทิศทางพฤติกรรมของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งซึ่งความรู้สึกนั้น อาจจะเป็นไปในทิศทางที่พึงพอใจหรือไม่พึงพอใจก็ได้

นุชนันท์ วิมลนิศย์ (2541) ทักษะ หมายถึง ความพร้อมที่จะตอบสนองต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือสภาพการณ์ใดสภาพการณ์หนึ่งในทางสนับสนุนหรือต่อต้านสิ่งนั้นหรือสภาพการณ์นั้น

2.4.2 องค์ประกอบของทักษะ

ทิตยา สุวรรณชฎ (2527) ได้แบ่งองค์ประกอบของทักษะแบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ

1) ส่วนของความรู้สึก (Affective component) หมายถึง บรรดาความรู้สึกที่ชอบไม่ชอบ รักหรือเกลียดหรือกลัว ซึ่งเป็นเรื่องของอารมณ์ของบุคคล

2) ส่วนของสติและเหตุผล (Cognitive component) ในส่วนนี้เป็นเรื่องของการใช้เหตุใช้ผลของบุคคลในการจำแนกแยกแยะความแตกต่าง ตลอดจนผลต่อเนื่องผลได้ผลเสีย กล่าวคือ การที่บุคคลจะสามารถนำเอาคุณค่าทางสังคมที่ได้รับอบรมสั่งสอนและถ่ายทอดมาใช้ในการวิเคราะห์ พิจารณาประกอบเหตุผลของการที่ตนจะประเมินข้อแตกต่างระหว่างส่วนนั้น กับความรู้สึกก็คือ การพิจารณาของบุคคลในส่วนจะมีลักษณะปลอดภัยจากอารมณ์ แต่จะเป็นเรื่องของเหตุผลอันสืบเนื่องมาจากความเชื่อของบุคคล

3) ส่วนของแบบพฤติกรรม (behavioral component) ซึ่งหมายถึง แนวโน้มในอันที่จะมีพฤติกรรม (Action tendency) แนวโน้มที่จะมีพฤติกรรมนี้จะมีความสัมพันธ์ต่อเนื่องกับส่วนของความรู้สึก ตลอดจนส่วนของสติและเหตุผล ส่วนของแบบพฤติกรรมนี้จะมีเป็นส่วนที่บุคคลพร้อมที่จะมีปฏิริยาแสดงออกต่อเหตุการณ์หรือสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

ถวิล ธาราโกชน์ (2532) ได้กล่าวว่า การที่บุคคลจะมีทักษะต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งนั้นจะต้องเกิดจากขั้นตอนตามองค์ประกอบ 3 ประการ คือ

1) องค์ประกอบเกี่ยวกับการรับรู้ (Cognitive component) การที่บุคคลจะมีทัศนคติต่อสิ่งใดนั้นบุคคลจำเป็นต้องมีความรู้ในสิ่งนั้นเสียก่อนการเกิดทัศนคติของแต่ละบุคคลจะไม่เหมือนกัน

2) องค์ประกอบเกี่ยวกับการรู้สึก (Affective component) เมื่อบุคคลมีความรู้ในสิ่งนั้น ถ้าบุคคลนั้นรู้ว่ามิประโยชน์ก็จะมีทัศนคติที่ดีต่อสิ่งนั้น ถ้าไม่มีประโยชน์ก็จะมีทัศนคติที่ต่อสิ่งนั้น

3) องค์ประกอบทางการกระทำ (Behavioral component) เมื่อบุคคลรู้ในสิ่งนั้นมาแล้ว และรู้สึกชอบไม่ชอบตามมา บุคคลนั้นก็กระทำให้สิ่งนั้นลงไป

พงษ์ศิริ สวนแก้ว (2536) สรุปเกี่ยวกับองค์ประกอบของทัศนคติว่าเป็นความพร้อมที่จะตอบสนองต่อบุคคล สิ่งของ หรือสภาพการณ์ต่าง ๆ ในทางที่จะยอมรับหรือปฏิเสธ ประกอบไปด้วยองค์ประกอบสำคัญ 3 ด้าน คือ

1) ด้านการรับรู้ (Cognitive Component) หมายถึง การรับรู้และวิจัยข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้รับ แสดงออกมาในแนวความคิดที่ว่าสิ่งใดถูกต้องและสิ่งใดไม่ถูกต้อง

2) ด้านความรู้สึก (Affective Component) หมายถึง ลักษณะทางอารมณ์ของบุคคลที่สอดคล้องกับความคิด คือ เมื่อบุคคลมีความรู้ในสิ่งใดมาแล้วและความรู้นั้นมีมากพอที่จะรู้ว่าสิ่งนั้นดี มีประโยชน์ บุคคลก็เกิดความรู้สึก (Affective) ชอบสิ่งนั้น แต่ถ้าเรารู้มาว่าสิ่งนั้นไม่ดี บุคคลก็จะเกิดความรู้สึกไม่ชอบ

3) ด้านการกระทำ (Behavioral Component) หมายถึง ความพร้อมที่จะกระทำเป็นผลเนื่องมาจากความคิดและความรู้สึกซึ่งจะออกมาในรูปของการยอมรับหรือปฏิเสธ การปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติ

ได้แบ่งทัศนคติออกเป็น 2 ประเภท คือ

1) ทัศนคติในเชิงบวก หมายถึง การประเมินค่าของทัศนคติไปในทางที่ดี เช่น เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย พอใจ ชอบ สนับสนุน ยอมรับ

2) ทัศนคติเชิงลบ หมายถึง การประเมินค่าของทัศนคติไปในทางที่ไม่ดีเช่น ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ไม่เห็นด้วย ไม่พอใจ ไม่ชอบ ต่อต้าน ไม่ยอมรับ

2.4.3 การเกิดทัศนคติ

ตามแนวความคิดของ Foster (1962) ได้สรุปแนวความคิดเกี่ยวกับการเกิดทัศนคติขึ้นอยู่กับมูลเหตุ 2 ประการ คือ

1) ประสบการณ์ที่บุคคลมีกับสิ่งของหรือบุคคลมีกับสถานการณ์ ทัศนคติก่อตัวขึ้นจากการที่บุคคลได้พบเห็น ค้นเคย ทดลอง อันเป็นประสบการณ์ทางตรงหรืออาจเกิดจากประสบการณ์ทางอ้อมก็ได้ เช่น จากการเห็นรูปภาพ การฟัง ถ่ายภาพ บุคคลจะไม่มีทัศนคติเป็นเรื่องราวที่เกิดจากการรับทราบประสบการณ์หรือสถานการณ์

2) ค่านิยมและการตัดสินใจอันเกิดจากค่านิยมของกลุ่มชน เนื่องจากกลุ่มชนในแต่ละกลุ่มมีค่านิยมและการตัดสินใจอันเกิดจากค่านิยมที่ไม่เหมือนกัน กลุ่มชนเหล่านี้จึงอาจจะมีทัศนคติต่อสิ่งเดียวกันแตกต่างกันได้

ลัดดา กิตติวิภาค (2532 อ้างถึงใน จรูญศักดิ์ พันธวิศิษฐ์, 2543) ได้กล่าวถึงการเกิดทัศนคติโดยทั่วไปว่าเกิดจากประสบการณ์ และการเรียนรู้ ซึ่งขั้นตอนหรือกระบวนการเรียนรู้เมื่อเกิดทัศนคติมีความแตกต่างกันแล้วแต่ลักษณะของทัศนคติของแต่ละบุคคลและสิ่งแวดล้อมที่ต่างกันออกไป ในการศึกษาทัศนคติจึง จำเป็นต้องพิจารณาถึงส่วนประกอบต่าง ๆ ของทัศนคติว่าสามารถเกิดขึ้นได้อย่างไร

จากแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับทัศนคติดังกล่าวข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า ทัศนคติหมายถึง ความคิดเห็นที่บุคคลมีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งทั้งที่เป็นรูปธรรม นามธรรม ในทางที่จะยอมรับหรือไม่ยอมรับ ทัศนคติเกิดจากการเรียนรู้ หรือประสบการณ์ในชีวิต ซึ่งจะเป็นแรงผลักดันทั้งทางบวกและทางลบที่จะทำให้บุคคลแสดงพฤติกรรมที่ตอบสนองไปในทิศทางใดก็ได้ นอกจากนี้ ทัศนคติเป็นสิ่งที่เปลี่ยนแปลงได้ถ้าหากสภาพแวดล้อมและเหตุการณ์ต่าง ๆ เปลี่ยนไปหรือมีการได้รับข้อมูลใหม่มากขึ้น

ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาทัศนคติของชุมชนที่มีต่อการท่องเที่ยวในท้องถิ่น ซึ่งหมายถึง ความคิดเห็นของชุมชนที่มีต่อการท่องเที่ยวในท้องถิ่น ในแง่ของความเป็นทรัพยากรธรรมชาติและการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในทางที่จะเห็นด้วยมาก หรือเห็นด้วยน้อย ซึ่งเกิดจากการการเรียนรู้และประสบการณ์ที่เกิดขึ้นจริงของการจัดการการท่องเที่ยวในท้องถิ่น

2.5 แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

2.5.1 ความหมายของการมีส่วนร่วม

R. Stavenhagen (อ้างถึงใน ดิเรก ฤกษ์สาหร่าย, 2522) กล่าวถึงส่วนร่วมในท้องถิ่นว่าหมายถึง กระบวนการที่สมาชิกของชุมชนมีการกระทำออกมาในลักษณะของการทำงานร่วมกันในการที่จะแสดงให้ความต้องการร่วม ความสนใจร่วมมีความต้องการที่จะบรรลุถึงเป้าหมายร่วมทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองหรือการดำเนินงานร่วมกัน เพื่อให้อิทธิพลต่ออำนาจมติชนไม่ว่าจะเป็นทางตรงหรือทางอ้อม โดยอาจจะเป็นการดำเนินการร่วมกันในการเพิ่มอำนาจต่อรองทางการเมือง เศรษฐกิจ การปรับปรุงสภาพสังคมในกลุ่มชุมชน

Erwin Williams (อ้างถึงในมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2526) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับความหมายของการพัฒนาแบบมีส่วนร่วมว่า หมายถึง ตัดสินใจแก้ปัญหาของตนเอง เน้นการมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องในการดำเนินงานพัฒนาประชาชน ให้ความคิดสร้างสรรค์ และความชำนาญของประชาชน แก้ปัญหาร่วมกับการใช้วิทยาการที่เหมาะสมและการสนับสนุนติดตามผลการปฏิบัติขององค์กร และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง

Lindgren (อ้างในวิชิตฐ์ ทองสมบุรณ์, 2535) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมว่า หมายถึง การที่บุคคลหลาย ๆ คน ทำงานด้วยกัน เพื่อนำไปสู่จุดหมายร่วมกันและทำงานนั้นให้สำเร็จ และงานที่ต้องพึ่งพาอาศัยกันหลาย ๆ คน จะต้องมีการร่วมมือมากขึ้น การที่จะทำอะไรให้สำเร็จลุล่วงไปได้นั้น ขึ้นอยู่กับแต่ละบุคคลกับกลุ่มว่ามีความสามารถที่จะช่วยกันทำงานมากน้อยเพียงใด ถ้าหากทุกคนต่างก็ยอมรับจุดหมายต่าง ๆ ของกลุ่มแล้ว การทำงานของกลุ่มก็จะประสบปริมาณความเป็นศูนย์กลางมาก หรือแก้ปัญหาสลับซับซ้อนก็ตาม กล่าวคือ อย่างน้อยที่สุดกลุ่มจะต้องมีความร่วมมือกันบ้างไม่มากก็น้อย ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับการยอมรับจุดมุ่งหมายของสมาชิกต่าง ๆ ว่ามีมากน้อยเพียงใด

กรรณิกา ชมดี (2524) สรุปว่าการมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง ความร่วมมือของประชาชน ไม่ว่าของปัจเจกบุคคล หรือกลุ่มคนที่เห็นพ้องต้องกันและเข้าร่วมรับผิดชอบ เพื่อดำเนินการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ต้องการโดยการกระทำผ่านกลุ่ม หรือองค์กรเพื่อให้บรรลุถึงความเปลี่ยนแปลงที่พึงประสงค์

ทวีทอง หงษ์วิวัฒน์ (2527) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมคือ การที่ประชาชน หรือชุมชนพัฒนาขีดความสามารถของตนในการจัดการควบคุมการใช้ และการกระจายทรัพยากรที่มีอยู่เพื่อประโยชน์ต่อการดำรงชีพทางเศรษฐกิจและสังคมตามความจำเป็นอย่างสมศักดิ์ศรีในฐานะสมาชิกของสังคม ในการมีส่วนร่วมประชาชนได้พัฒนาการรับรู้และภูมิปัญญา ซึ่งแสดงออกมาในรูปการตัดสินใจในการกำหนดชีวิตของตนเองอย่างเป็นตัวของตัวเอง

นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์ (2527) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมหมายถึง การเกี่ยวข้องกับทางด้านจิตใจและอารมณ์ (mental and emotional involvement) ของบุคคลหนึ่งในสถานการณ์กลุ่ม (group situation) ซึ่งผลของการเกี่ยวข้องดังกล่าวเป็นเหตุเร้าใจให้กระทำการให้ (contribution) บรรลุจุดมุ่งหมายของกลุ่มนั้น กับทั้งทำให้เกิดความรู้สึกรับผิดชอบกับกลุ่มดังกล่าวด้วย สรุปได้ว่าเป็นการเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้อง (involvement) มิใช่เป็นเพียงแต่การเป็นส่วนหนึ่ง (belonging) ของชุมชนนั้นเท่านั้น หรือการมีส่วนร่วมอาจหมายถึงการทำงานร่วมกันกับกลุ่ม เพื่อให้บรรลุถึงวัตถุประสงค์ด้วยความตั้งใจ (ความร่วมมือร่วมใจ) โดยการกระทำดังกล่าวให้ห้วงเวลาและลำดับเหตุการณ์ที่ทรงประสิทธิภาพ คือ ถูกจังหวะและเหมาะสม (การประสานงาน) กับทั้งกระทำการงานดังกล่าวด้วยความรู้สึกผูกพัน ให้ประจักษ์ว่าเชื่อถือไว้ใจได้ (ความรับผิดชอบ) ดังนั้น การมีส่วนร่วมเป็นหัวใจของการเสริมสร้างพลังการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มอีกด้วย

ยุวัฒน์ วุฒิเมธี (2534) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมไว้ว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนนั้น หมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการคิดริเริ่ม การพิจารณาตัดสินใจ การร่วมปฏิบัติและร่วมรับผิดชอบในเรื่องต่าง ๆ อันมีผลกระทบถึงตัวประชาชนเอง การที่สามารถทำให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาชนบท เพื่อแก้ไขปัญหามาซึ่งสภาพความเป็นอยู่ของประชาชนที่ดีขึ้นได้นั้น ผู้นำการเปลี่ยนแปลงต้องยอมรับปรัชญาการพัฒนาชุมชนที่ว่ามนุษย์ทุกคนต่างมีความปรารถนาที่จะอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข ได้รับการปฏิบัติอย่างเป็น

ธรรมและเป็นที่ยอมรับของผู้อื่นและพร้อมที่จะอุทิศตนเพื่อกิจกรรมของชุมชน ขณะเดียวกันต้องยอมรับด้วยความบริสุทธิ์ใจว่า มนุษย์นั้นสามารถพัฒนาได้ถ้ามีโอกาส และได้รับการชี้แนะอย่างถูกต้อง

सानิตย์ บุญชู (2530) ได้ให้ความหมายการมีส่วนร่วมของประชาชนว่า เป็นกระบวนการที่ประชาชนในชุมชนสามารถที่จะรวมตัวของเขาเองในการแสวงหาแนวทางในการตอบสนองด้วยการวางแผน การบริหารและการจัดการในการปรับปรุงฐานะความเป็นอยู่ของตนเอง และท้องถิ่นให้ดีขึ้น

สุจินต์ ดาววีระกุล (2527 อ้างถึงในพิชญ์วดีตร วรณะกุล, 2538) หมายถึง กระบวนการกระทำที่ประชาชนมีความสมัครใจเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดการเปลี่ยนแปลงเพื่อตัวประชาชนได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจเพื่อตนเอง และมีส่วนร่วมดำเนินการเพื่อให้บรรลุถึงวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ทั้งนี้ต้องมีใช่เป็นการกำหนดกรอบแนวคิดจากบุคคลภายนอก

2.5.2 ความสำคัญของการมีส่วนร่วม

ปรัชญา เวสารัชช์ (2544) ได้อธิบายถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนมีความสำคัญครอบคลุมประเด็นต่าง ๆ ที่สำคัญไว้ ดังนี้

1) การมีส่วนร่วมของประชาชนครอบคลุมการสร้างโอกาสที่เอื้อให้สมาชิกทุกคนของชุมชนและของสังคมได้ร่วมกิจกรรมซึ่งนำไปสู่และมีอิทธิพลต่อกระบวนการพัฒนา และเอื้อให้ได้รับประโยชน์จากการพัฒนาโดยเท่าเทียมกัน

2) การมีส่วนร่วมสะท้อนการเข้าเกี่ยวข้องโดยสมัครใจ และเป็นประชาธิปไตยในกรณีต่อไปนี้

(1) การแบ่งสรรผลประโยชน์จากการพัฒนาโดยเท่าเทียมกัน

(2) การตัดสินใจเพื่อกำหนดเป้าหมาย กำหนดนโยบาย การวางแผน และดำเนินการโครงการพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคม

(3) การสร้างโอกาสการเอื้อให้ได้รับผลประโยชน์จากการพัฒนาเท่าเทียมกัน

3) เมื่อพิจารณาในแง่นี้ การมีส่วนร่วมเป็นตัวเชื่อมโยงระหว่างส่วนที่ประชาชนลงแรง และทรัพยากรเพื่อพัฒนากับประโยชน์ที่ได้รับจากการลงทุนลงแรง ระดับท้องถิ่น ระดับภูมิภาค และระดับชาติ จะช่วยก่อให้เกิดความเชื่อมโยงระหว่างสิ่งที่ประชาชนลงทุนลงแรงกับผลประโยชน์ที่ได้

4) ลักษณะของการมีส่วนร่วมของประชาชน อาจผิดแผกแตกต่างกันไปตามสภาพเศรษฐกิจของประเทศ นโยบายและโครงสร้างการบริหารรวมทั้งลักษณะเศรษฐกิจสังคมของประชาชน การมีส่วนร่วมของประชาชนมิได้เป็นเพียงเทคนิควิธีการแต่เป็นปัจจัยสำคัญในการประกันให้เกิดกระบวนการพัฒนาที่มุ่งเอื้อประโยชน์ต่อประชาชน

สมนึก ปัญญาสิงห์ (2542) ได้อธิบายความสำคัญของการมีส่วนร่วมว่า มีสาระสำคัญสูงสุดของการทำงานแบบมีส่วนร่วมไม่ใช่อยู่ที่การวิเคราะห์ตีความ แต่อยู่ที่การลงมือปฏิบัติ ตามปรัชญา และกระบวนการทำงานแบบมีส่วนร่วมอย่างจริงจัง ที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานขององค์ประกอบเหล่านี้ คือความร่วมมือร่วมใจ (Cooperation) การประสานงาน (Coordination) ความรับผิดชอบร่วมกัน (Responsibility) ความพยายามร่วมกัน (Collective Effort) ความสัมพันธ์ที่ราบรื่น และกลมกลืนกัน (Harmonious Relations) การมีจิตใจที่มุ่งมั่น และ ร่วมกันทำงาน (Communal and Cooperative Spirit or Spirit of Partnership) และการลงมือปฏิบัติดำเนินการ ร่วมกัน (Action or Implementation)

2.5.3 ลักษณะของการมีส่วนร่วม

WHO (1978 อ้างถึงใน เพ็ญศรี รัตนะ , 2536) ได้เสนอว่ารูปแบบของการมีส่วนร่วมที่ดีถือว่าเป็นรูปแบบที่แท้จริงนั้น จะต้องประกอบด้วยกระบวนการ 4 ขั้นตอน

1) การวางแผน (Planning) ประชาชนจะต้องมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ปัญหา จัดลำดับความสำคัญ ตั้งเป้าหมาย กำหนดการใช้ทรัพยากร กำหนดวิธีการติดตามและประเมินผล และประการสำคัญคือการตัดสินใจ

2) การดำเนินกิจกรรม (Implementation) ประชาชนจะต้องมีส่วนร่วมในการ จัดการและบริหารการใช้ทรัพยากร มีความรับผิดชอบในการจัดสรร ควบคุมทางการเงิน และการ บริหาร

3) การใช้ประโยชน์ (Utilization) ประชาชนจะต้องมีความสามารถในการนำ กิจกรรมมาใช้ให้เกิดประโยชน์ได้ ซึ่งเป็นการเพิ่มระดับของการพึ่งตนเองและการควบคุมทาง สังคม

4) การได้รับผลประโยชน์ (Obtaining Benefits) ประชาชนจะต้องได้รับการ แจกจ่ายผลประโยชน์จากชุมชนในพื้นที่เท่ากัน ซึ่งอาจเป็นผลประโยชน์ส่วนตัวในสังคม หรือ วัตถุประสงค์ได้

Uphoff (1981 อ้างถึงใน อนงค์ พัฒนจักร , 2535) ได้สร้างกรอบพื้นฐานเพื่อ อธิบายและวิเคราะห์การมีส่วนร่วมใน 4 ขั้นตอน คือ

1) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision Making) โดยอาจเป็นการตัดสินใจ ตั้งแต่ในระยะเริ่มต้น การตัดสินใจในช่วงของกิจกรรม และการตัดสินใจในการดำเนินกิจกรรม

2) การมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม ที่เป็นไปทั้งในรูปของการเข้าร่วมโดยมี การสนับสนุนทางด้านทรัพยากร หรือการเข้าร่วมในการบริหาร และการร่วมมือ รวมถึงการเข้าร่วมในการลงแรงร่วมใจ

3) การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ซึ่งอาจเป็นผลประโยชน์ทางวัตถุ ทาง สังคม หรือโดยส่วนตัว อย่างใดอย่างหนึ่ง หรือหลายอย่างควบคู่กันไป

4) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล ในรูปแบบนี้นับเป็นการควบคุม ตรวจสอบ การดำเนินกิจกรรมทั้งหมด และเป็นการแสดงถึงการปรับตัวในการมีส่วนร่วมต่อไป

จากแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมดังกล่าวข้างต้น สามารถสรุปได้ว่าการมีส่วนร่วม หมายถึง การทำงานร่วมกันในกิจกรรมของชุมชนหมู่บ้านโดยร่วมกันคิดหาแนวทางวิธีการในการดำเนินงาน ตัดสินใจเลือกแนวทางที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงาน ลงมือปฏิบัติร่วมกันหรือให้การสนับสนุน และติดตามการดำเนินงานในกิจกรรมที่ตัดสินใจร่วมกันไว้ รวมทั้งรับประโยชน์จากกิจกรรมที่ดำเนินการนั้น ๆ ร่วมกัน

จะเห็นว่าประชาชนต้องเข้ามามีส่วนร่วมเป็นผู้คิดค้นปัญหา เป็นผู้ทำทุกอย่าง ซึ่งไม่ใช่การกำหนดจากภายนอก ประชาชนหรือชุมชนพัฒนาขีดความสามารถของตนในการจัดการ และควบคุมการใช้ และกระจายทรัพยากร และปัจจัยการผลิตที่มีอยู่ในสังคม เพื่อประโยชน์ต่อการดำรงชีพทางเศรษฐกิจ และสังคม ตามความจำเป็นอย่างสมศักดิ์ศรีในฐานะสมาชิกสังคม และได้พัฒนาการรับรู้และภูมิปัญญา ซึ่งแสดงออกในรูปของการตัดสินใจในการกำหนดชะตาชีวิตของตนเอง อย่างเป็นตัวของตัวเอง

ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในท้องถิ่น ซึ่งหมายถึง การมีส่วนร่วมของชุมชนและประชาชนท้องถิ่นในการบริหารจัดการการท่องเที่ยว ใน 3 ด้าน ดังนี้

- 1) ด้านการวางแผน มีส่วนร่วมในการเสนอแนะ แสดงความคิดเห็นเพื่อเป็นแนวทางในการบริหารจัดการการท่องเที่ยว
- 2) ด้านการตัดสินใจ มีส่วนร่วมในการประชุม จัดทำแผน โครงการ เป็นคณะทำงาน
- 3) ด้านการดำเนินการ มีส่วนร่วมในการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยว ได้แก่ การประชาสัมพันธ์ การณรงครักษาความสะอาด การเป็นอาสาสมัครการท่องเที่ยว

2.6 องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.)

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เล็กและใกล้ชิดประชาชนมากที่สุด คือ องค์การบริหารส่วนตำบล ตามรูปแบบปัจจุบัน เกิดจากนโยบายของรัฐบาลที่แถลงต่อสภาเมื่อวันที่ 21 ตุลาคม 2535 ตามนโยบายด้านการกระจายอำนาจ คือ “การกระจายอำนาจการปกครองสู่ท้องถิ่น โดยจัดให้มีการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นทุกระดับ ตลอดจนเพิ่มบทบาทและอำนาจในการตัดสินใจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้อำนาจในการกำหนดนโยบายการพัฒนา การจัดการทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และการวางผังเมือง เพื่อให้สอดคล้องกับหลักการปกครองตนเองในระบอบประชาธิปไตย และจะส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในระดับตำบลเป็นนิติบุคคลเพื่อให้ความคล่องตัว และร่วมแก้ปัญหาของประชาชนในตำบลได้อย่างมีประสิทธิภาพ”

การจัดโครงสร้างการบริหาร และกระบวนการเมืองท้องถิ่นขององค์กรท้องถิ่นซึ่งในปัจจุบันมีบทบาทในการบริหารจัดการการท่องเที่ยว ที่จะกล่าวถึงในส่วนนี้จะเป็นเฉพาะขององค์การบริหารส่วน

ตำบลเท่านั้น เนื่องจากในปัจจุบันสภาตำบลได้ยกฐานะเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลเกือบครบถ้วนแล้ว จึงจะไม่นำเสนอไว้ ณ ที่นี้

2.6.1 อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล

มาตรา 66 องค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจหน้าที่ในการพัฒนาตำบลทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม

มาตรา 67 ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย องค์การบริหารส่วนตำบล มีหน้าที่ต้องทำในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ดังต่อไปนี้

- 1) จัดให้มีและบำรุงรักษาทางน้ำ และทางบก
- 2) รักษาความสะอาดของถนน ทางน้ำ ทางเดิน และที่สาธารณะ รวมทั้งกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล
- 3) ป้องกันโรคและระงับโรคติดต่อ
- 4) ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
- 5) ส่งเสริมการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
- 6) ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ
- 7) คุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- 8) บำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น
- 9) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ทางราชการมอบหมายโดยจัดสรรงบประมาณ หรือบุคลากรให้ตามความจำเป็นและสมควร

(ความเดิมในมาตรา 67 (8) ถูกยกเลิกและใช้ความใหม่แทนแล้วโดยมาตรา 14 และเพิ่มเติม (9) โดยมาตรา 15 ของ พ.ร.บ.สภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2542 ตามลำดับ)

มาตรา 68 ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย องค์การบริหารส่วนตำบลอาจจัดทำกิจการในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ดังต่อไปนี้

- 1) ให้มีน้ำเพื่อการอุปโภค บริโภค และการเกษตร
- 2) ให้มีและบำรุงการไฟฟ้าหรือแสงสว่างโดยวิธีอื่น
- 3) ให้มีและรักษาทางระบายน้ำ
- 4) ให้มีและบำรุงสถานที่ประชุม การกีฬา การพักผ่อนหย่อนใจ และสวนสาธารณะ
- 5) ให้มีและส่งเสริมกลุ่มเกษตรกรและกิจการสหกรณ์
- 6) ส่งเสริมให้มีอุตสาหกรรมในครอบครัว
- 7) บำรุงและส่งเสริมการประกอบอาชีพของราษฎร
- 8) การคุ้มครองดูแล และรักษาทรัพย์สินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน
- 9) หาผลประโยชน์จากทรัพย์สินขององค์การบริหารส่วนตำบล

10) ให้มีตลาด ทำเทียบเรือ และทำข้าม

11) กิจการเกี่ยวกับการพาณิชย์

12) การท่องเที่ยว

13) การผังเมือง

(มาตรา 68 (12) และ (13) เพิ่มเติมโดยมาตรา 16 ของ พ.ร.บ.สภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2542)

2.6.2 การจัดเตรียมความพร้อมของ อบต.ในด้านการจัดการการท่องเที่ยว

เพื่อให้การบริหารและจัดการการท่องเที่ยวในพื้นที่รับผิดชอบของ อบต. เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ก่อให้เกิดผลประโยชน์ต่อท้องถิ่นมากที่สุดในขณะที่เดียวกันก็ก่อให้เกิดผลกระทบต่อธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุด ผู้บริหาร อบต. ควรจะได้มีการเตรียมความพร้อมใน 3 ด้าน ดังต่อไปนี้ (คู่มือการบริหารและจัดการการท่องเที่ยวในพื้นที่รับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) และสภาตำบล (สต.)

1) การเตรียมความพร้อมด้านบุคลากร

(1) ประเภทของบุคลากรด้านการท่องเที่ยวของ อบต./สต.

อบต./สต. ควรจัดเตรียมบุคลากรด้านต่าง ๆ เหล่านี้ไว้เพื่อรองรับการบริหารและการจัดการการท่องเที่ยวในพื้นที่รับผิดชอบของตนเองตามความเหมาะสม

1. เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป เพื่อทำหน้าที่บริหารและจัดการงานด้านการท่องเที่ยวทั้งหมดของ อบต./สต.

2. เจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์และการตลาด เพื่อเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารด้านการท่องเที่ยวและติดต่อหาตลาดเพื่อนำหรือชักชวนนักท่องเที่ยวให้เข้ามาเที่ยวชมในพื้นที่

3. เจ้าหน้าที่จัดการด้านสิ่งแวดล้อม เพื่อทำหน้าที่ดูแลด้านความสะอาดภายในแหล่งท่องเที่ยว จัดเก็บขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล

4. เจ้าหน้าที่ดูแลทรัพยากรการท่องเที่ยว เพื่อคอยดูแลรักษาทรัพยากรการท่องเที่ยวทั้งประเภทธรรมชาติ โบราณสถาน โบราณวัตถุ และศิลปวัฒนธรรมมิให้มีการถูกทำลาย

5. เจ้าหน้าที่ซ่อมบำรุงและปรับปรุงฟื้นฟู เพื่อปรับปรุงซ่อมแซมทรัพยากรการท่องเที่ยวที่เสื่อมโทรม

6. เจ้าหน้าที่บรรเทาสาธารณภัย เพื่อคอยตรวจตราดูแลช่วยเหลือนักท่องเที่ยวที่ประสบภัยในสถานที่ท่องเที่ยว

7. เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย เพื่อให้สวัสดิภาพแก่นักท่องเที่ยวทั้งด้านชีวิต และทรัพย์สิน

8. ภาครัฐท้องถิ่น เพื่อทำหน้าที่เป็นผู้นำนักท่องเที่ยวในการเที่ยวชมแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่

(2) แนวทางในการเตรียมความพร้อม

1. สนับสนุนให้มีการเพิ่มพูนความรู้ของบุคลากรที่มีอยู่แล้ว ด้วยการให้โอกาสศึกษาต่อ การฝึกอบรมและ/หรือการเข้าร่วมสัมมนาในเรื่องที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่อง
2. สนับสนุนให้บุคลากรประจำการ หรือแม้แต่สมาชิกของ อบต./สต. ในการเดินทางไปศึกษาดูงาน เพื่อนำประสบการณ์และสิ่งต่างๆ ที่ได้พบเห็นมาปรับใช้
3. สนับสนุนให้บุคลากรของ อบต./สต. ได้ทำงานที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการจัดการการท่องเที่ยวในพื้นที่ด้านบุคลากร เช่น จากกรมป่าไม้ กรมการศาสนา และกรมศิลปากร เป็นต้น

2) การเตรียมความพร้อมด้านงบประมาณ

ในการเตรียมความพร้อม เพื่อรับภาระหน้าที่บริหารและจัดการการท่องเที่ยวในพื้นที่ อบต./สต. จำเป็นจะต้องทราบถึงแหล่งที่มาของรายได้ และการจัดสรรรายการค่าใช้จ่าย สิ่งที่ต้องทราบมีดังนี้

(1) ด้านรายรับ

โดยปกติแล้ว อบต./สต. มีแหล่งรายได้อยู่ 2 แหล่ง ตามลักษณะของรายรับ คือ

1. รายได้ประจำ ส่วนนี้ประกอบด้วยรายได้ในหมวดต่างๆ ต่อไปนี้

คือ

- ภาษีอากร
- ค่าธรรมเนียม ค่าปรับ และค่าใบอนุญาต
- รายได้จากทรัพย์สิน
- รายได้จากสาธารณูปโภค
- รายได้จากกิจการเกี่ยวกับการพาณิชย์
- เงินอุดหนุน
- รายได้เบ็ดเตล็ด

2. เงินได้อื่นๆ ส่วนนี้ประกอบด้วยเงินกู้ เงินบริจาค และเงินช่วยเหลือจากองค์กรภายนอกที่รวมทั้งภาครัฐบาลและภาคเอกชน สำหรับทำกิจกรรมตามโครงการที่ อบต./สต. สร้างขึ้นเป็นครั้งคราว รายได้จากแหล่งต่างๆ เหล่านี้ อบต./สต. ควรสำรวจดูว่าในพื้นที่ของ อบต./สต. ยังมีแหล่งใดบ้าง หรือ กิจกรรมใดบ้างที่ อบต./สต. สามารถจัดการเพื่อหารายได้ และในกรณีที่ อบต./สต. จะจัดทำโครงการสำรวจ ค้นหา ก่อสร้างแหล่งท่องเที่ยว หรือจัดกิจกรรม เทศกาล นิทรรศการ เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยว แหล่งเงินช่วยเหลือที่ควรพิจารณาก็คือการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย กรมป่าไม้ กรมศิลปากร หอการค้าจังหวัด และธนาคารต่างๆ ในจังหวัด อย่างไรก็ตามในการจะหาเงินช่วยเหลือจากแหล่งดังกล่าวได้เป็นผลสำเร็จ อบต./สต. จะต้องสร้างความเชื่อมั่น สร้างศรัทธาให้เกิดขึ้นในชุมชน มีเจตนาดี มีความสามารถ มีความรับผิดชอบ

ชอบ และปราศจากซึ่งการแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตัวของสมาชิก อบต./สต. ตลอดจนการสร้าง ความสัมพันธ์อันดีกับธุรกิจภาคเอกชนในพื้นที่

(2) ด้านรายจ่าย

รายจ่ายของ อบต./สต. มีทั้งรายจ่ายประจำและรายจ่ายเพื่อดำเนินงานตามโครงการที่จะเกิดขึ้นเป็นครั้งคราว เช่น โครงการสำรวจ ค้นหา และก่อสร้างแหล่งท่องเที่ยว สำหรับรายจ่ายประจำนั้นได้มีการจัดเป็นหมวดหมู่ไว้ 7 หมวดตามที่ระบุไว้ในข้อบังคับ ตำบล เรื่องงบประมาณรายจ่ายประจำปี สำหรับรายจ่ายเพื่อการสำรวจ ค้นหา และก่อสร้างแหล่งท่องเที่ยว ตลอดจนการประกอบกิจกรรมเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวนั้น อบต./สต. จะต้องทำขึ้นเป็น “โครงการ” เสียก่อน แล้วจึงติดต่อหาแหล่งเงินช่วยเหลือ

3) การเตรียมความพร้อมด้านวัสดุ / อุปกรณ์

(1) วัสดุ/อุปกรณ์

วัสดุ/อุปกรณ์ ที่มีความจำเป็นสำหรับการจัดการที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในพื้นที่รับผิดชอบที่ผู้บริหาร อบต./สต. ควรจะได้เตรียมไว้ ประกอบด้วย

1. ยานพาหนะเพื่อตรวจการ และเพื่อเคลื่อนย้ายบุคคลและสิ่งของเมื่อเกิดกรณีจำเป็น ยานพาหนะหมายถึง จักรยาน จักรยานยนต์ และรถยนต์ ตามความเหมาะสมของแต่ละสถานที่

2. อาวุธ เพื่อให้เจ้าหน้าที่สามารถปฏิบัติหน้าที่ในการลาดตระเวน และรักษาความปลอดภัยให้แก่นักท่องเที่ยวได้อย่างเต็มที่

3. เครื่องมือสื่อสาร เพื่อใช้ในการติดต่อทั้งภายในแหล่งท่องเที่ยว และระหว่าง อบต./สต. กับภายนอก อุปกรณ์ส่วนนี้หมายถึงโทรศัพท์ โทรสาร หอกระจายข่าว วิทยุสนาม และ Walkie-Talkie

4. วัสดุ และอุปกรณ์สำหรับการซ่อมบำรุงตามความจำเป็น และเหมาะสมกับประเภทของแหล่งท่องเที่ยว

5. วัสดุและอุปกรณ์ในการดูแลและรักษา ตามความจำเป็นและเหมาะสมกับประเภทของแหล่งท่องเที่ยว

(2) แนวทางในการเตรียมความพร้อม

1. ในระยะแรกที อบต./สต. ยังไม่สามารถจัดเตรียมได้ทันทีใช้วิธีขอความช่วยเหลือ สนับสนุนจากหน่วยงานที่ดูแลรับผิดชอบแหล่งเที่ยวนั้นอยู่ก่อนแล้ว

2. อบต./สต. จัดสรรงบประมาณประจำปี เพื่อจัดซื้อจัดหาวัสดุ/อุปกรณ์แบบค่อยเป็น ค่อยไปตามลำดับ ความสำคัญ และความจำเป็น

3. เชิญชวนให้ภาคเอกชนบริจาค โดย อบต./สต. จัดทำป้ายแสดงความขอบคุณในการสนับสนุนให้สาธารณชนได้ทราบ

4. แสวงหาความช่วยเหลือจากองค์กรเอกชน หรือรัฐบาลของต่างประเทศ

2.6.3 การบริหารและการจัดการการท่องเที่ยวในพื้นที่รับผิดชอบ

เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของ อบต./สต. ในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในพื้นที่รับผิดชอบของ อบต./สต. ควรดำเนินการตามแนวทางดังต่อไปนี้

1) กำหนดบทบาท ภารกิจ และแนวทางดำเนินงานร่วมกันของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการท่องเที่ยวในระดับพื้นที่ให้ชัดเจน โดยมีคณะกรรมการร่วมประสานการปฏิบัติให้เป็นไปตามแผนงาน โครงการที่กำหนดไว้อย่างสอดคล้องกัน

2) กำหนดยุทธศาสตร์ในเชิงรุกเพื่อพัฒนาทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่ที่เน้นการมีส่วนร่วมของชุมชนในท้องถิ่น การรักษาสภาพแวดล้อมและการบริหารจัดการที่ดี เพื่อให้ทรัพยากรท่องเที่ยวเป็นไปอย่างยั่งยืน

3) ให้ความสำคัญกับการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวใหม่ๆ ให้เกิดขึ้นควบคู่ไปกับการบำรุงรักษาแหล่งท่องเที่ยวที่มีอยู่แล้วให้คงสภาพสมบูรณ์ ทั้งแหล่งท่องเที่ยวประเภทธรรมชาติ โบราณสถาน และศิลปวัฒนธรรม

4) ฟื้นฟู เผยแพร่ การจัดเทศกาลงานประเพณีต่างๆ ของท้องถิ่นเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยว ตลอดจนเป็นการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่นให้คงอยู่สืบไป

5) กระจายอำนาจหน้าที่และสนับสนุนงบประมาณให้คณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวในระดับจังหวัด และระดับพื้นที่ สามารถดำเนินการบริหารจัดการทรัพยากรท่องเที่ยวในท้องถิ่นและแก้ไขปัญหาของแหล่งท่องเที่ยวนั้นได้อย่างคล่องตัวมากขึ้น รวมทั้งการจัดเก็บรายได้ และแบ่งสรรรายได้ให้แก่หน่วยงานเจ้าของพื้นที่/ท้องถิ่น

6) มุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยว ตั้งแต่การวางแผนตัดสินใจว่าแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ควรจะเป็นไปในลักษณะใด การควบคุมปริมาณนักท่องเที่ยวให้สมดุลกับแหล่งท่องเที่ยวที่จะรองรับได้ รวมทั้งการจัดการผลประโยชน์ที่ประชาชนในท้องถิ่นควรจะได้รับ

2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับความรู้ ทักษะ และการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในท้องถิ่น ปรากฏไม่มากนัก จึงจะขอเสนอผลการศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้องหรือมีความใกล้เคียงไว้ เพื่อใช้ประกอบสำหรับเป็นแนวทางในการศึกษา ดังนี้

2.7.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว

วุฒิเทพ อินทปัญญา และจำลอง อติคุณ (2538) ได้รายงานโครงการวิจัย ผลทางด้านเศรษฐกิจของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวในประเทศไทย ให้ข้อเสนอแนะไว้ว่า

1) ด้านการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยว ควรให้ความสนใจการส่งเสริมการท่องเที่ยวภายในประเทศมากขึ้น ควบคู่ไปกับการส่งเสริมนักท่องเที่ยวระหว่างประเทศ ทั้งนี้ เพราะการท่องเที่ยวภายในประเทศยังมีศักยภาพอยู่มาก และผลทางเศรษฐกิจที่จะเกิดขึ้นก็ใกล้เคียงกับผลจากการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวระหว่างประเทศ ควรจะได้มีการศึกษาเพิ่มเติมถึงสาเหตุที่ทำให้ผู้มีรายได้ระดับสูงยังไม่ค่อยสนใจการท่องเที่ยวภายในประเทศมากเท่ากับผู้มีรายได้ต่ำ และหาวิธีการที่จะจูงใจให้คนไทยหันมาใช้เวลา สำหรับการท่องเที่ยวภายในประเทศมากขึ้น ในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวจะต้องให้ความสำคัญกับแหล่งท่องเที่ยวประเภทธรรมชาติ เป็นอันดับหนึ่ง และมีสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้มีรายได้ระดับต่าง ๆ

2) ควรศึกษาความเหมาะสมของการลงทุนในกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว โดยเฉพาะอย่างยิ่งกิจกรรมในสาขาอุตสาหกรรมและสาขาบริการ ซึ่งมีการนำเข้าสู่กว่าสาขาอื่น ๆ เพื่อนำผลการศึกษามาประกอบเป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายส่งเสริม กิจกรรมเกี่ยวกับการท่องเที่ยวได้ถูกต้องว่า กิจกรรมใดที่คุ้มค่ากับการลงทุน และมีการนำเข้าสู่สินค้าจากต่างประเทศมาน้อยเพียงใด

สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (2540) ได้ศึกษาและดำเนินงานเพื่อกำหนดนโยบายการท่องเที่ยวเพื่อรักษาเชิงนิเวศ พบว่า ปัญหาอุปสรรคในการให้บริการท่องเที่ยวเชิงนิเวศคือ การขาดมัคคุเทศก์ที่มีความรู้เฉพาะ ขณะเดียวกันนักท่องเที่ยวก็ขาดความรู้ความเข้าใจในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ส่งผลต่อพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวทั้งในแง่การรักษาความสะอาดในขณะที่ท่องเที่ยว การส่งเสียงดังในแหล่งธรรมชาติ และการไม่เข้าใจในวัฒนธรรมประเพณีของคนในท้องถิ่น ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นอย่างมาก

สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (2540) ได้รายงานโครงการศึกษาเพื่อจัดทำแผนแม่บทการพัฒนาการท่องเที่ยวของประเทศ การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เป็นรูปแบบหนึ่งของการประสานผลประโยชน์ระหว่างการท่องเที่ยว และการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ปัจจุบันมีการนำแนวคิดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์มาใช้ปฏิบัติในประเทศกำลังพัฒนามากขึ้น รวมทั้งประเทศไทย ที่กำลังมีการส่งเสริมกันอยู่ ดังนั้น การศึกษาถึงประสบการณ์การจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในต่างประเทศ จะเป็นประโยชน์กับการวางแผนการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของประเทศไทย ประเด็นสำคัญๆ ในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ซึ่งมีสาระสำคัญดังต่อไปนี้

ประการที่หนึ่ง ธุรกิจการท่องเที่ยวส่วนมาก มักจะเน้นการหาผลกำไรจากกิจการการท่องเที่ยวมากกว่าที่จะสนใจอนุรักษ์สภาพแวดล้อม จึงเป็นเหตุให้สภาพแวดล้อมมักถูกทำลายลง ตัวอย่างเช่น อุทยานนกพเนกวิน หรือ สิงโตทะเลที่ประเทศออสเตรเลีย เปิดรับนักท่องเที่ยวให้เข้าชมในปริมาณที่สูง และทำให้เกิดผลทางลบต่อการดำรงชีวิตของสัตว์ดังกล่าว จนในที่สุดทางการของ ประเทศออสเตรเลีย ต้องเข้ามาควบคุมปริมาณนักท่องเที่ยว เพื่อมิให้มีปริมาณมากจนเป็นอันตรายต่อการดำรงชีวิตของสัตว์สงวน ดังนั้น จึงเป็นสิ่งจำเป็นที่ภาครัฐต้องมีการสอดส่องดูแลมิให้การเที่ยวชมธรรมชาติในระดับที่เกินกว่าสภาพธรรมชาติจะรองรับได้

ส่วนของการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมพบว่า บริษัทท่องเที่ยวขนาดใหญ่มักจะมีการดำเนินการที่ไม่เป็นภัย หรือเป็นอันตรายต่อสิ่งแวดล้อม ส่วนบริษัทท่องเที่ยวขนาดเล็กจะมีแนวโน้มที่จะทำลายสิ่งแวดล้อมมากกว่า ทั้งนี้ เพราะว่าบริษัทขนาดใหญ่จะสามารถ จ้างเจ้าหน้าที่ หรือผู้เชี่ยวชาญด้านระบบนิเวศเพื่อบริการนักท่องเที่ยวได้เป็นพิเศษ และยังต้องพยายามรักษาชื่อเสียงของบริษัทไว้โดยไม่ไปทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสร้างปัญหาให้กับบริษัท ส่วนบริษัทเล็กอาจมีข้อจำกัดด้านการจ้างงานผู้เชี่ยวชาญด้านนิเวศวิทยา และต้องใช้บุคลากรที่ขาดความเหมาะสมในการให้บริการนักท่องเที่ยว ซึ่งอาจทำให้เกิดความไม่ระมัดระวังส่งผลให้เกิดความเสียหายกับทรัพยากรธรรมชาติด้วยความรู้เท่าไม่ถึงการณ์

ในหลายประเทศได้มีการใช้ระบบ “Ecotourism Label” หรือเครื่องหมายการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ เพื่อใช้เป็นมาตรฐานให้นักท่องเที่ยวทราบว่า บริษัทท่องเที่ยวได้มีการรับรองมาตรฐาน ซึ่งจะสามารถดำเนินการท่องเที่ยวโดยให้ความรู้ที่ถูกต้องกับนักท่องเที่ยว และไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม ถึงแม้ระบบเครื่องหมายรับรองมาตรฐานจะเป็นประโยชน์ต่อนักท่องเที่ยว แต่บริษัทบางแห่งที่อาจได้รับการรับรองมาตรฐานก็ไม่ได้ปฏิบัติตามกฎ เช่น ไม่มีบุคลากรที่มีความรู้ความเข้าใจในระบบนิเวศอย่างแท้จริง หรือการจัดการท่องเที่ยวมิได้คำนึงถึงผลเสียที่มีต่อสิ่งแวดล้อม ในกรณีนี้จำเป็นต้องมีการตรวจสอบบริษัทท่องเที่ยว และมีการเพิกถอนสิทธิการใช้เครื่องหมายรับรองมาตรฐานเมื่อพบว่ามีกรณีละเมิดเกิดขึ้น มิฉะนั้นแล้วจะเป็นการทำลายภาพพจน์ของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์โดยรวม

ประการที่สอง ความขัดแย้งระหว่างธุรกิจการท่องเที่ยวธรรมชาติกับการประกอบกิจการอื่นๆ เช่น การทำไม้ หรือการถลุงแร่ หรือการอุตสาหกรรม เพราะกิจกรรมทั้งหลายต่างต้องอาศัยพื้นที่เดียวกัน ในกรณีนี้จึงจำเป็นต้องมีการจัดหากลไกป้องกัน เช่น ตั้งเขตกันชนและกลไกในการหาข้อยุติ ซึ่งฝ่ายรัฐคงต้องเข้ามามีบทบาทในการลดความขัดแย้งที่เกิดขึ้นได้

ประการที่สาม โดยส่วนมากสถานที่ท่องเที่ยวธรรมชาติหลาย ๆ แห่ง มิได้มีการเก็บค่าเข้าชมหรือถ้ามีการเก็บก็เก็บในอัตราต่ำ การอนุญาตให้นักท่องเที่ยวเข้าชมธรรมชาติได้โดยไม่มี การเก็บค่าเข้าชมอาจเป็นเหตุผลหนึ่งที่ดึงดูดให้นักท่องเที่ยวจำนวนมากเข้าชมธรรมชาติจนเกิดความเสียหาย เช่น การเดินป่า และเที่ยวหมู่บ้านชาวไทยภูเขา ที่ส่งผลให้เกิดความเสื่อมเสียประเพณี วัฒนธรรมดั้งเดิมของชาวไทยภูเขา หรือการล่องแพที่ทำให้ปริมาณต้นไม้ลดลงอย่างรวดเร็ว การกำหนดค่าเข้าชมสถานที่ธรรมชาติในอัตราที่เหมาะสม จะช่วยลดจำนวนนักท่องเที่ยวลง และยังทำให้เกิดรายได้ ซึ่งส่วนหนึ่งจะสามารถนำไปใช้ในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติได้

นอกจากนี้รัฐควรจัดให้มีระเบียบข้อปฏิบัติในการดำเนินกิจการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ เพื่อให้เป็นบรรทัดฐานแก่บริษัทท่องเที่ยว และช่วยป้องกันมิให้การท่องเที่ยวธรรมชาติส่งผลกระทบต่อธรรมชาติ นอกจากนี้ภาครัฐควรมีนโยบายและแผนพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ที่จะให้ประโยชน์กับนักท่องเที่ยว ธุรกิจท่องเที่ยว ชุมชนท้องถิ่น และไม่เป็นการทำลายสิ่งแวดล้อม

หรือทรัพยากรธรรมชาติ ทั้งนี้ เพื่อส่งเสริมกิจการท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาที่ยั่งยืน ให้ตกทอดไปสู่คนรุ่นหลังสืบไป

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และสถาบันดำรงราชานุภาพ (2541) ได้ศึกษาแนวทางการบริหารและจัดการการท่องเที่ยวในพื้นที่รับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) และ สภาตำบล (สต.)” ผลการศึกษาพบว่า ทั้ง อบต.และ สต. มีปัญหาอุปสรรค และข้อจำกัดในการบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยวหลายประการ และที่สำคัญได้แก่ข้อจำกัดด้านงบประมาณด้านบุคลากร ด้านการประสานงาน ขอบเขตอำนาจหน้าที่ การออกกฎหมายและข้อบังคับ ตลอดจนปัญหาความขัดแย้ง ทั้งภายในและภายนอกองค์กรทั้งสอง แนวทางการบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยวในอนาคตนั้นได้เสนอไว้ว่าควรผนึกการมีส่วนร่วมของประชาชนโดยอาศัยองค์กรท้องถิ่นเป็นเป้าหมายหลักในการพัฒนา ทั้งนี้ จะต้องมีการผสมผสานเข้าด้วยกันระหว่างพื้นที่กับการปฏิบัติงานของหน่วยงานในระดับต่างๆ รวมทั้งภาคเอกชน โดยภาครัฐจะต้องกระจายอำนาจและบทบาทการบริหารจัดการให้แก่องค์กรระดับท้องถิ่นในการมีส่วนร่วมดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ให้มากยิ่งขึ้นด้วย

พจนา สงวนศรี (2541) ได้ศึกษาการจัดการท่องเที่ยวโดยการมีส่วนร่วมของประชาชน พบว่า องค์กรชาวบ้านและองค์กรพัฒนาเอกชนในพื้นที่ได้เผยแพร่และพัฒนาได้มาก มีการกระจายรายได้สู่ชาวบ้านที่เป็นสมาชิกในการจัดการอาหาร ที่พัก และผู้นำทาง รวมทั้งรายได้เข้ากองทุนหมู่บ้านจากการบริจาคของผู้เข้าร่วมโครงการ สื่อมวลชนให้ความร่วมมือในการประชาสัมพันธ์ทุกครั้ง

กังสดาล ภูสิงหา (2542) ได้ศึกษาการเสริมบทบาทของ อบต.ในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว กรณีศึกษา อบต.บ้านเป็ด กับบึงหนองโคตร อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น พบว่า ปัญหาทั้งหมดของ อบต.ในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทั้งก่อนและหลังกิจกรรมแทรกแซง ไม่มีความแตกต่างปัญหาที่สำคัญเป็นปัญหาด้านขาดความร่วมมือในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ขาดการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว และ อบต.ขาดความรู้ ความเข้าใจในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ส่วนผลจากการศึกษาบทบาทของ อบต.ในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว และกิจกรรมที่ได้ดำเนินการตามบทบาทของ อบต.ในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นอยู่ในระดับที่ยังไม่เป็นที่พอใจ ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากกิจกรรมแทรกแซง คือ สมาชิก อบต.มีความพยายามที่จะแสดงบทบาทของตนในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้มากยิ่งขึ้น และประชาชนมีความพึงพอใจต่อแหล่งท่องเที่ยวบึงหนองโคตรมากยิ่งขึ้น สมาชิก อบต. ได้รับทราบแนวทางที่จะเสริมบทบาทต่อการปฏิบัติงานในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวมากขึ้นกว่าเดิม

กฤษดา ยะการ (2543) ได้ทำการศึกษาความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของประชาชนตำบลแม่ทราย อำเภอร่องวาง จังหวัดแพร่ พบว่า (1) ประชาชนตำบลแม่ทรายมีความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในระดับมาก (2) ประชาชนที่มีอาชีพต่างกันมีความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศไม่แตกต่างกัน

(3) ประชาชนคาดหวังว่าได้รับประโยชน์จากการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแตกต่างกัน มีความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแตกต่างกัน (4) ประชาชนที่ได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแตกต่างกัน (5) ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแตกต่างกัน มีความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศไม่แตกต่างกัน

ยศ สันตสมบัติ และคณะ (2544) ได้ศึกษาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ความหลากหลายทางวัฒนธรรมและการจัดการทรัพยากร พบว่า การเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตและสังคมชุมชนท้องถิ่นยุคใหม่ที่สั่นไหวไปตามกระแสการพัฒนาแบบโลกาภิวัตน์ที่ไม่ยั่งยืน และฝืนธรรมชาติ มีผลกระทบอย่างรวดเร็วและรุนแรงต่อการเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อม และการสูญเสียทรัพยากรชีวภาพ จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งที่จะนำไปสู่ความรู้ ความเข้าใจในกระบวนการพัฒนาที่จะสามารถนำพาชุมชนให้รอดพ้นจากผลกระทบดังกล่าว หันกลับไปสู่วิถีชีวิตแบบเดิมแต่ในมิติใหม่ที่จะทำให้ครอบครัวอบอุ่นชุมชนเข้มแข็ง และร่วมแรงกันพัฒนาให้สังคมท้องถิ่นมีความก้าวหน้าผาสุกและสันติภาพยั่งยืนยาวนาน

บริบทของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ความด้อยพัฒนาและความเป็นคนชายขอบของกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ ซึ่งถูกกระทำให้กลายเป็น “ผู้ถูกเที่ยว” มีปัญหาพื้นฐานของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จึงอยู่ที่การสร้างเสริมความเข้มแข็งให้กับชุมชน การเสริมองค์การชุมชนในการจัดการทรัพยากร การฟื้นฟูจิตสำนึกในธรรมชาติแวดล้อมและศักดิ์ศรีทางชาติพันธุ์และวัฒนธรรม อีกทั้งการสร้างกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างนักท่องเที่ยวกับชาวบ้าน และระบบการบริหารจัดการท่องเที่ยวที่มีประสิทธิภาพ มีการกระจายรายได้อย่างทั่วถึงและเป็นธรรม การท่องเที่ยวเชิงนิเวศจะมีศักยภาพสำคัญในการสร้างแรงจูงใจเพื่อให้ชุมชนหันมาอนุรักษ์และพัฒนาธรรมชาติแวดล้อมอย่างยั่งยืน

ประภาส อินทนปสาธน์ (2546) ได้ศึกษาการบริหารจัดการการท่องเที่ยวแบบชุมชนมีส่วนร่วม กรณีหมู่บ้านโคกโก่ง อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า การจัดการองค์กรชาวบ้าน 6 ด้าน ได้แก่ ด้านโครงสร้าง ด้านผู้นำ ด้านเป้าหมายร่วม ด้านกิจกรรมร่วมกัน การประสานงานและการสื่อสาร และการติดตามประเมินผล พบว่า ในภาพรวมทั้ง 6 ด้าน ระดับค่าเฉลี่ยของสมาชิกอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นเรียงจากมากไปหาน้อย คือ ด้านกิจกรรมร่วมกัน ด้านการประสานงานและการสื่อสาร ด้านโครงสร้าง ด้านเป้าหมายร่วมกัน ด้านผู้นำ และด้านการติดตามประเมินผล การมีส่วนร่วมของชาวบ้านโคกโก่งใน 4 ด้าน พบว่า ค่าเฉลี่ยภาพรวมอยู่ในระดับมีส่วนร่วมมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเรียงจากมากไปหาน้อย คือ ร่วมรับประโยชน์ ร่วมดำเนินการ ร่วมตัดสินใจ และร่วมวางแผน ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวใน 6 ด้าน พบว่า ภาพรวมพึงพอใจมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเรียงจากมากไปหาน้อย คือ ความพึงพอใจด้านวัฒนธรรมและวิถีชุมชนมากที่สุด ด้านกิจกรรมที่เตรียมให้นักท่องเที่ยว และด้านความพอใจโดยรวม ส่วน 3 ด้านที่เหลืออยู่ในระดับพอใจปานกลาง คือ ด้านการต้อนรับและบริการ ด้านความปลอดภัย และด้าน

สถานที่ สำหรับปัญหาอุปสรรค ด้านความปลอดภัยที่รู้สึกจากนักท่องเที่ยว เรื่องแสงสว่าง การจัดเวรยามในการดูแลความเรียบร้อย สำหรับแนวทางพัฒนาในด้านการจัดองค์กรชาวบ้านในเรื่องการพัฒนาความเข้าใจให้เห็นความสำคัญ การติดตามประเมินผล ขณะที่ด้านการมีส่วนร่วมควรพัฒนาและให้ความรู้ ความเข้าใจในกระบวนการวางแผน และจากนักท่องเที่ยวควรมีการพัฒนาเพิ่มความพึงพอใจด้านสถานที่พักและหมู่บ้าน ด้านการต้อนรับและบริการและด้านความปลอดภัยในการท่องเที่ยวแบบสัมผัสวัฒนธรรมชนบทกับภาคการเกษตรในชนบท การท่องเที่ยวสามารถเสริมรายได้ภาคการเกษตร นำผลผลิตการเกษตรที่มีอยู่หรือสินค้าท้องถิ่นที่เป็นเอกลักษณ์เด่นในชุมชนมาเชื่อมกับการท่องเที่ยวได้ร่วมกิจกรรมเกี่ยวกับการเกษตรที่มีในท้องถิ่น หรือเชื่อมโยงผลผลิตการเกษตรจากท้องถิ่นนำไปสู่เมืองโดยอาศัยการท่องเที่ยว เป็นการพัฒนาภาคเกษตรของชาวชนบทในด้านการท่องเที่ยว

ไพฑูรย์ จันทรา (2546) ได้ศึกษาปัจจัยสำหรับการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในวนอุทยาน (สวนหิน) ของประเทศไทย กรณีศึกษาวนอุทยานผางาม จังหวัดเลย พบว่า ผู้หญิงวัยรุ่นที่กำลังอยู่ในวัยเรียนนิยมไปวนอุทยานผางามมากที่สุด โดยมีจุดมุ่งหมายมาชมธรรมชาติที่มีลักษณะเด่นเป็นสวนหินโดยเฉพาะบริเวณเขาวงกต โดยมีมีคฤเทศก์นำทาง ใช้เวลาในการท่องเที่ยว 1-2 ชั่วโมง นอกจากนี้ยังพบว่านักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นทางบวกต่อปัจจัยการจัดการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ซึ่งวนอุทยานผางามจัดทำอยู่ในขณะนี้ ได้แก่ ปัจจัยด้านแหล่งท่องเที่ยว ปัจจัยด้านการจัดการ ปัจจัยด้านกระบวนการเรียนรู้ ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน

2.7.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมในโครงการอื่น ๆ

บัวพันธ์ พรรคทิง และคณะ (2532) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การพัฒนาชนบท การเข้าร่วมในกระบวนการพัฒนาชาวบ้าน พบว่า พฤติกรรมการเข้าร่วมในกระบวนการพัฒนาของชาวบ้านนั้น ปรากฏว่า ชาวบ้านส่วนใหญ่เข้าร่วมในกระบวนการพัฒนาในระดับปานกลางและต่ำ ทั้งในโครงการของรัฐ และโครงการของชาวบ้าน พฤติกรรมการเข้าร่วมในโครงการพัฒนาของรัฐนั้น ชาวบ้านโดยทั่วไปจะเข้าร่วมเพียงบางขั้นตอน เนื่องจากชาวบ้านส่วนใหญ่รู้สึกว่าโครงการต่าง ๆ เหล่านั้น เป็นความรับผิดชอบทางราชการ ในกรณีการเข้าร่วมของชาวบ้านในโครงการของชาวบ้านนั้น จากการศึกษาพบว่า กิจกรรมของชาวบ้านเองก็มีขอบเขตค่อนข้างจำกัดเกี่ยวข้องกับบุคคลจำนวนน้อย รวมทั้งการถูกจำกัดโดยปัจจัยสนับสนุนด้านอื่น ๆ เช่น งบประมาณ เป็นต้น ปัจจัยที่มีผลต่อการเข้าร่วมในกระบวนการพัฒนา จากการศึกษาพบว่า ลักษณะทางด้านบุคคลหลายอย่างมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนา ซึ่งได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ และความคิดเห็นต่าง ๆ เป็นต้น นอกจากนี้ตัวแปรทางภาวะวิสัย คือระดับการพัฒนาของชุมชน ระดับรายได้ และแบบแผนการถือครองที่ดิน มีความสัมพันธ์กับการเข้าร่วมในกระบวนการพัฒนาของชาวบ้าน และตัวแปรทางอัตวิสัยของชาวบ้าน ซึ่งได้แก่ ความหวังในการดำรงชีวิต ความรู้สึกมีอิทธิพล ความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่ง มีความสัมพันธ์กับการเข้าร่วมในกระบวนการพัฒนาในแทบทุกด้าน

สุพรชัย มั่งมีสิทธิ์ (2535) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของชาวบ้านในการจัดการป่าชุมชนในโครงการขององค์การพัฒนาเอกชน ศึกษากรณีโครงการป่าชุมชนที่ริเริ่มโดยศูนย์พัฒนาชนบทผสมผสานอำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น พบว่า ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของชาวบ้านในการจัดการป่าชุมชนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ได้แก่ เพศ ตำแหน่งในหมู่บ้าน ความรู้ความเข้าใจในปัญหาการเสื่อมโทรมของป่าไม้ ส่วนตัวแปรที่ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของชาวบ้าน ในการจัดการป่าชุมชนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ได้แก่ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา ระดับรายได้ต่อปี ความคาดหวังประโยชน์ ลักษณะการถือครองที่ดินและขนาดการถือครองที่ดิน

ธวัช สุทธิกุลสมบัติ (2536) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์โบราณสถานในท้องถิ่น จังหวัดสุรินทร์ พบว่า การมีตำแหน่งทางสังคม และระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งทางสังคม มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์โบราณสถาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนตัวแปร เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ รายได้ การรับรู้ข่าวสารข้อมูล ความรู้เกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของโบราณสถาน ค่านิยมเกี่ยวกับโบราณสถาน ความเชื่อเกี่ยวกับสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมดังกล่าว

เพ็ญศรี รัตนะ (2536) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในงานพัฒนาสิ่งแวดล้อมของกรมการพัฒนาชุมชน ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดอุบลราชธานี พบว่า ประชาชนส่วนมากมีการรับรู้เกี่ยวกับงานพัฒนาสิ่งแวดล้อมมาก แต่มีส่วนร่วมน้อย สำหรับปัจจัยที่สัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาสิ่งแวดล้อมพบว่า การถือครองที่ดิน การเป็นสมาชิกกลุ่ม การเป็นอาสาสมัคร และการรับรู้เกี่ยวกับงานพัฒนาสิ่งแวดล้อมของประชาชน ทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมในงานพัฒนาสิ่งแวดล้อมแตกต่างกันทุกกิจกรรม ส่วนการเป็นหนี้สิน การเป็นกรรมการหมู่บ้าน และการได้รับข้อมูลข่าวสาร มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนเกือบทุกกิจกรรม นอกจากนี้พบว่าปัจจัยในเรื่องอายุ อาชีพ และจำนวนสมาชิกในครอบครัวไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชน

ฟ้ารุ่ง มีอุตร (2539) ได้ทำการศึกษาบทบาทของประชาชนในท้องถิ่นในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมชุมชน กรณีศึกษาประชาชนในองค์กรชาวบ้านเพื่อการพัฒนาภาคอีสาน จังหวัดขอนแก่น พบว่า ประชาชนในองค์กรมีบทบาทในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมชุมชนในระดับปานกลาง สำหรับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติตนตามบทบาท พบว่า เพศ การมีตำแหน่งในองค์กร การที่ตำแหน่งอื่น ๆ ในชุมชน การรับรู้ข่าวสารด้านสิ่งแวดล้อม การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมชุมชน การมีประสบการณ์ในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมชุมชน และการมีความรู้ในการจัดการจะก่อให้เกิดความแตกต่างในเรื่องบทบาทในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมชุมชน

พงษ์ศักดิ์ ฉัตรเดชะ (2540) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ในพื้นที่ป่าอนุรักษ์ พื้นที่อุทยานแห่งชาติแม่โจ้ อำเภอฮอด จังหวัด

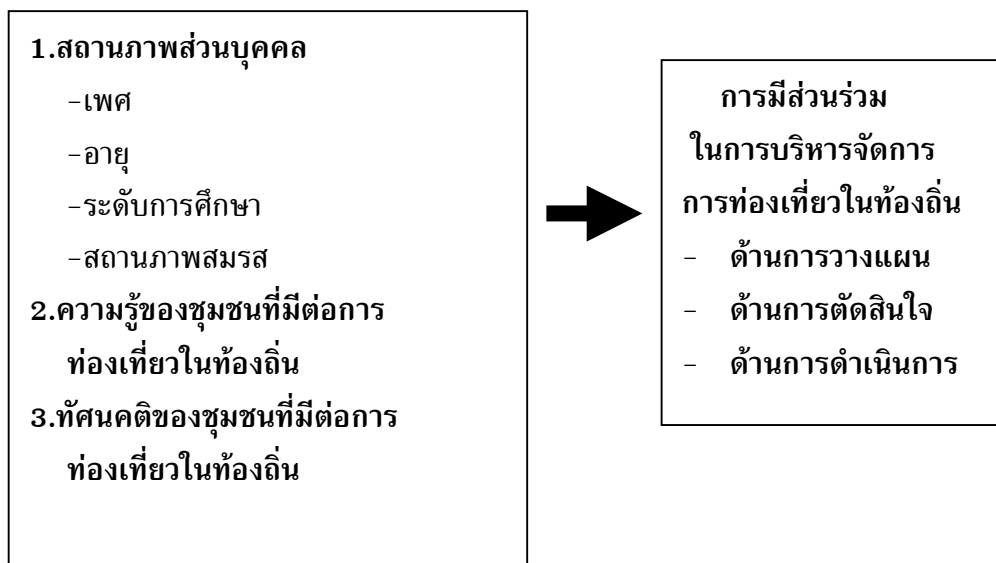
เชียงใหม่ พบว่าสถานภาพทางสังคม จำนวนพื้นที่ถือครอง การเข้าไปเก็บหาของป่า มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของชาวบ้านในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ ส่วนอายุ และระดับการศึกษาไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้

วันดี จินสวัสดิ์ (2540) ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าไม้ ศึกษากรณีหมู่บ้านป่าไม้ท่ากะบาก อำเภอเมือง จังหวัดสระแก้ว พบว่าปัจจัย อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพในครอบครัว สถานภาพในชุมชนมีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าไม้ สำหรับปัจจัยด้านเพศ จำนวนแรงงานในครัวเรือน อาชีพ รายได้ สิทธิในที่ดินทำกิน และจำนวนพื้นที่ถือครอง ความรู้ และความตระหนักในความสำคัญของป่าไม้ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าไม้

จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนและประชาชนท้องถิ่นในการบริหารจัดการการท่องเที่ยว ในด้านการวางแผน ด้านการตัดสินใจ และด้านการดำเนินการ ซึ่งไม่ใช่การกำหนดจากภายนอก ประชาชนได้พัฒนาขีดความสามารถของตนในการจัดการ ควบคุมการใช้ และกระจายทรัพยากร และปัจจัยการผลิตที่มีอยู่ในท้องถิ่น เพื่อประโยชน์ต่อการดำรงชีพทางเศรษฐกิจ และสังคม ได้พัฒนาการรับรู้และภูมิปัญญา ซึ่งแสดงออกในรูปของการตัดสินใจในการกำหนดชะตาชีวิตของตนเอง เป็นตัวของตัวเอง การที่ประชาชนในท้องถิ่นมีความรู้ที่ถูกต้องเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงและการมีทัศนคติที่ดีจะเป็นแรงผลักดันทางบวกที่จะทำให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวในท้องถิ่น นอกจากนี้ยังมีปัจจัยอื่นที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในท้องถิ่น ได้แก่ สถานภาพส่วนบุคคล และสถานภาพการจัดการการท่องเที่ยว

2.8 กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดในการศึกษาความรู้ ทัศนคติและการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในท้องถิ่น กรณีศึกษา หาดบางแสน 2 อำเภออุบลรัตน์ จังหวัดขอนแก่น ดังนี้

2.9 สมมติฐานการวิจัย

- สมมติฐานที่ 1 สถานภาพส่วนบุคคลที่แตกต่างกัน จะมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในท้องถิ่นแตกต่างกัน
- สมมติฐานที่ 2 ความรู้ต่อการท่องเที่ยวในท้องถิ่นที่แตกต่างกัน จะมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในท้องถิ่นแตกต่างกัน
- สมมติฐานที่ 3 ทัศนคติต่อการท่องเที่ยวในท้องถิ่นที่แตกต่างกัน จะมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในท้องถิ่นแตกต่างกัน

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เพื่อศึกษาความรู้ ทักษะ และ การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในท้องถิ่น กรณีศึกษา หาดบางแสน 2 อำเภอชลบุรี จังหวัดชลบุรี มีวิธีดำเนินการวิจัยตามขั้นตอน ดังนี้

3.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบไปด้วย

- 3.1.1 สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลเขื่อนอุบลรัตน์
- 3.1.2 ผู้ประกอบการค้าภายในบริเวณหาดบางแสน 2
- 3.1.3 ประชาชนที่อาศัยอยู่รอบพื้นที่หาดบางแสน 2

3.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ประกอบไปด้วย

3.2.1 สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลเขื่อนอุบลรัตน์ เลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยเลือกผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงในการบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยว จำนวน 16 คน

3.2.2 ผู้ประกอบการค้าภายในบริเวณหาดบางแสน 2 เลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยเลือกตัวแทนของแต่ละร้านค้า ร้านค้าละ 1 คน จำนวน 50 คน

3.2.3 ประชาชนที่อาศัยอยู่รอบพื้นที่หาดบางแสน 2 เลือกกลุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) โดยเลือกประชาชนที่ไม่ได้เป็นสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล และไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการประกอบการค้าภายในหาด โดยกลุ่มตัวอย่างนี้จะอาศัยอยู่โดยรอบหาดบางแสน 2 กระจายอยู่ใน 3 หมู่บ้าน คือ บ้านท่าเรือ บ้านหินเพิง และบ้านภูค่าบัว จำนวน 100 คน สาเหตุที่เลือกใช้วิธีการสุ่มแบบนี้ เพราะไม่ทราบจำนวนประชากรกลุ่มนี้ และผู้วิจัยเข้าไปเก็บข้อมูล กับประชาชนที่ผู้วิจัยพบเห็นตามสถานที่ต่างๆ ในหมู่บ้าน และยินดีให้ข้อมูล

ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น จำนวน 166 คน

3.3 เครื่องมือในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยนี้ เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ซึ่งได้สร้างตามวัตถุประสงค์ และกรอบแนวคิดในการศึกษา

3.3.1 ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

ได้สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

- 1) ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 2) สร้างแบบสอบถามได้จากการศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มาสร้างเป็นข้อคำถาม
- 3) นำแบบสอบถามที่ได้เสนออาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้าง (Construct Validity) และความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และให้ข้อเสนอแนะในการนำไปปรับปรุงและแก้ไข
- 4) นำแบบสอบถามที่ได้ไปทดลองใช้ (Try out) กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อหาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามตอนที่ 2, 3 และ 4 โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์อัลฟา (Coefficient Alpha) ตามวิธีของ Cronbach ได้ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา เท่ากับ 0.8607
- 5) นำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขให้มีความสมบูรณ์
- 6) นำแบบสอบถามไปเก็บรวบรวมข้อมูล

3.3.2 ลักษณะของแบบสอบถาม โดยแบ่งออกเป็น 5 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สถานภาพส่วนตัว เป็นคำถามเกี่ยวกับ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส

ตอนที่ 2 แบบทดสอบวัดความรู้ เกี่ยวกับการท่องเที่ยวในท้องถิ่น กำหนดคำตอบ ใช่ และไม่ใช่

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับทัศนคติที่มีต่อการท่องเที่ยวในท้องถิ่น กำหนดคำตอบเป็น 5 ระดับ คือ เห็นด้วยมากที่สุด เห็นด้วยมาก เห็นด้วยปานกลาง เห็นด้วยน้อย และเห็นด้วยน้อยที่สุด

ตอนที่ 4 แบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในท้องถิ่น กำหนดคำตอบ เคย และไม่เคย

ตอนที่ 5 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหา ความต้องการและข้อเสนอแนะที่มีต่อการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในท้องถิ่น เป็นคำถามปลายเปิด

3.4 ตัวแปรและการวัดตัวแปร

3.4.1 สถานภาพส่วนบุคคล ได้แก่

เพศ ใช้การวัดมาตรฐานบัญญัติ (Nominal Scale) ประกอบด้วย ชาย หญิง

อายุ ใช้การวัดมาตราเรียงลำดับ (Ordinal Scale) ประกอบด้วย น้อยกว่า 25 ปี 26-35 ปี 36-45 ปี และ 46 ปีขึ้นไป

ระดับการศึกษา ใช้การวัดมาตราเรียงลำดับ (Ordinal Scale) ประกอบด้วย ไม่เคยได้
รับการศึกษา ประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. อนุปริญญา/ปวส.,
ปวท. และปริญญาตรีและสูงกว่า

สถานสมรส ใช้การวัดมาตรานามบัญญัติ (Norminal Scale) ประกอบด้วย โสด
สมรสและอยู่ด้วยกัน สมรสและแยกกันอยู่และหย่า/ม่าย

3.4.2 ความรู้ของชุมชนที่มีต่อการท่องเที่ยวในท้องถิ่น ใช้การวัดแบบตอบถูก-ผิด ระดับ
การวัดมาตรานามบัญญัติ (Norminal Scale) แล้วนำเอาคำตอบมาแปลงค่าคะแนนโดยรวม เป็น
มาตราอันตรภาค (Interval Scale)

กำหนดเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

ตอบถูก ได้ 1 คะแนน

ตอบผิด ได้ 0 คะแนน

คำถามที่ตอบใช่ เป็นคำตอบที่ถูก ได้แก่ ข้อ 1,3,5,6,7,8,9,12,13,14,15,16

คำถามที่ตอบไม่ใช่ เป็นคำตอบที่ถูก ได้แก่ ข้อ 2,4,10,11

แบ่งระดับความรู้ของชุมชนที่มีต่อการท่องเที่ยวในท้องถิ่นออกเป็น 3 ระดับ โดยนำ
คะแนนมาแบ่งช่วง (สำเร็จ จันทรสุวรรณ และสุวรรณ บัวทวน,2547) ดังนี้

คะแนนสูงสุด-คะแนนต่ำสุด

จำนวนชั้น

ความรู้ของชุมชนที่มีต่อการท่องเที่ยวในท้องถิ่น กำหนดข้อคำถามจำนวน 16 ข้อ
ค่าคะแนนสูงสุด 16 คะแนนต่ำสุด 6 ได้ช่วงคะแนน ดังนี้

ช่วงคะแนน	ระดับความรู้
6-8	น้อย
9-12	ปานกลาง
13-16	มาก

3.4.3 ทศนคติของชุมชนที่มีต่อการท่องเที่ยวในท้องถิ่น ใช้มาตรวัดแบบ Likert ซึ่งมีระดับ
การวัดเป็น 5 ระดับ คือ เห็นด้วยมากที่สุด เห็นด้วยมาก เห็นด้วยปานกลาง เห็นด้วยน้อย และ
เห็นด้วยน้อยที่สุด

กำหนดเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

	คะแนนคำถามเชิงบวก	คะแนนคำถามเชิงลบ
เห็นด้วยมากที่สุด	5	1
เห็นด้วยมาก	4	2
เห็นด้วยปานกลาง	3	3

เห็นด้วยน้อย 2 4
 เห็นด้วยน้อยที่สุด 1 5
 คำถามเชิงบวก ได้แก่ ข้อ 3,5,10,11,12
 คำถามเชิงลบ ได้แก่ ข้อ 1,2,4,6,7,8,9
 การแปลผล ปรับข้อคำถามเชิงลบให้เป็นเชิงบวก ใช้เกณฑ์การแบ่งช่วงคะแนน
 เฉลี่ย ดังนี้ (สำเร็จ จันทรสุวรรณ และสุวรรณ บัวทวน, 2547)

ช่วงคะแนนเฉลี่ย	แปลผล
1.00 – 1.49	น้อยที่สุด
1.50 – 2.49	น้อย
2.50 – 3.49	ปานกลาง
3.50 – 4.49	มาก
4.50 – 5.00	มากที่สุด

แบ่งระดับทัศนคติของชุมชนที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงในท้องถิ่นออกเป็น 3 ระดับ
 โดยนำคะแนนมาแบ่งช่วง (สำเร็จ จันทรสุวรรณ และสุวรรณ บัวทวน, 2547) ดังนี้

$$\frac{\text{คะแนนสูงสุด}-\text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}}$$

ทัศนคติของชุมชนที่มีต่อการท่องเที่ยวในท้องถิ่น กำหนดข้อคำถามจำนวน 12 ข้อ
 ค่าคะแนนสูงสุด 58 คะแนนต่ำสุด 27 คะแนน ได้ช่วงคะแนน ดังนี้

ช่วงคะแนน	ระดับทัศนคติ
27-36	น้อย
37-47	ปานกลาง
48-58	มาก

3.4.3 การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในท้องถิ่น

กำหนดเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

มีส่วนร่วม ได้ 1 คะแนน
 ไม่มีส่วนร่วม ได้ 0 คะแนน

3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีขั้นตอน ดังนี้

3.5.1 นำแบบสอบถามไปสอบถามกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล
 เชื้อนอุบลรัตน์ ที่มีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงในการบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยว ผู้ประกอบ

การค้าภายในบริเวณหาดบางแสน 2 โดยเลือกเจ้าของร้านค้า จำนวน 50 คน และประชาชนที่อาศัยอยู่บริเวณรอบพื้นที่หาดบางแสน 2 โดยเลือกประชาชนที่ไม่ได้เป็นสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลและไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการประกอบการค้าภายในหาด โดยเข้าไปสอบถามประชาชนที่พบเห็นตามสถานที่ต่างๆ ในหมู่บ้าน และยินดีให้ข้อมูล จำนวน 100 คน

3.5.2 นำแบบสอบถามที่ได้มาตรวจสอบความสมบูรณ์ หากชุดใดไม่สมบูรณ์ได้ทำการสอบถามกลุ่มตัวอย่างเพิ่มเติม นำข้อมูลเชิงปริมาณไปวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ ส่วนข้อมูลที่เป็นคำถามปลายเปิด ได้นำข้อมูลมาสรุปเป็นความเรียง

3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้สถิติ ดังนี้

3.6.1 สถานภาพส่วนตัว ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส ใช้สถิติ ความถี่ ร้อยละ

3.6.2 ความรู้ของชุมชนที่มีต่อการท่องเที่ยวในท้องถิ่น ใช้สถิติ ความถี่ ร้อยละ

3.6.3 ทศนคติของชุมชนที่มีต่อการท่องเที่ยวในท้องถิ่น ใช้สถิติ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

3.6.4 การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในท้องถิ่น ใช้สถิติ ความถี่ ร้อยละ

3.6.5 พิสูจน์สมมติฐาน คะแนนเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในท้องถิ่น กับตัวแปรอิสระ ได้แก่ สถานภาพส่วนบุคคล ความรู้ และทัศนคติ มีความแตกต่างกันหรือไม่ ใช้สถิติ One-way ANOVA

บทที่ 4

ผลการวิจัย และอภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาความรู้ ทักษะ และการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในท้องถิ่น กรณีศึกษา หาดบางแสน 2 อำเภออุบลรัตน์ จังหวัดขอนแก่น ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิจัย ดังนี้

- 4.1 สถานภาพส่วนบุคคล
- 4.2 ความรู้ของชุมชนที่มีต่อการท่องเที่ยวในท้องถิ่น
- 4.3 ทักษะของชุมชนที่มีต่อการท่องเที่ยวในท้องถิ่น
- 4.4 การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในท้องถิ่น
- 4.5 สถานภาพส่วนบุคคล ความรู้ และทักษะของชุมชนที่มีต่อการท่องเที่ยวในท้องถิ่นกับการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในท้องถิ่น
- 4.6 ปัญหา ความต้องการและข้อเสนอแนะที่มีต่อการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในท้องถิ่น
- 4.7 อภิปรายผล

4.1 สถานภาพส่วนบุคคล

การศึกษาสถานภาพส่วนบุคคลของชุมชน ซึ่งประกอบไปด้วยสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลเขื่อนอุบลรัตน์ ที่ทำหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงในการบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยว จำนวน 16 คน ผู้ประกอบการค้าภายในบริเวณหาดบางแสน 2 จำนวน 50 คน และประชาชนที่อาศัยอยู่บริเวณรอบพื้นที่หาดบางแสน 2 จำนวน 100 คน รวมทั้งสิ้น 166 คน สรุปได้ดังนี้

สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นเพศชาย จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 87.5 เพศหญิง จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 12.5 อายุส่วนใหญ่มีอายุ 36-45 ปี จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 62.5 รองลงมา มีอายุ 46 ปีขึ้นไป จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 31.1 น้อยที่สุดมีอายุ 26-35 ปี จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 6.3 ระดับการศึกษาส่วนใหญ่มัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 37.5 รองลงมาจบมัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 31.3 น้อยที่สุดจบปริญญาตรีและสูงกว่า จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 6.3 สถานภาพสมรส สมรส และอยู่ด้วยกันจำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 100.0

ผู้ประกอบการค้า เป็นเพศชายและเพศหญิง จำนวนเท่ากัน จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 50.0 อายุส่วนใหญ่มีอายุ 26-35 ปี จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 30.0 รองลงมา มีอายุ 36-45 ปี จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 28.0 น้อยที่สุดมีอายุน้อยกว่า 25 ปี จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 20.0 ระดับการศึกษาส่วนใหญ่จบประถมศึกษา จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 38.0 รองลงมาจบมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 28.0 น้อยที่สุดจบอนุปริญญา/ปวส., ปวท.

จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 4.0 สถานภาพสมรสส่วนใหญ่สมรสและอยู่ด้วยกัน จำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 74.0 รองลงมาหย่า/ม่าย จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 10.0 น้อยที่สุดโสด สมรส และแยกกันอยู่ จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 8.0

ส่วนประชาชน เป็นเพศชาย จำนวน 52 คน คิดเป็นร้อยละ 50.0 เป็นเพศหญิง จำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 48.0 อายุ ส่วนใหญ่ มีอายุ 46 ปีขึ้นไป จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 32.0 รองลงมามีอายุ 26-35 ปี จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 30.0 น้อยที่สุดมีอายุน้อยกว่า 25 ปี จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 15.0 ระดับการศึกษาส่วนใหญ่จบประถมศึกษา จำนวน 55 คน คิดเป็นร้อยละ 55.0 รองลงมาจบมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 32.0 น้อยที่สุด จบปริญญาตรีหรือสูงกว่า จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 1.0 สถานภาพสมรส ส่วนใหญ่สมรสและอยู่ด้วยกัน จำนวน 82 คน คิดเป็นร้อยละ 82.0 รองลงมาโสด จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 10.0 น้อยที่สุดสมรสและแยกกันอยู่ และหย่า/ม่าย จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 4.0 ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 สถานภาพส่วนบุคคล

สถานภาพส่วนบุคคล	จำนวน(ร้อยละ)		
	อบต. N = 16	ผู้ประกอบการค้า N = 50	ประชาชน N = 100
1. เพศ			
ชาย	14(87.5)	25(50.0)	52(52.0)
หญิง	2(12.5)	25(50.0)	48(48.0)
2. อายุ			
น้อยกว่า 25 ปี	-	10(20.0)	15(15.0)
26-35 ปี	1(6.3)	15(30.0)	30(30.0)
36-45 ปี	10(62.5)	14(28.0)	23(23.0)
46 ปีขึ้นไป	5(31.3)	11(22.0)	32(32.0)
3. ระดับการศึกษา			
ไม่เคยได้รับการศึกษา	-	-	2(2.0)
ประถมศึกษา	2(12.5)	19(38.0)	55(55.0)
มัธยมศึกษาตอนต้น	6(37.5)	14(28.0)	32(32.0)
มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.	5(31.3)	10(20.0)	7(7.0)
อนุปริญญา/ปวส.,ปวท.	2(12.5)	2(4.0)	3(3.0)
ปริญญาตรีและสูงกว่า	1(6.3)	5(10.0)	1(1.0)
4. สถานภาพสมรส			
โสด	-	4(8.0)	10(10.0)
สมรส และอยู่ด้วยกัน	16(100.0)	37(74.0)	82(82.0)
สมรส และแยกกันอยู่	-	4(8.0)	4(4.0)
หย่า/ม่าย	-	5(10.0)	4(4.0)

4.2 ความรู้ของชุมชนที่มีต่อการท่องเที่ยวในท้องถิ่น

ในการศึกษาความรู้ของชุมชนที่มีต่อการท่องเที่ยวในท้องถิ่น ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถามแบบตอบผิด ตอบถูก ซึ่งเมื่อพิจารณาผลการตอบเป็นรายข้อ โดยจำแนกเป็น 3 กลุ่ม คือ สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ผู้ประกอบการค้า และประชาชน พบรายละเอียดดังนี้

สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ตอบถูกมากที่สุด ได้แก่ การท่องเที่ยว คือ กิจกรรมอย่างหนึ่งของมนุษย์ซึ่งกระทำเพื่อผ่อนคลายความตึงเครียดจากกิจการงานประจำ การท่องเที่ยวในท้องถิ่นช่วยสร้างความเจริญให้กับท้องถิ่น การท่องเที่ยวในท้องถิ่นเป็นการท่องเที่ยวที่มีทรัพยากรธรรมชาติเป็นองค์ประกอบหลักในการท่องเที่ยว การบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสมเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของการท่องเที่ยวในท้องถิ่น การพัฒนาการท่องเที่ยวในท้องถิ่นต้องมีการควบคุมดูแลรักษาและจัดการทรัพยากรให้คงสภาพเดิมไว้มากที่สุด การพัฒนาการท่องเที่ยวในท้องถิ่นต้องมีการพัฒนาด้านการให้การศึกษาสร้างจิตสำนึกที่ดีในการรักษาระบบนิเวศร่วมกัน และการจัดการท่องเที่ยวในท้องถิ่นต้องให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของประชาชนและองค์กรท้องถิ่นในการบริหารจัดการ มีผู้ตอบถูกคิดเป็นร้อยละ 100.0 เท่ากันทั้ง 7 ข้อ ตอบถูกน้อยที่สุด ได้แก่ การเดินทางไปประกอบอาชีพยังถิ่นอื่นถือเป็นการท่องเที่ยวอย่างหนึ่ง (ร้อยละ 25.0)

ผู้ประกอบการค้า ตอบถูก มากที่สุด ได้แก่ การท่องเที่ยว คือ กิจกรรมอย่างหนึ่งของมนุษย์ซึ่งกระทำเพื่อผ่อนคลายความตึงเครียด จากกิจการงานประจำ การพัฒนาการท่องเที่ยวในท้องถิ่น ต้องมีการควบคุม ดูแลรักษา และจัดการทรัพยากรให้คงสภาพเดิมไว้มากที่สุด และการพัฒนาการท่องเที่ยวในท้องถิ่น ต้องมีการพัฒนาด้านการให้การศึกษา สร้างจิตสำนึกที่ดีในการรักษาระบบนิเวศร่วมกัน โดยมีผู้ตอบถูกคิดเป็นร้อยละ 98.0 เท่ากันทั้ง 3 ข้อ ตอบถูกน้อยที่สุด ได้แก่ การเดินทางไปประกอบอาชีพยังถิ่นอื่น ถือเป็นการท่องเที่ยวอย่างหนึ่ง (ร้อยละ 58.0)

ประชาชน ตอบถูกมากที่สุด ได้แก่ การพัฒนาการท่องเที่ยวในท้องถิ่น ต้องมีการพัฒนาด้านการให้การศึกษา สร้างจิตสำนึกที่ดีในการรักษาระบบนิเวศร่วมกัน (ร้อยละ 100.0) รองลงมา ได้แก่ การพัฒนาการท่องเที่ยวในท้องถิ่น ต้องมีการควบคุม ดูแลรักษา และจัดการทรัพยากรให้คงสภาพเดิมไว้มากที่สุด (ร้อยละ 99.0) ตอบถูกน้อยที่สุด ได้แก่ การเดินทางไปประกอบอาชีพยังถิ่นอื่น ถือเป็นการท่องเที่ยวอย่างหนึ่ง (ร้อยละ 42.0) ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ความรู้ของชุมชนที่มีต่อการท่องเที่ยวในท้องถิ่น

ข้อความ	ตอบถูก		
	อบต.	ผู้ประกอบการค้า	ประชาชน
1. การท่องเที่ยว คือ กิจกรรมอย่างหนึ่งของมนุษย์ซึ่งกระทำเพื่อผ่อนคลายความตึงเครียด จากกิจการงานประจำ	100.0 (16)	98.0 (49)	98.0 (98)
2. การเดินทางไปประกอบอาชีพยังถิ่นอื่น ถือเป็นการท่องเที่ยวอย่างหนึ่ง	25.0 (4)	58.0 (29)	42.0 (42)
3. การท่องเที่ยวในท้องถิ่นช่วยสร้างความเจริญให้กับท้องถิ่น	100.0 (16)	92.0 (46)	98.0 (98)
4. นักท่องเที่ยวมักจะมุ่งเน้นความสนุกสนานเพลิดเพลินเพียงอย่างเดียว จึงไม่ต้องคำนึงถึงผลที่จะเกิดขึ้นต่อสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว นั้น ๆ	37.5 (6)	64.0 (32)	65.0 (65)
5. การท่องเที่ยวในท้องถิ่น เป็นการท่องเที่ยวที่มีทรัพยากรธรรมชาติเป็นองค์ประกอบหลักในการท่องเที่ยว	100.0 (16)	90.0 (45)	92.0 (92)
6. การท่องเที่ยวในท้องถิ่น ไม่มุ่งเน้นการขายความบันเทิงที่เป็นธุรกิจ เช่น เครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ หรือบริการประเภทเสียงเพลง-แสงไฟ	87.5 (14)	72.0 (36)	59.0 (59)
7. การท่องเที่ยวที่มีความรับผิดชอบต่อ และไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ถือเป็น การท่องเที่ยวในท้องถิ่น	87.5 (14)	96.0 (48)	93.0 (93)
8. จุดมุ่งหมายของการท่องเที่ยวในท้องถิ่น คือ มุ่งสร้างจิตสำนึกและสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ	93.8 (15)	94.0 (47)	93.0 (93)
9. การบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสม เป็นองค์ประกอบที่สำคัญของการท่องเที่ยวในท้องถิ่น	100.0 (16)	94.0 (47)	96.0 (96)
10. การท่องเที่ยวในท้องถิ่น ส่งผลให้สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติมีการถูกทำลาย และเปลี่ยนแปลงมากที่สุด	43.8 (7)	80.0 (40)	75.0 (75)
11. ความร่วมมือของคนในท้องถิ่น ไม่มีความจำเป็นสำหรับการท่องเที่ยวในท้องถิ่น	56.3 (9)	88.0 (44)	76.0 (76)

ตารางที่ 2 ความรู้ของชุมชนที่มีต่อการท่องเที่ยวในท้องถิ่น (ต่อ)

ข้อความ	ตอบถูก		
	อบต.	ผู้ประกอบการค้า	ประชาชน
12. การท่องเที่ยวในท้องถิ่น คือ การท่องเที่ยวที่มีจำนวนนักท่องเที่ยวกลุ่มเล็ก ๆ และไม่ต้องลงทุนมากนัก	75.0 (12)	64.0 (32)	70.0 (70)
13. การพัฒนาการท่องเที่ยวในท้องถิ่น ต้องมีการควบคุม ดูแลแลรักษา และจัดการทรัพยากรให้คงสภาพเดิมไว้มากที่สุด	100.0 (16)	98.0 (49)	99.0 (99)
14. การจัดการการท่องเที่ยวในท้องถิ่น ต้องคำนึงถึงความพร้อมของทรัพยากรธรรมชาติที่มีและมีการจัดกิจกรรมที่เหมาะสมในแต่ละพื้นที่	93.8 (15)	92.0 (46)	94.0 (94)
15. การพัฒนาการท่องเที่ยวในท้องถิ่น ต้องมีการพัฒนาด้าน การให้การศึกษา สร้างจิตสำนึกที่ดีในการรักษาระบบนิเวศร่วมกัน	100.0 (16)	98.0 (49)	100.0 (100)
16. การจัดการท่องเที่ยวในท้องถิ่น ต้องให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของประชาชน และองค์กรท้องถิ่นในการบริหารจัดการ	100.0 (16)	90.0 (45)	94.0 (94)

4.3 ทักษะคติของชุมชนที่มีต่อการท่องเที่ยวในท้องถิ่น

4.3.1 ทักษะคติของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีต่อการท่องเที่ยวในท้องถิ่น

ในการศึกษาทักษะคติของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีต่อการท่องเที่ยวในท้องถิ่น มีข้อคำถามทั้งหมด 12 ข้อ ผลโดยรวมจากการรวมคะแนนเฉลี่ยของข้อคำถามทั้ง 12 ข้อ พบว่า โดยรวมมีค่าคะแนนทักษะคติของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลต่อการท่องเที่ยวในท้องถิ่น อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.56$) เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่า ประเด็นที่มีค่าคะแนนทักษะคติของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลต่อการท่องเที่ยวในท้องถิ่นมากที่สุด ได้แก่ อบต. ควรรับฟังข้อเสนอแนะของประชาชนเพื่อนำไปใช้ในการบริหารจัดการท่องเที่ยวในท้องถิ่น ($\bar{x} = 4.56$) อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาได้แก่ อบต. ควรรับฟังความคิดเห็นของประชาชน เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินงานด้านการพัฒนาท้องถิ่น ($\bar{x} = 4.25$) ประชาชนในท้องถิ่นเป็นเจ้าของทรัพยากรธรรมชาติที่นำมาจัดการเป็นแหล่งท่องเที่ยวจึงมีสิทธิและหน้าที่ในการดูแล ($\bar{x} = 4.06$) ประชาชนทุกคนในพื้นที่หาดบางแสน 2 ล้วนได้รับผลประโยชน์จากการท่องเที่ยวทั้งสิ้น ($\bar{x} = 4.06$) อบต. ไม่ได้เป็นผู้ได้รับผลประโยชน์จากการท่องเที่ยว แต่เพียงผู้เดียว ($\bar{x} = 3.63$) และในการจัดการด้านการท่องเที่ยวบริเวณหาดบางแสน 2 ท่านจะให้ความร่วมมือกับ อบต. ในทุกกิจกรรม ($\bar{x} = 3.63$) อยู่

ในระดับมาก ประเด็นที่มีค่าคะแนนทัศนคติในแง่ลบที่สุด ได้แก่ การจัดการท่องเที่ยวหาดบางแสน 2 เป็นหน้าที่ของ อบต. และประชาชนในพื้นที่ ($\bar{X} = 2.56$) อยู่ในระดับปานกลาง ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ทัศนคติของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีต่อการท่องเที่ยวในท้องถิ่น

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น					\bar{X}	S.D.	แปลผล
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
1. ผลประโยชน์จากการท่องเที่ยวส่วนใหญ่จะตกอยู่กับประชาชนในพื้นที่	-	31.3 (5)	43.8 (7)	12.5 (2)	12.5 (2)	2.94	0.99	ปานกลาง
2. การจัดการท่องเที่ยวหาดบางแสน 2 เป็นหน้าที่ของ อบต. และประชาชนในพื้นที่	6.3 (1)	12.5 (2)	25.0 (4)	43.8 (7)	12.5 (2)	2.56	1.09	ปานกลาง
3. ประชาชนในท้องถิ่น เป็นเจ้าของทรัพยากรธรรมชาติที่นำมาจัดการเป็นแหล่งท่องเที่ยว จึงมีสิทธิและหน้าที่ในการดูแล	50.0 (8)	31.3 (5)	-	12.5 (2)	6.3 (1)	4.06	1.29	มาก
4. ประชาชนในท้องถิ่น มีสิทธิคัดค้านโต้แย้งการบริหารจัดการการท่องเที่ยวไม่ควรมอบให้ อบต. เป็นผู้ดำเนินการฝ่ายเดียว	25.0 (4)	6.3 (1)	31.3 (5)	18.8 (3)	18.8 (3)	3.00	1.46	ปานกลาง
5. อบต. ควรรับฟังความคิดเห็นของประชาชน เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินงานด้านการพัฒนาท้องถิ่น	50.0 (8)	37.5 (6)	6.3 (1)	-	6.3 (1)	4.25	1.07	มาก
6. ประชาชนควรมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายด้านการท่องเที่ยวร่วมกับ อบต.	18.8 (3)	18.8 (3)	43.8 (7)	6.3 (1)	12.5 (2)	3.25	1.24	ปานกลาง
7. ทรัพยากรธรรมชาติในท้องถิ่น เป็นสมบัติของส่วนรวม เราจึงจำเป็นต้องไปดูแลหรือรักษา	31.3 (5)	25.0 (4)	12.5 (2)	12.5 (2)	18.8 (3)	3.38	1.54	ปานกลาง
8. หาก อบต. ทุจริต หรือกระทำการอันใดที่ไม่ถูกต้องตามกฎหมาย จะแจ้งให้ผู้รับผิดชอบได้รู้	37.5 (6)	18.8 (3)	12.5 (2)	12.5 (2)	18.8 (3)	3.44	1.59	ปานกลาง

ตารางที่ 3 ทศนคติของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีต่อการท่องเที่ยวในท้องถิ่น (ต่อ)

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น					\bar{X}	S.D.	แปลผล
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
9. อบต.ไม่ได้เป็นผู้ได้รับผลประโยชน์จากการท่องเที่ยวแต่เพียงผู้เดียว	18.8 (3)	43.8 (7)	18.8 (3)	18.8 (3)	-	3.63	1.03	มาก
10. ในการจัดการด้านการท่องเที่ยวบริเวณหาดบางแสน 2 ท่านจะให้ความร่วมมือกับ อบต. ในทุกกิจกรรม	43.8 (7)	18.8 (3)	6.3 (1)	18.8 (3)	12.5 (2)	3.63	1.54	มาก
11. ประชาชนทุกคนในพื้นที่หาดบางแสน 2 ล้วนได้รับผลประโยชน์จากการท่องเที่ยวทั้งสิ้น	43.8 (7)	25.0 (4)	25.0 (4)	6.3 (1)	-	4.06	0.99	มาก
12. อบต. ควรรับฟังข้อเสนอแนะของประชาชนเพื่อนำไปใช้ในการบริหารจัดการท่องเที่ยวในท้องถิ่น	62.5 (10)	31.3 (5)	6.3 (1)	-	-	4.56	0.63	มากที่สุด
รวม						3.56	0.62	มาก

4.3.2 ทศนคติของผู้ประกอบการค้าที่มีต่อการท่องเที่ยวในท้องถิ่น

ในการศึกษาทัศนคติของผู้ประกอบการค้าที่มีต่อการท่องเที่ยวในท้องถิ่น มีข้อคำถามทั้งหมด 12 ข้อ ผลโดยรวมจากการรวมคะแนนเฉลี่ยของข้อคำถามทั้ง 12 ข้อ พบว่า โดยรวมมีค่าคะแนนทัศนคติของผู้ประกอบการค้าต่อการท่องเที่ยวในท้องถิ่นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.66$) เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่า ประเด็นที่มีค่าคะแนนทัศนคติของผู้ประกอบการค้าต่อการท่องเที่ยวในท้องถิ่นมากที่สุด ได้แก่ อบต. ควรรับฟังความคิดเห็นของประชาชน เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินงานด้านการพัฒนาท้องถิ่น ($\bar{X} = 4.46$) อยู่ในระดับมาก รองลงมาได้แก่ อบต. ควรรับฟังข้อเสนอแนะของประชาชนเพื่อนำไปใช้ในการบริหารจัดการท่องเที่ยวในท้องถิ่น ($\bar{X} = 4.26$) หาก อบต. ทุจริต หรือกระทำการอันใดที่ไม่ถูกต้องตามกฎหมาย จะแจ้งให้ผู้รับผิดชอบได้รู้ ($\bar{X} = 3.90$) ประชาชนในท้องถิ่นเป็นเจ้าของทรัพยากรธรรมชาติที่นำมาจัดการเป็นแหล่งท่องเที่ยว จึงมีสิทธิและหน้าที่ในการดูแล ($\bar{X} = 3.84$) ในการจัดการด้านการท่องเที่ยวบริเวณหาดบางแสน 2 ท่านจะให้ความร่วมมือกับ อบต. ในทุกกิจกรรม ($\bar{X} = 3.76$) ประชาชนทุกคนในพื้นที่หาดบางแสน 2 ล้วนได้รับผลประโยชน์จากการท่องเที่ยวทั้งสิ้น ($\bar{X} = 3.76$) ประชาชนควรมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายด้านการท่องเที่ยวร่วมกับ อบต. ($\bar{X} = 3.64$) และอบต. ไม่ได้เป็นผู้ได้รับผลประโยชน์จากการท่องเที่ยวแต่เพียงผู้เดียว ($\bar{X} = 3.64$) อยู่ในระดับมาก ประเด็นที่มีค่าคะแนนทัศนคติน้อยที่สุด ได้แก่ การจัดการท่องเที่ยวหาด

บางแสน 2 เป็นหน้าที่ของ อบต. และประชาชนในพื้นที่ ($\bar{x} = 2.76$) อยู่ในระดับปานกลาง ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ทศนคติของผู้ประกอบการค้าที่มีต่อการท่องเที่ยวในท้องถิ่น

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น					\bar{X}	S.D.	แปลผล
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
1. ผลประโยชน์จากการท่องเที่ยวส่วนใหญ่จะตกอยู่กับประชาชนในพื้นที่	4.0 (2)	24.0 (12)	48.0 (24)	18.0 (9)	6.0 (3)	3.02	0.92	ปานกลาง
2. การจัดการท่องเที่ยวหาดบางแสน 2 เป็นหน้าที่ของ อบต. และประชาชนในพื้นที่	14.0 (7)	8.0 (4)	36.0 (18)	24.0 (12)	18.0 (9)	2.76	1.26	ปานกลาง
3. ประชาชนในท้องถิ่น เป็นเจ้าของทรัพยากรธรรมชาติที่นำมาจัดการเป็นแหล่งท่องเที่ยว จึงมีสิทธิและหน้าที่ในการดูแล	28.0 (14)	42.0 (21)	16.0 (8)	14.0 (7)	-	3.84	0.99	มาก
4. ประชาชนในท้องถิ่น มีสิทธิคัดค้านโต้แย้งการบริหารจัดการการท่องเที่ยวไม่ควรมอบให้ อบต. เป็นผู้ดำเนินการฝ่ายเดียว	28.0 (14)	8.0 (4)	42.0 (21)	16.0 (8)	6.0 (3)	3.36	1.23	ปานกลาง
5. อบต. ควรรับฟังความคิดเห็นของประชาชน เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินงานด้านการพัฒนาท้องถิ่น	66.0 (33)	18.0 (9)	14.0 (7)	-	2.0 (1)	4.46	0.89	มาก
6. ประชาชนควรมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายด้านการท่องเที่ยวร่วมกับ อบต.	32.0 (16)	16.0 (8)	38.0 (19)	12.0 (6)	2.0 (1)	3.64	1.12	มาก
7. ทรัพยากรธรรมชาติในท้องถิ่น เป็นสมบัติของส่วนรวม เราจึงจำเป็นต้องไปดูแลหรือรักษา	44.0 (22)	14.0 (7)	12.0 (6)	12.0 (6)	18.0 (9)	3.54	1.59	มาก
8. หาก อบต. ทุจริต หรือกระทำการอันใดที่ไม่ถูกต้องตามกฎหมาย จะแจ้งให้ผู้รับผิดชอบได้รู้	60.0 (30)	12.0 (6)	6.0 (3)	2.0 (1)	20.0 (10)	3.90	1.61	มาก

ตารางที่ 4 ทศนคติของผู้ประกอบการค้าที่มีต่อการท่องเที่ยวในท้องถิ่น (ต่อ)

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น					\bar{X}	S.D.	แปลผล
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
9. อบต.ไม่ได้เป็นผู้ได้รับผลประโยชน์จากการท่องเที่ยวแต่เพียงผู้เดียว	38.0 (19)	16.0 (8)	28.0 (14)	8.0 (4)	10.0 (5)	3.64	1.34	มาก
10. ในการจัดการด้านการท่องเที่ยวบริเวณหาดบางแสน 2 ท่านจะให้ความร่วมมือกับ อบต. ในทุกกิจกรรม	32.0 (16)	32.0 (16)	24.0 (12)	4.0 (2)	8.0 (4)	3.76	1.19	มาก
11. ประชาชนทุกคนในพื้นที่หาดบางแสน 2 ล้วนได้รับผลประโยชน์จากการท่องเที่ยวทั้งสิ้น	36.0 (18)	28.0 (14)	22.0 (11)	4.0 (2)	10.0 (5)	3.76	1.27	มาก
12. อบต. ควรรับฟังข้อเสนอแนะของประชาชนเพื่อนำไปใช้ในการบริหารจัดการท่องเที่ยวในท้องถิ่น	60.0 (30)	18.0 (9)	16.0 (8)	-	6.0 (3)	4.26	1.12	มาก
รวม						3.66	0.50	มาก

4.3.3 ทศนคติของประชาชนที่มีต่อการท่องเที่ยวในท้องถิ่น

ในการศึกษาทัศนคติของประชาชนที่มีต่อการท่องเที่ยวในท้องถิ่น มีข้อคำถามทั้งหมด 12 ข้อ ผลโดยรวมจากการรวมคะแนนเฉลี่ยของข้อคำถามทั้ง 12 ข้อ พบว่า โดยรวมมีค่าคะแนนทัศนคติของประชาชนต่อการท่องเที่ยวในท้องถิ่นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.50$) เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่า ประเด็นที่มีค่าคะแนนทัศนคติของประชาชนที่มีต่อการท่องเที่ยวในท้องถิ่นมากที่สุด ได้แก่ อบต. ควรรับฟังข้อเสนอแนะของประชาชนเพื่อนำไปใช้ในการบริหารจัดการท่องเที่ยวในท้องถิ่น ($\bar{X} = 4.48$) อยู่ในระดับมาก รองลงมาได้แก่ อบต. ควรรับฟังความคิดเห็นของประชาชน เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินงานด้านการพัฒนาท้องถิ่น ($\bar{X} = 4.30$) ประชาชนในท้องถิ่นเป็นเจ้าของทรัพยากรธรรมชาติที่นำมาจัดการเป็นแหล่งท่องเที่ยว จึงมีสิทธิและหน้าที่ในการดูแล ($\bar{X} = 4.10$) หากอบต. ทุจริต หรือกระทำการอันใดที่ไม่ถูกต้องตามกฎหมาย จะแจ้งให้ผู้รับผิดชอบได้รู้ ($\bar{X} = 3.82$) ในการจัดการด้านการท่องเที่ยวบริเวณหาดบางแสน 2 ท่านจะให้ความร่วมมือกับ อบต. ในทุกกิจกรรม ($\bar{X} = 3.79$) ประชาชนทุกคนในพื้นที่หาดบางแสน 2 ล้วนได้รับผลประโยชน์จากการท่องเที่ยวทั้งสิ้น ($\bar{X} = 3.70$) และอบต.ไม่ได้เป็นผู้ได้รับผลประโยชน์จากการท่องเที่ยวแต่เพียงผู้เดียว ($\bar{X} = 3.51$) อยู่ในระดับมาก ประเด็นที่มีค่าคะแนนทัศนคติน้อยที่สุด ได้แก่ การจัดการท่องเที่ยวหาดบางแสน 2 เป็นหน้าที่ของ อบต. และประชาชนในพื้นที่ ($\bar{X} = 2.76$) อยู่ในระดับปานกลาง ดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ทศนคติของประชาชนที่มีต่อการท่องเที่ยวในท้องถิ่น

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น					\bar{X}	S.D.	แปลผล
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
1. ผลประโยชน์จากการท่องเที่ยวส่วนใหญ่จะตกอยู่กับประชาชนในพื้นที่	3.0 (3)	21.0 (21)	57.0 (75)	8.0 (8)	11.0 (11)	2.97	0.93	ปานกลาง
2. การจัดการท่องเที่ยวหาดบางแสน เป็นหน้าที่ของ อบต. และประชาชนในพื้นที่	3.0 (3)	6.0 (6)	27.0 (27)	41.0 (41)	23.0 (23)	2.25	0.98	น้อย
3. ประชาชนในท้องถิ่น เป็นเจ้าของทรัพยากรธรรมชาติที่นำมาจัดการเป็นแหล่งท่องเที่ยว จึงมีสิทธิและหน้าที่ในการดูแล	44.0 (44)	36.0 (36)	9.0 (9)	8.0 (8)	3.0 (3)	4.10	1.06	มาก
4. ประชาชนในท้องถิ่น มีสิทธิคัดค้านโต้แย้งการบริหารจัดการการท่องเที่ยวไม่ควรมอบให้ อบต. เป็นผู้ดำเนินการฝ่ายเดียว	9.0 (9)	9.0 (9)	33.0 (33)	28.0 (28)	21.0 (21)	2.57	1.18	ปานกลาง
5. อบต. ควรรับฟังความคิดเห็นของประชาชน เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินงานด้านการพัฒนาท้องถิ่น	53.0 (53)	29.0 (29)	14.0 (14)	3.0 (3)	1.0 (1)	4.30	0.89	มาก
6. ประชาชนควรมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายด้านการท่องเที่ยวร่วมกับ อบต.	16.0 (16)	16.0 (16)	32.0 (32)	22.0 (22)	14.0 (14)	2.98	1.26	ปานกลาง
7. ทรัพยากรธรรมชาติในท้องถิ่น เป็นสมบัติของส่วนรวม เราจึงจำเป็นต้องไปดูแลหรือรักษา	33.0 (33)	21.0 (21)	19.0 (19)	15.0 (15)	12.0 (12)	3.48	1.40	ปานกลาง
8. หาก อบต. ทุจริต หรือกระทำการอันใดที่ไม่ถูกต้องตามกฎหมาย จะแจ้งให้ผู้รับผิดชอบได้รู้	49.0 (49)	21.0 (21)	8.0 (8)	7.0 (7)	15.0 (15)	3.82	1.48	มาก

ตารางที่ 5 ทศนคติของประชาชนที่มีต่อการท่องเที่ยวในท้องถิ่น (ต่อ)

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น					\bar{X}	S.D.	แปลผล
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
9. อบต.ไม่ได้เป็นผู้ได้รับผลประโยชน์จากการท่องเที่ยวแต่เพียงผู้เดียว	25.0 (25)	25.0 (25)	34.0 (34)	8.0 (8)	8.0 (8)	3.51	1.19	มาก
10. ในการจัดการด้านการท่องเที่ยวบริเวณหาดบางแสน 2 ท่านจะให้ความร่วมมือกับ อบต. ในทุกกิจกรรม	32.0 (32)	32.0 (32)	22.0 (22)	11.0 (11)	3.0 (3)	3.79	1.10	มาก
11. ประชาชนทุกคนในพื้นที่หาดบางแสน 2 ล้วนได้รับผลประโยชน์จากการท่องเที่ยวทั้งสิ้น	29.0 (29)	34.0 (34)	23.0 (23)	6.0 (6)	8.0 (8)	3.70	1.19	มาก
12. อบต. ควรรับฟังข้อเสนอแนะของประชาชนเพื่อนำไปใช้ในการบริหารจัดการท่องเที่ยวในท้องถิ่น	69.0 (69)	18.0 (18)	6.0 (6)	6.0 (6)	1.0 (1)	4.48	0.93	มาก
รวม						3.50	0.42	มาก

ในการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยเป็นรายข้อ ทศนคติที่มีต่อการท่องเที่ยวในท้องถิ่น ระหว่างสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ผู้ประกอบการค้า และประชาชน พบว่า

สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลมีค่าคะแนนเฉลี่ยทศนคติต่อการท่องเที่ยวในท้องถิ่น มากกว่าผู้ประกอบการค้าและประชาชน ได้แก่ ประชาชนทุกคนในพื้นที่หาดบางแสน 2 ล้วนได้รับผลประโยชน์จากการท่องเที่ยวทั้งสิ้น ($\bar{X} = 4.06$) อบต. ควรรับฟังข้อเสนอแนะของประชาชนเพื่อนำไปใช้ในการบริหารจัดการท่องเที่ยวในท้องถิ่น ($\bar{X} = 4.56$)

ผู้ประกอบการค้ามีค่าคะแนนเฉลี่ยทศนคติต่อการท่องเที่ยวในท้องถิ่น มากกว่าสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลและประชาชน ได้แก่ ผลประโยชน์จากการท่องเที่ยวส่วนใหญ่จะตกอยู่กับประชาชนในพื้นที่ ($\bar{X} = 3.02$) การจัดการท่องเที่ยวหาดบางแสน 2 เป็นหน้าที่ของ อบต. และประชาชนในพื้นที่ ($\bar{X} = 2.76$) ประชาชนในท้องถิ่น มีสิทธิคัดค้าน โต้แย้งการบริหารจัดการการท่องเที่ยว ไม่ควรมอบให้ อบต. เป็นผู้ดำเนินการฝ่ายเดียว ($\bar{X} = 3.36$) อบต. ควรรับฟังความคิดเห็นของประชาชนเพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินงานด้านการพัฒนาท้องถิ่น ($\bar{X} = 4.46$) ประชาชนควรมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายด้านการท่องเที่ยว ร่วมกับ อบต. ($\bar{X} = 3.64$) ทรัพยากรธรรมชาติในท้องถิ่น เป็นสมบัติของส่วนรวม เราจึงจำเป็นต้องไปดูแลหรือรักษา ($\bar{X} = 3.54$) หาก อบต. ทุจริต หรือกระทำการอันใดที่

ไม่ถูกต้องตามกฎหมายจะแจ้งให้ผู้รับผิดชอบได้รู้ ($\bar{x} = 3.90$) อบต.ไม่ได้เป็นผู้ได้รับผลประโยชน์จากการท่องเที่ยวแต่เพียงผู้เดียว ($\bar{x} = 3.64$)

ประชาชนมีค่าคะแนนเฉลี่ยทัศนคติต่อการท่องเที่ยวในท้องถิ่น มากกว่าสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลและผู้ประกอบการค้า ได้แก่ ประชาชนในท้องถิ่น เป็นเจ้าของทรัพยากรธรรมชาติที่นำมาจัดการเป็นแหล่งท่องเที่ยว จึงมีสิทธิและหน้าที่ในการดูแล ($\bar{x} = 4.10$) ในการจัดการด้านการท่องเที่ยวบริเวณหาดบางแสน 2 ท่านจะให้ความร่วมมือกับ อบต. ในทุกกิจกรรม ($\bar{x} = 3.79$)

ดังตารางที่ 6

ตารางที่ 6 เปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยเป็นรายชื่อ ทัศนคติที่มีต่อการท่องเที่ยวในท้องถิ่น ระหว่าง สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ผู้ประกอบการค้า และประชาชน

ข้อความ	คะแนนเฉลี่ยทัศนคติ		
	อบต.	ผู้ประกอบการค้า	ประชาชน
1. ผลประโยชน์จากการท่องเที่ยวส่วนใหญ่จะตกอยู่กับประชาชนในพื้นที่	2.94	3.02	2.97
2. การจัดการท่องเที่ยวหาดบางแสน 2 เป็นหน้าที่ของ อบต. และประชาชนในพื้นที่	2.56	2.76	2.25
3. ประชาชนในท้องถิ่น เป็นเจ้าของทรัพยากรธรรมชาติที่นำมาจัดการเป็นแหล่งท่องเที่ยว จึงมีสิทธิและหน้าที่ในการดูแล	4.06	3.84	4.10
4. ประชาชนในท้องถิ่น มีสิทธิคัดค้าน โต้แย้งการบริหารจัดการการท่องเที่ยว ไม่ควรมอบให้ อบต. เป็นผู้ดำเนินการฝ่ายเดียว	3.00	3.36	2.57
5. อบต. ควรรับฟังความคิดเห็นของประชาชน เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินงานด้านการพัฒนาท้องถิ่น	4.25	4.46	4.30
6. ประชาชนควรมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายด้านการท่องเที่ยว ร่วมกับ อบต.	3.25	3.64	2.98
7. ทรัพยากรธรรมชาติในท้องถิ่น เป็นสมบัติของส่วนรวม เราจึงจำเป็นต้องไปดูแลหรือรักษา	3.38	3.54	3.48
8. หาก อบต. ทุจริต หรือกระทำการอันใดที่ไม่ถูกต้องตามกฎหมาย จะแจ้งให้ผู้รับผิดชอบได้รู้	3.44	3.90	3.82

ตารางที่ 6 เปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยเป็นรายข้อ ทศนคติที่มีต่อการท่องเที่ยวในท้องถิ่น ระหว่าง สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ผู้ประกอบการค้า และประชาชน (ต่อ)

ข้อความ	คะแนนเฉลี่ยทศนคติ		
	อบต.	ผู้ประกอบการค้า	ประชาชน
9. อบต.ไม่ได้เป็นผู้ได้รับผลประโยชน์จากการท่องเที่ยว แต่เพียงผู้เดียว	3.63	3.64	3.51
10. ในการจัดการด้านการท่องเที่ยวบริเวณหาดบางแสน 2 ท่านจะให้ความร่วมมือกับ อบต. ในทุกกิจกรรม	3.63	3.76	3.79
11. ประชาชนทุกคนในพื้นที่หาดบางแสน 2 ล้วนได้รับผลประโยชน์จากการท่องเที่ยวทั้งสิ้น	4.06	3.76	3.70
12. อบต. ควรรับฟังข้อเสนอแนะของประชาชนเพื่อนำไปใช้ในการบริหารจัดการท่องเที่ยวในท้องถิ่น	4.56	4.26	4.48
รวม	3.56	3.66	3.50

4.4 การมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในท้องถิ่น

ในการศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในท้องถิ่น พบว่า ด้านการวางแผน สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลมีส่วนร่วมมากที่สุด ได้แก่ มีส่วนร่วมหรือเคยให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวบริเวณหาดบางแสน 2 (ร้อยละ 87.5) มีส่วนร่วมน้อยที่สุด ได้แก่ เข้าร่วมการประชุม/สัมมนา/ฝึกอบรม ในเรื่องการจัดการท่องเที่ยว ซึ่งภาคราชการ หรือภาคเอกชน เป็นผู้จัดขึ้น (ร้อยละ 43.8) ผู้ประกอบการค้า มีส่วนร่วมมากที่สุด ได้แก่ มีส่วนร่วมหรือเคยให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวบริเวณหาดบางแสน 2 (ร้อยละ 74.0) มีส่วนร่วมน้อยที่สุด ได้แก่ ใช้สื่อต่าง ๆ เช่น หอกระจายข่าว รถประชาสัมพันธ์ ในการเสนอข้อมูลข่าวสารระหว่างกันภายในชุมชนเพื่อเป็นการสื่อสารและแสดงความคิดเห็นรวมทั้งข้อเสนอแนะในการจัดการด้านการท่องเที่ยว (ร้อยละ 36.0) และประชาชน มีส่วนร่วมน้อยในทุกประเด็น

ด้านการตัดสินใจ สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล มีส่วนร่วมมากที่สุด ได้แก่ เข้าร่วมประชุมหารือกับ อบต. เกี่ยวกับการจัดการการท่องเที่ยวบริเวณหาดบางแสน 2 (ร้อยละ 93.8) มีส่วนร่วมน้อยที่สุด ได้แก่ เข้าร่วมกิจกรรมในลักษณะการเป็นคณะทำงาน หรือชมรมอาสาสมัครพิทักษ์สิ่งแวดล้อม (ร้อยละ 50.0) ผู้ประกอบการค้า มีส่วนร่วมมากที่สุด ได้แก่ เข้าร่วมประชุมหารือกับ อบต. เกี่ยวกับการจัดการการท่องเที่ยวบริเวณหาดบางแสน 2 (ร้อยละ 72.0) มีส่วนร่วมน้อยที่สุด ได้แก่ ร่วมจัดทำแผน/โครงการเพื่อขอรับการสนับสนุนงบประมาณในการส่งเสริมและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว (ร้อยละ 32.0) และประชาชนมีส่วนร่วมน้อยในทุกประเด็น

ด้านการดำเนินการ สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล มีส่วนร่วมมากที่สุด ได้แก่ ประชาสัมพันธ์ และเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว เพื่อเชิญชวนให้นักท่องเที่ยวเดินทางมาเที่ยวชม (ร้อยละ 81.3) มีส่วนร่วมน้อยที่สุด ได้แก่ ร่วมเป็นอาสาสมัครการท่องเที่ยว เช่น เป็นมัคคุเทศก์ให้กับนักท่องเที่ยว หรืออำนวยความสะดวกให้แก่นักท่องเที่ยว (ร้อยละ 50.0) ผู้ประกอบการค้า มีส่วนร่วมมากที่สุด ได้แก่ เข้าร่วมกิจกรรมรณรงค์รักษาความสะอาด ความสวยงาม และความเป็นระเบียบเรียบร้อยของชุมชน (ร้อยละ 92.0) มีส่วนร่วมน้อยที่สุด ได้แก่ ร่วมเป็นอาสาสมัครการท่องเที่ยว เช่น เป็นมัคคุเทศก์ให้กับนักท่องเที่ยว หรืออำนวยความสะดวกให้แก่นักท่องเที่ยว (ร้อยละ 26.0) และประชาชน มีส่วนร่วมน้อยในทุกประเด็น ดังตารางที่ 7

ตารางที่ 7 การมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในท้องถิ่น

ข้อความ	มีส่วนร่วม		
	อบต.	ผู้ประกอบการค้า	ประชาชน
ด้านการวางแผน			
1. มีส่วนร่วมหรือเคยให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวบริเวณหาดบางแสน 2	87.5 (14)	74.0 (37)	22.0 (22)
2. ร่วมจัดทำบัญชีรายชื่อ พร้อมที่อยู่ของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับ การท่องเที่ยว เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการนำประชาชน กลุ่มองค์กรต่าง ๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยว	50.0 (8)	24.0 (12)	16.0 (16)
3. ใช้สื่อต่าง ๆ เช่น หอกระจายข่าว รถประชาสัมพันธ์ ในการ เสนอข้อมูลข่าวสารระหว่างกันภายในชุมชน เพื่อเป็นการ สื่อสารและแสดงความคิดเห็น รวมทั้งข้อเสนอแนะในการ จัดการด้านการท่องเที่ยว	50.0 (8)	36.0 (18)	20.0 (20)
4. เข้าร่วมในการจัด “เวทีชาวบ้าน” เพื่อพบปะพูดคุย และ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการท่องเที่ยว	50.0 (8)	70.0 (35)	28.0 (28)
5. เข้าร่วมการประชุม/สัมมนา/ฝึกอบรม ในเรื่องการจัดการ ท่องเที่ยว ซึ่งภาครัฐหรือภาคเอกชน เป็นผู้จัดขึ้น	43.8 (7)	46.0 (23)	24.0 (24)

ตารางที่ 7 การมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในท้องถิ่น (ต่อ)

ข้อความ	มีส่วนร่วม		
	อบต.	ผู้ประกอบการ	ประชาชน
ด้านการตัดสินใจ			
1. เข้าร่วมประชุมหารือกับ อบต. เกี่ยวกับการจัดการการท่องเที่ยวบริเวณหาดบางแสน 2	93.8 (15)	72.0 (36)	25.0 (25)
2. ร่วมจัดทำแผน/โครงการเพื่อขอรับการสนับสนุนงบประมาณในการส่งเสริมและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว	68.8 (11)	32.0 (16)	18.0 (18)
3. เข้าร่วมกิจกรรมในลักษณะการเป็นคณะทำงาน หรือชมรมอาสาสมัครพิทักษ์สิ่งแวดล้อม	50.0 (8)	40.0 (20)	26.0 (26)
ด้านการดำเนินการ			
1. ร่วมกิจกรรมเพื่อสนับสนุน และส่งเสริมการท่องเที่ยว เช่น การแสดง การละเล่นพื้นเมือง	56.3 (9)	40.0 (20)	20.0 (20)
2. เข้าร่วมกิจกรรมรณรงค์รักษาความสะอาด ความสวยงาม และความเป็นระเบียบเรียบร้อยของชุมชน	75.0 (12)	92.0 (46)	47.0 (47)
3. ร่วมบูรณะ ซ่อมแซม และก่อสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวในชุมชน	75.0 (12)	76.0 (38)	41.0 (41)
4. ร่วมเป็นอาสาสมัครการท่องเที่ยว เช่น เป็นมัคคุเทศก์ให้กับนักท่องเที่ยว หรืออำนวยความสะดวกให้แก่นักท่องเที่ยว	50.0 (8)	26.0 (13)	21.0 (21)
5. ร่วมจัดกิจกรรมร่วมกับ อบต. โกลด์เคย์ เพื่อเป็นการร่วมมือกันในการส่งเสริม และประชาสัมพันธ์ด้านการท่องเที่ยวให้กับนักท่องเที่ยว และประชาชนทั่วไป ให้มีความสนใจและเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในพื้นที่หาดบางแสน 2	62.5 (10)	60.0 (30)	37.0 (37)
6. ได้รับการฝึกอบรมหรือได้รับความรู้เกี่ยวกับการดูแลรักษาแหล่งท่องเที่ยวให้มีสภาพแวดล้อมที่ดี	75.0 (12)	76.0 (38)	37.0 (37)
7. ประชาสัมพันธ์ และเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวเพื่อเชิญชวนให้นักท่องเที่ยวเดินทางมาเที่ยวชม	81.3 (13)	62.0 (31)	43.0 (43)

4.5 สถานภาพส่วนบุคคล ความรู้ และทัศนคติของชุมชนที่มีต่อการท่องเที่ยวในท้องถิ่น กับการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในท้องถิ่น

การพิสูจน์สมมติฐานว่าปัจจัยต่าง ๆ ตามกรอบแนวคิดมีผลอย่างไรหรือไม่กับการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในท้องถิ่น ผู้วิจัยได้ใช้สถิติการวิเคราะห์ความผันแปรแบบทางเดียว (One-way ANOVA) การวิเคราะห์ดังกล่าวนี้ มุ่งพิจารณาว่า คะแนนเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเกี่ยวกับตัวแปรอิสระ (สถานภาพส่วนบุคคล ความรู้และทัศนคติ) มีความแตกต่างกันหรือไม่ ซึ่งผู้วิจัยจะได้นำเสนอเป็นลำดับต่อไป

สมมติฐานที่ 1 สถานภาพส่วนบุคคลที่แตกต่างกัน จะมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในท้องถิ่นแตกต่างกัน

ในการศึกษาสถานภาพส่วนบุคคลกับการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในท้องถิ่น โดยพิจารณาตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา และสถานภาพสมรส ดังนี้

(1) เพศกับการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในท้องถิ่น

ในการศึกษาสถานภาพส่วนบุคคลกับการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในท้องถิ่น โดยพิจารณาตาม เพศ พบว่า ในกลุ่มสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลและกลุ่มประชาชน คะแนนเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในท้องถิ่น เพศชายสูงกว่าเพศหญิง กล่าวคือ เพศชายมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในท้องถิ่นมากกว่าเพศหญิง ส่วนในกลุ่มผู้ประกอบการค้า พบว่า เพศหญิงสูงกว่าเพศชาย กล่าวคือ เพศหญิงมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในท้องถิ่นมากกว่าเพศชาย

อย่างไรก็ตาม ผลของการทดสอบการวิเคราะห์ความผันแปรทางเดียว พบว่า สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลและผู้ประกอบการค้าที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในท้องถิ่นไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในท้องถิ่นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังตารางที่ 8

ตารางที่ 8 การวิเคราะห์ความผันแปรทางเดียวของคะแนนเฉลี่ยการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในท้องถิ่น จำแนกตามเพศ เปรียบเทียบระหว่าง สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ผู้ประกอบการค้า และประชาชน

เพศ	จำนวน	คะแนนเฉลี่ยของการมีส่วนร่วม	S.D.
อบต.			
ชาย	14	10.36	3.69
หญิง	2	5.00	2.83
รวม	16	9.69	3.96
Sig. = .072			
ผู้ประกอบการค้า			
ชาย	25	7.56	3.65
หญิง	25	8.16	3.09
รวม	50	7.86	3.36
Sig. = .534			
ประชาชน			
ชาย	52	5.95	4.86
หญิง	48	2.42	3.57
รวม	100	4.25	4.62
Sig. = .000*			

*นัยสำคัญที่ระดับ .05

(2) อายุกับการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในท้องถิ่น

ในการศึกษาสถานภาพส่วนบุคคลกับการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในท้องถิ่น โดยพิจารณาตาม อายุ พบว่า ในกลุ่มสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล คะแนนเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในท้องถิ่น อายุ 46 ปีขึ้นไปสูงกว่าอายุอื่น กล่าวคือ กลุ่มที่มีอายุ 46 ปีขึ้นไป มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในท้องถิ่นมากกว่ากลุ่มอายุอื่น ส่วนผู้ประกอบการค้าและกลุ่มประชาชน อายุ 36-45 ปี สูงกว่าอายุอื่น กล่าวคือ กลุ่มที่มีอายุ 36-45 ปี มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในท้องถิ่นมากกว่ากลุ่มที่มีอายุอื่น

อย่างไรก็ตาม ผลของการทดสอบการวิเคราะห์ความผันแปรทางเดียว พบว่า สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลและผู้ประกอบการค้าที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในท้องถิ่นไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในท้องถิ่นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งประชาชนที่มีอายุ 46 ปีขึ้นไปและมีอายุ 36-45 ปี จะมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการมากกว่าประชาชนที่มีอายุ 26-35 ปี โดยการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ตามวิธี LSD ดังตารางที่ 9

ตารางที่ 9 การวิเคราะห์ความผันแปรทางเดียวของคะแนนเฉลี่ยการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในท้องถิ่น จำแนกตามอายุ เปรียบเทียบระหว่าง สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ผู้ประกอบการค้า และประชาชน

อายุ	จำนวน	คะแนนเฉลี่ยของการมีส่วนร่วม	S.D.
อบต.			
26-35 ปี	1	7.00	.00
36-45 ปี	10	8.80	2.00
46 ปีขึ้นไป	5	12.00	3.96
รวม	16	9.69	3.96
Sig. = .280			
ผู้ประกอบการค้า			
น้อยกว่า 25 ปี	10	7.40	2.72
26-35 ปี	15	6.93	2.76
36-45 ปี	14	8.71	4.46
46 ปีขึ้นไป	11	8.45	3.05
รวม	50	7.86	3.36
Sig. = .474			
ประชาชน			
น้อยกว่า 25 ปี	15	3.73	3.17
26-35 ปี	30	2.33	4.11
36-45 ปี	23	6.13	5.21
46 ปีขึ้นไป	32	4.94	4.66
รวม	100	4.25	4.62
Sig. = .017*			

*นัยสำคัญที่ระดับ .05

(3) ระดับการศึกษากับการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในท้องถิ่น

ในการศึกษาสถานภาพส่วนบุคคลกับการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในท้องถิ่น โดยพิจารณาตาม ระดับการศึกษา พบว่า ในกลุ่มสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล คะแนนเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในท้องถิ่น ระดับการศึกษาปริญญาตรีและสูงกว่า สูงกว่า ระดับการศึกษาอื่น กล่าวคือ กลุ่มที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรีและสูงกว่า มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในท้องถิ่นมากกว่ากลุ่มที่มีระดับการศึกษาอื่น ในกลุ่มผู้ประกอบการค้า พบว่า ระดับการศึกษาอนุปริญญา/ปวส.,ปวท. สูงกว่าระดับการศึกษาอื่น กล่าวคือ กลุ่มที่มีระดับการศึกษาอนุปริญญา/ปวส.,ปวท. มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในท้องถิ่นมากกว่ากลุ่มที่มีระดับการศึกษาอื่น ส่วนในกลุ่มประชาชน พบว่า ระดับการศึกษาประถมศึกษา สูงกว่าระดับการศึกษาอื่น กล่าวคือ กลุ่มที่มีระดับการศึกษาประถมศึกษา มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในท้องถิ่นมากกว่ากลุ่มที่มีระดับการศึกษาอื่น

อย่างไรก็ตาม ผลของการทดสอบการวิเคราะห์ความผันแปรทางเดียว พบว่า สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ผู้ประกอบการค้าและประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในท้องถิ่นไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังตารางที่ 10

ตารางที่ 10 การวิเคราะห์ความผันแปรทางเดียวของคะแนนเฉลี่ยการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในท้องถิ่น จำแนกตามระดับการศึกษา เปรียบเทียบระหว่างสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ผู้ประกอบการค้า และประชาชน

ระดับการศึกษา	จำนวน	คะแนนเฉลี่ยของการมีส่วนร่วม	S.D.
อบต.			
ประถมศึกษา	2	11.50	.71
มัธยมศึกษาตอนต้น	6	10.33	3.93
มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.	5	8.40	4.45
อนุปริญญา/ปวส,ปวท	2	8.00	7.07
ปริญญาตรีและสูงกว่า	1	12.00	.00
รวม	16	9.69	3.96

Sig. = .820

ตารางที่ 10 การวิเคราะห์ความผันแปรทางเดียวของคะแนนเฉลี่ยการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในท้องถิ่น จำแนกตามระดับการศึกษา เปรียบเทียบระหว่างสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ผู้ประกอบการค้า และประชาชน (ต่อ)

ระดับการศึกษา	จำนวน	คะแนนเฉลี่ยของการมีส่วนร่วม	S.D.
ผู้ประกอบการค้า			
ประถมศึกษา	19	8.79	3.43
มัธยมศึกษาตอนต้น	14	6.43	3.88
มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.	10	8.00	2.36
อนุปริญญา/ปวส,ปวท	2	11.00	.00
ปริญญาตรีและสูงกว่า	5	6.80	2.59
รวม	50	7.86	3.36
Sig. = .180			
ประชาชน			
ไม่เคยได้รับการศึกษา	2	2.00	.00
ประถมศึกษา	55	5.22	4.96
มัธยมศึกษาตอนต้น	32	3.16	4.08
มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.	7	2.86	3.67
อนุปริญญา/ปวส,ปวท	3	4.33	5.13
ปริญญาตรีและสูงกว่า	1	.00	.00
รวม	100	4.25	4.62
Sig. = .292			

*นัยสำคัญที่ระดับ .05

(4) สถานภาพสมรสกับการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในท้องถิ่น

ในการศึกษาสถานภาพส่วนบุคคลกับการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในท้องถิ่น โดยพิจารณาตามสถานภาพสมรส พบว่า ในกลุ่มสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล มีกลุ่มเดียว คือ สมรสและอยู่ด้วยกัน ทำให้ไม่สามารถนำมาทดสอบความผันแปรได้ในกลุ่มผู้ประกอบการค้า คะแนนเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในท้องถิ่น พบว่า สถานภาพสมรส หย่า/ม่าย สูงกว่าสถานภาพสมรสอื่น กล่าวคือ กลุ่มที่มีสถานภาพสมรส หย่า/ม่าย มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในท้องถิ่นมากกว่ากลุ่มที่มีสถานภาพสมรสอื่น ส่วนในกลุ่มประชาชน พบว่า สถานภาพสมรส สมรสและแยกกันอยู่ สูงกว่าสถานภาพสมรสอื่น กล่าวคือ กลุ่มที่มีสถานภาพสมรส สมรสและแยกกันอยู่ มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในท้องถิ่นมากกว่ากลุ่มที่มีสถานภาพสมรสอื่น

อย่างไรก็ตาม ผลของการทดสอบการวิเคราะห์ความผันแปรทางเดียว พบว่า ผู้ประกอบการค้าและประชาชนที่มีสถานภาพสมรสต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในท้องถิ่นไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังตารางที่ 11

ตารางที่ 11 การวิเคราะห์ความผันแปรทางเดียวของคะแนนเฉลี่ยการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในท้องถิ่น จำแนกตามสถานภาพสมรส เปรียบเทียบระหว่างผู้ประกอบการค้า และประชาชน

สถานภาพสมรส	จำนวน	คะแนนเฉลี่ยของการมีส่วนร่วม	S.D.
ผู้ประกอบการค้า			
โสด	4	8.75	1.50
สมรส และอยู่ด้วยกัน	37	7.86	3.48
สมรส และแยกกันอยู่	4	5.75	3.59
หย่า/ม่าย	5	8.88	3.42
รวม	50	7.86	3.36
Sig. = .536			
ประชาชน			
โสด	10	4.10	1.59
สมรส และอยู่ด้วยกัน	82	3.93	4.79
สมรส และแยกกันอยู่	4	9.00	4.83
หย่า/ม่าย	4	6.50	3.42
รวม	100	4.25	4.62
Sig. = .132			

*นัยสำคัญที่ระดับ .05

สมมติฐานที่ 2 ความรู้ต่อการท่องเที่ยวในท้องถิ่นที่แตกต่างกัน จะมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในท้องถิ่นแตกต่างกัน

การศึกษาความรู้ของชุมชนที่มีต่อการท่องเที่ยวในท้องถิ่นกับการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในท้องถิ่น ผู้วิจัยได้แบ่งความรู้ของชุมชนที่มีต่อการท่องเที่ยวในท้องถิ่น ออกเป็น 3 ระดับ ได้แก่ ระดับน้อย ระดับปานกลาง ระดับมาก โดยนำคะแนนมาแบ่งช่วง (สำเร็จ จันทรสุวรรณ และสุวรรณ บัวทวน, 2547) ดังนี้

คะแนนสูงสุด-คะแนนต่ำสุด

จำนวนชั้น

ความรู้ของชุมชนที่มีต่อการท่องเที่ยวในท้องถิ่น กำหนดข้อคำถามจำนวน 16 ข้อ
ค่าคะแนนสูงสุด 16 คะแนนต่ำสุด 6 แต่ละช่วงคะแนน $= \frac{16-6}{3} = 3$ คะแนน
ได้ช่วงคะแนน ดังนี้

ช่วงคะแนน	ระดับความรู้
6-8	น้อย
9-12	ปานกลาง
13-16	มาก

ระดับความรู้ของชุมชนที่มีต่อการท่องเที่ยวในท้องถิ่น พบว่า สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล อยู่ในระดับมาก และ ระดับปานกลาง เท่ากัน จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 50.0 ผู้ประกอบการค้า อยู่ในระดับมาก มากที่สุด จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 80.0 รองลงมาคือระดับปานกลาง จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 18.0 และน้อยที่สุดคือระดับน้อย จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 2.0 และประชาชน อยู่ในระดับมาก มากที่สุด จำนวน 78 คน คิดเป็นร้อยละ 78.0 รองลงมาคือระดับปานกลาง จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 21.0 และน้อยที่สุดคือระดับน้อย จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 1.0 ดังตารางที่ 12

ตารางที่ 12 ระดับความรู้ของชุมชนที่มีต่อการท่องเที่ยวในท้องถิ่น

ค่าคะแนน	อบต.	ผู้ประกอบการค้า	ประชาชน
น้อย (6-8 คะแนน)	-	1 (2.0)	1 (1.0)
ปานกลาง (9-12 คะแนน)	8 (50.0)	9 (18.0)	21 (21.0)
มาก (13-16 คะแนน)	8 (50.0)	40 (80.0)	78 (78.0)
รวม	16 (100.0)	50 (100.0)	100 (100.0)

ในการศึกษาความรู้ของชุมชนที่มีต่อการท่องเที่ยวในท้องถิ่นกับการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในท้องถิ่น พบว่า ในกลุ่มสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล คะแนนเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในท้องถิ่น ระดับความรู้มาก สูงกว่าระดับความรู้น้อยและปานกลาง กล่าวคือ กลุ่มที่มีระดับความรู้มากมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในท้องถิ่นมากกว่ากลุ่มที่มีระดับความรู้น้อยและปานกลาง ส่วนในกลุ่มผู้ประกอบการค้าและประชาชน พบว่า ระดับความรู้น้อย สูงกว่าระดับความรู้ปานกลางและมาก กล่าวคือ กลุ่มที่มีระดับความรู้น้อยมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในท้องถิ่นมากกว่าระดับความรู้ปานกลางและมาก

อย่างไรก็ตาม ผลของการทดสอบการวิเคราะห์ความผันแปรทางเดียว พบว่า สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ผู้ประกอบการค้าและประชาชนที่มีระดับความรู้ต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในท้องถิ่นไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 13

ตารางที่ 13 การวิเคราะห์ความผันแปรทางเดียวของคะแนนเฉลี่ยการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในท้องถิ่น จำแนกตามระดับความรู้ เปรียบเทียบระหว่างสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ผู้ประกอบการค้า และประชาชน

ระดับความรู้	จำนวน	คะแนนเฉลี่ยของการมีส่วนร่วม	S.D.
อบต.			
น้อย	-	-	-
ปานกลาง	8	7.88	3.52
มาก	8	11.50	3.70
รวม	16	9.69	3.96
Sig. = .065			
ผู้ประกอบการค้า			
น้อย	1	8.00	.00
ปานกลาง	9	7.33	2.87
มาก	40	7.98	3.53
รวม	50	7.86	3.36
Sig. = .879			
ประชาชน			
น้อย	1	6.00	.00
ปานกลาง	21	5.86	5.43
มาก	78	3.79	4.33
รวม	100	4.25	4.62
Sig. = .179			

*นัยสำคัญที่ระดับ .05

สมมติฐานที่ 3 ทศนคติต่อการท่องเที่ยวในท้องถิ่นที่แตกต่างกัน จะมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในท้องถิ่นแตกต่างกัน

การศึกษาทัศนคติของชุมชนที่มีต่อการท่องเที่ยวในท้องถิ่นกับการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในท้องถิ่น ผู้วิจัยได้แบ่งทัศนคติของชุมชนที่มีต่อการท่องเที่ยวในท้องถิ่นออกเป็น 3 ระดับ ได้แก่ ระดับน้อย ระดับปานกลาง ระดับมาก โดยนำคะแนนมาแบ่งช่วง (สำเร็จ จันทรสุวรรณ และสุวรรณ บัวทวน, 2547) ดังนี้

คะแนนสูงสุด-คะแนนต่ำสุด

จำนวนชั้น

ทัศนคติของชุมชนที่มีต่อการท่องเที่ยวในท้องถิ่น กำหนดข้อคำถามจำนวน 12 ข้อ

ค่าคะแนนสูงสุด 58 คะแนนต่ำสุด 27 แต่ละช่วงคะแนน $= \frac{58 - 27}{3} = 10$ คะแนน
ได้ช่วงคะแนน ดังนี้

ช่วงคะแนน	ระดับทัศนคติ
27-36	น้อย
37-47	ปานกลาง
48-58	มาก

ระดับทัศนคติของชุมชนที่มีต่อการท่องเที่ยวในท้องถิ่น พบว่า สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล อยู่ในระดับปานกลางมากที่สุด จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 68.8 รองลงมา อยู่ในระดับมาก จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 18.8 และน้อยที่สุดคือระดับน้อย จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 12.5 ผู้ประกอบการค้า อยู่ในระดับปานกลางมากที่สุด จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 60.0 รองลงมาคือระดับมาก จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 24.0 และน้อยที่สุดคือระดับน้อย จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 16.0 และประชาชนอยู่ในระดับปานกลาง มากที่สุด จำนวน 74 คน คิดเป็นร้อยละ 74.0 รองลงมาคือระดับมากและระดับน้อยเท่ากัน จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 13.0 ดังตารางที่ 14

ตารางที่ 14 ระดับทัศนคติของชุมชนที่มีต่อการท่องเที่ยวในท้องถิ่น

ค่าคะแนน	อบต.	ผู้ประกอบการค้า	ประชาชน
น้อย (27-36 คะแนน)	2 (12.5)	8 (16.0)	13 (13.0)
ปานกลาง (37-47 คะแนน)	11 (68.8)	30 (60.0)	47 (74.0)
มาก (48-58 คะแนน)	3 (18.8)	12 (24.0)	13 (13.0)
รวม	16 (100.0)	50 (100.0)	100 (100.0)

ในการศึกษาทัศนคติของชุมชนที่มีต่อการท่องเที่ยวในท้องถิ่นกับการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในท้องถิ่น พบว่า ในกลุ่มสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลและผู้ประกอบการค้า คะแนนเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในท้องถิ่นระดับทัศนคติมาก สูงกว่า ระดับทัศนคติน้อยและปานกลาง กล่าวคือ กลุ่มที่มีระดับทัศนคติมากมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในท้องถิ่นมากกว่ากลุ่มที่มีระดับทัศนคติน้อยและปานกลาง ส่วนในกลุ่มประชาชน พบว่า ระดับทัศนคติน้อย สูงกว่าระดับทัศนคติปานกลางและมาก กล่าวคือ กลุ่มที่มีระดับทัศนคติน้อยมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในท้องถิ่นมากกว่ากลุ่มที่มีระดับทัศนคติปานกลางและมาก

อย่างไรก็ตาม ผลของการทดสอบการวิเคราะห์ความผันแปรทางเดียว พบว่า สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ผู้ประกอบการค้าและประชาชนที่มีระดับทัศนคติต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในท้องถิ่นไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 15

ตารางที่ 15 การวิเคราะห์ความผันแปรทางเดียวของคะแนนเฉลี่ยการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในท้องถิ่น จำแนกตามระดับทัศนคติ เปรียบเทียบระหว่างสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ผู้ประกอบการค้า และประชาชน

ระดับทัศนคติ	จำนวน	คะแนนเฉลี่ยของการมีส่วนร่วม	S.D.
อบต.			
น้อย	2	7.50	6.36
ปานกลาง	11	9.18	3.87
มาก	3	13.00	.00
รวม	16	9.69	3.96
Sig. = .249			
ผู้ประกอบการค้า			
น้อย	8	8.38	2.72
ปานกลาง	30	7.47	3.46
มาก	12	8.50	3.61
รวม	50	7.86	3.36
Sig. = .606			
ประชาชน			
น้อย	13	5.85	5.99
ปานกลาง	74	3.79	4.40
มาก	13	5.23	4.10
รวม	100	4.25	4.62
Sig. = .242			

*นัยสำคัญที่ระดับ .05

4.6 ปัญหา ความต้องการและข้อเสนอแนะที่มีต่อการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในท้องถิ่น

จากการสอบถามความคิดเห็นของชุมชน ได้แก่ สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลเขื่อนอุบลรัตน์ ที่ทำหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงในการบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยว ผู้ประกอบการค้าภายในบริเวณหาดบางแสน 2 และประชาชนที่อาศัยอยู่บริเวณรอบพื้นที่หาดบางแสน 2 เกี่ยวกับปัญหา ความต้องการและข้อเสนอแนะที่มีต่อการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในท้องถิ่น ซึ่งเป็นคำถามปลายเปิด สรุปได้ดังนี้

4.6.1 ปัญหาการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในท้องถิ่น

จากการสอบถามความคิดเห็นของชุมชน เกี่ยวกับปัญหาการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในท้องถิ่น พบว่า ที่มีปัญหามากที่สุด คือ ผู้ประกอบการสร้างร้านอาหารล่องลำไปในน้ำ และบริเวณหาด จึงทำให้พื้นที่เล่นน้ำและพักผ่อนของนักท่องเที่ยวลดลง คิดเป็นร้อยละ 89.8 รองลงมา ได้แก่ ความไม่เป็นระเบียบเรียบร้อยของร้านอาหารเนื่องจากต่างคนต่างทำ ไม่มีมาตรฐานเดียวกัน คิดเป็นร้อยละ 74.7 และปัญหาสิ่งแวดล้อมอันเกิดจากขยะ น้ำเน่าเสีย เศษอาหาร และสิ่งปฏิกูลที่ทิ้งลงในน้ำและบริเวณหาดทราย คิดเป็นร้อยละ 59.0 ดังตารางที่ 16

ตารางที่ 16 ปัญหาการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในท้องถิ่น

ปัญหา	จำนวน	ร้อยละ
1. ผู้ประกอบการสร้างร้านอาหารล่องลำไปในน้ำ และบริเวณหาด จึงทำให้พื้นที่เล่นน้ำและพักผ่อนของนักท่องเที่ยวลดลง	149	89.8
2. ความไม่เป็นระเบียบเรียบร้อยของร้านอาหาร เนื่องจากต่างคนต่างทำ ไม่มีมาตรฐานเดียวกัน	124	74.7
3. ปัญหาสิ่งแวดล้อมอันเกิดจากขยะ น้ำเน่าเสีย เศษอาหาร และสิ่งปฏิกูลที่ทิ้งลงในน้ำและบริเวณหาดทราย	98	59.0
4. ขาดผู้นำในการบริหารจัดการที่เข้มแข็ง และเอาใจใส่อย่างแท้จริง	87	52.4
5. ถนน และที่จอดรถคับแคบ ผิวการจราจรขรุขระ ไม่มีไหล่ทาง มีน้ำท่วมขัง	84	50.6
6. การติดตั้งไฟฟ้าให้แสงสว่างไม่เพียงพอ	79	47.6
7. อบต. ไม่เข้ามาดูแลจัดระเบียบผู้ประกอบการค้า ทำให้ขาดระเบียบวินัย	63	37.9
8. น้ำท่วมบริเวณหาดทรายในช่วงฤดูฝน ทำให้ผู้ประกอบการต้องย้ายซุ้มตามระดับน้ำขึ้น-ลง ทำให้มีภาระค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้น และหากมีปริมาณน้ำมากก็จะไม่สามารถประกอบการค้าได้ทำให้ประชาชนขาดรายได้	42	25.3

ตารางที่ 16 ปัญหาการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในท้องถิ่น (ต่อ)

ปัญหา	จำนวน	ร้อยละ
9. ความขัดแย้งระหว่างผู้ประกอบการ ไม่เคารพกฎ ระเบียบ ข้อ บังคับต่าง ๆ	37	22.3
10. อาหาร/เครื่องดื่ม มีราคาแพง ไม่มีการติดป้ายราคาแสดงราคา สินค้า อาหาร เครื่องดื่ม นอกจากนี้ยังมีการเรียกเก็บค่าชั่มอาหาร นอกเหนือจากราคาอาหารที่สั่ง	29	17.5
11. ขาดความสามัคคีระหว่างผู้ที่เข้าไปแสวงหาผลประโยชน์บริเวณ หาดบางแสน 2	19	11.4
12. ผู้มีอิทธิพลเข้ามาแสวงหาผลประโยชน์จากการประกอบการใน พื้นที่	16	9.6

4.6.2 ความต้องการต่อการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในท้องถิ่น

จากการสอบถามความคิดเห็นของชุมชน เกี่ยวกับความต้องการต่อการบริหารจัดการ การการท่องเที่ยวในท้องถิ่น พบว่า ที่มีความต้องการมากที่สุด คือ ส่งเสริมและพัฒนาให้ หาดบางแสน 2 สามารถยกระดับเป็นสถานที่ท่องเที่ยวระดับประเทศต่อไป คิดเป็นร้อยละ 67.5 รองลงมา ได้แก่ ให้ อบต. จัดการเรื่องสาธารณูปโภค เช่น ถนน ไฟฟ้า น้ำประปา ให้สมบูรณ์และ เพียงพอ รวมทั้งกำหนดเขตอนุญาตให้ประกอบการค้า มิให้ผู้ใดใช้อิทธิพลล่งล้ำ คิดเป็นร้อยละ 65.1 และ ชั่มอาหาร ร้านค้า มีรูปแบบการก่อสร้าง และมาตรฐานเดียวกัน และมีความคงทนถาวรไม่ต้องมีการเคลื่อนย้ายตามระดับน้ำขึ้น-ลง คิดเป็นร้อยละ 60.8 ดังตารางที่ 17

ตารางที่ 17 ความต้องการต่อการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในท้องถิ่น

ความต้องการ	จำนวน	ร้อยละ
1. ส่งเสริมและพัฒนาให้หาดบางแสน 2 สามารถยกระดับเป็นสถานที่ท่องเที่ยวระดับประเทศต่อไป	112	67.5
2. ให้ อบต. จัดการเรื่องสาธารณูปโภค เช่น ถนน ไฟฟ้า น้ำประปา ให้สมบูรณ์และเพียงพอ รวมทั้งกำหนดเขตอนุญาตให้ประกอบการค้า มิให้ผู้ใดใช้อิทธิพลล่วงล้ำ	108	65.1
3. ชุมอาหาร ร้านค้า มีรูปแบบการก่อสร้าง และมาตรฐานเดียวกัน และมีความคงทนถาวรไม่ต้องมีการเคลื่อนย้ายตามระดับน้ำขึ้น-ลง	101	60.8
4. ความสะอาด สวยงาม และเป็นระเบียบเรียบร้อยของหาดบางแสน 2	95	57.2
5. ผู้ประกอบการค้าให้ความร่วมมือกับ อบต. ในการบริหารจัดการท่องเที่ยว	82	49.4
6. ต้องการให้ประชาชนในพื้นที่ และบริเวณใกล้เคียงมีงานทำตลอดปี ณ บริเวณหาดบางแสน2 เพื่อให้ประชาชนมีรายได้และสร้างความเจริญให้เกิดขึ้นในท้องถิ่น	82	49.4
7. จัดกิจกรรมเสริม เช่น การแสดงพื้นบ้าน วัฒนธรรมประเพณี และวิถีชาวบ้าน เช่น การประมง การผลิตสินค้าที่ระลึก เพื่อจำหน่ายให้กับนักท่องเที่ยว	79	47.6
8. ให้มีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้าไปช่วยดูแล เช่น การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด สำนักงานสิ่งแวดล้อม ตำรวจ และอื่น ๆ	75	45.2
9. มีการจัดระเบียบผู้ประกอบการค้า และฝึกอบรมเรื่องมารยาทในการบริการแก่ลูกค้า และนักท่องเที่ยว ไม่มีการแย่งลูกค้า	63	37.9
10. กำหนดราคาอาหาร/เครื่องดื่ม อย่างชัดเจนและมีการควบคุมมิให้มีการเอาเปรียบผู้บริโภค	58	34.9
11. มีการต้อนรับนักท่องเที่ยวด้วยอัธยาศัยไมตรีอันดี สร้างความประทับใจให้กับนักท่องเที่ยว เพื่อให้กลับมาเที่ยวอีก	25	15.1
12. ให้ กพผ. ปล่อนน้ำให้อยู่ในระดับที่ไม่ทำให้ผู้ประกอบการค้าเดือดร้อน และเพื่อให้มีหาดทรายตลอดปี	24	14.5

4.6.3 ข้อเสนอแนะที่ต้องการให้ผู้รับผิดชอบดำเนินการ

จากการสอบถามความคิดเห็นของชุมชน เกี่ยวกับข้อเสนอแนะที่ต้องการให้ผู้รับผิดชอบดำเนินการ พบว่า ที่มีความต้องการให้ผู้รับผิดชอบดำเนินการมากที่สุด คือ บริเวณหาดทราย ยังไม่มีทางสำหรับลงเล่นน้ำที่สะดวกและสะอาด เนื่องจากซุ้มอาหารล่องล้าลงไปใต้น้ำและบริเวณหาด คิดเป็นร้อยละ 86.1 รองลงมา ได้แก่ อบต. หรือภาครัฐ ที่มีหน้าที่รับผิดชอบในด้านการท่องเที่ยวบริเวณหาดบางแสน 2 ดำเนินการจัดระเบียบ และควบคุมราคาอาหาร เครื่องดื่ม เพื่อให้ความเป็นธรรมแก่นักท่องเที่ยว คิดเป็นร้อยละ 75.9 และอบต. ต้องพยายามทำความเข้าใจกับผู้ประกอบการค้า ไม่ควรปล่อยปละละเลยให้มีการก่อสร้างร้านค้า หรือซุ้มอาหารล่องล้าเขตพื้นที่ซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยว คิดเป็นร้อยละ 59.0 ดังตารางที่ 18

ตารางที่ 18 ข้อเสนอแนะที่ต้องการให้ผู้รับผิดชอบดำเนินการ

ข้อเสนอแนะ	จำนวน	ร้อยละ
1. บริเวณหาดทราย ยังไม่มีทางสำหรับลงเล่นน้ำที่สะดวกและสะอาด เนื่องจากซุ้มอาหารล่องล้าลงไปใต้น้ำและบริเวณหาด	143	86.1
2. อบต. หรือภาครัฐ ที่มีหน้าที่รับผิดชอบในด้านการท่องเที่ยว บริเวณหาดบางแสน 2 ดำเนินการจัดระเบียบ และควบคุมราคาอาหาร เครื่องดื่ม เพื่อให้ความเป็นธรรมแก่นักท่องเที่ยว	126	75.9
3. อบต. ต้องพยายามทำความเข้าใจกับผู้ประกอบการค้า ไม่ควรปล่อยปละละเลยให้มีการก่อสร้างร้านค้า หรือซุ้มอาหารล่องล้าเขตพื้นที่ซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยว	98	59.0
4. อบต. ยังไม่แสดงผลงานที่เป็นรูปธรรมให้ประชาชนในพื้นที่ได้เห็น โดยเฉพาะด้านการจัดการท่องเที่ยวหาดบางแสน 2	96	57.8
5. อบต. จัดการเรื่องขยะมูลฝอย กำหนดมาตรการลงโทษผู้ฝ่าฝืนอย่างเข้มงวดเด็ดขาด และจัดถังสำหรับรองรับขยะอย่างเพียงพอ	93	56.0
6. ประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ แหล่งท่องเที่ยวหาดบางแสน 2 ให้เป็นที่รู้จักและให้นักท่องเที่ยวเดินทางมาเที่ยวมาก ๆ	85	51.2
7. อบต. ปรับปรุงสาธารณูปโภค เช่น ถนน ไฟฟ้า ระบบบำบัดน้ำเสีย ให้มีความพร้อมเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว	81	48.8
8. จัดตั้งหน่วยงานเฉพาะ เข้ามาจัดการเรื่อง ระบบนิเวศในการท่องเที่ยวเพื่อให้ความรู้ ความเข้าใจและจัดการการท่องเที่ยวที่ถูกต้อง เพื่อให้ทรัพยากรธรรมชาติคงอยู่ต่อไป	71	42.8

ตารางที่ 18 ข้อเสนอแนะที่ต้องการให้ผู้รับผิดชอบดำเนินการ (ต่อ)

ข้อเสนอแนะ	จำนวน	ร้อยละ
9. ให้ตำรวจจัดสายตรวจ เพื่อคอยตรวจตราดูแล และให้ความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยว	54	32.5
10. ให้มีผู้บริหารที่มีหน้าที่รับผิดชอบด้านการท่องเที่ยวที่มีความสุจริต ยุติธรรม และเอาใจใส่ในเรื่องการท่องเที่ยวอย่างจริงจัง	17	10.2
11. ให้มีผู้บริหารที่มีหน้าที่รับผิดชอบด้านการท่องเที่ยวที่มีความสุจริต ยุติธรรม และเอาใจใส่ในเรื่องการท่องเที่ยวอย่างจริงจัง	17	10.2
12. จัดหน่วยรักษาความปลอดภัย สำหรับดูแลและป้องกันภัยแก่ผู้ลงเล่นน้ำ	13	7.8
13. อำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว โดยการจัดตั้งศูนย์บริการข้อมูลแก่นักท่องเที่ยวบริเวณหาดบางแสน 2	8	4.8

4.6.4 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

จากการสอบถามความคิดเห็นของชุมชน เกี่ยวกับข้อเสนอแนะอื่นๆ พบว่า มีข้อเสนอแนะอื่น ๆ มากที่สุด คือ อบต. เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการเพื่อความโปร่งใส และได้รับความร่วมมือจากทุกส่วน คิดเป็นร้อยละ 73.5 รองลงมา ได้แก่ กรณีที่ อบต. ไม่มีความสามารถที่จะบริหารจัดการการท่องเที่ยวได้ ขอให้ภาครัฐได้มอบหมายให้หน่วยงานที่มีความรู้ความสามารถ เข้ามาจัดการแทน คิดเป็นร้อยละ 46.9 และจัดทำบัตรลงทะเบียนให้ผู้ประกอบการค้า เพื่อความสะดวกในการกำกับดูแลและไม่ต้องมีการเรียกเก็บเงินอีก คิดเป็นร้อยละ 43.9 ดังตารางที่ 19

ตารางที่ 19 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

ข้อเสนอแนะอื่น ๆ	จำนวน	ร้อยละ
1. อบต. เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ เพื่อความโปร่งใส และได้รับความร่วมมือจากทุกส่วน	122	73.5
2. กรณีที่ อบต. ไม่มีความสามารถที่จะบริหารจัดการการท่องเที่ยวได้ ขอให้ภาครัฐได้มอบหมายให้หน่วยงานที่มีความรู้ความสามารถ เข้ามาจัดการแทน	78	46.9
3. จัดทำบัตรลงทะเบียนให้ผู้ประกอบการค้า เพื่อความสะดวกในการกำกับดูแลและไม่ต้องมีการเรียกเก็บเงินอีก	73	43.9
4. จัดให้มีโครงการรณรงค์ทำความสะอาดหาดบางแสน 2 ทุกสัปดาห์	65	39.2
5. ผู้ประกอบการค้าต้องให้ความร่วมมือกับ อบต. ในการจัดการการท่องเที่ยวบริเวณหาดบางแสน 2	49	29.5
6. ผู้ประกอบการค้า จะต้องไม่สร้างความรำคาญให้กับนักท่องเที่ยว ด้วยการ “แย่งลูกค้า” แต่ควรสร้างความประทับใจด้วยบริการและมารยาทที่ดี	34	20.5
7. ปรับปรุงภูมิทัศน์ ด้วยการปลูกต้นไม้ให้เกิดความสวยงาม ร่มรื่น และเป็นระเบียบ	19	11.4
8. เสนอโครงการเพื่อขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากแหล่งต่าง ๆ เพื่อพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวหาดบางแสน 2	12	7.2
9. ปกป้องผลประโยชน์ของประชาชนในพื้นที่ อย่าปล่อยให้ผู้มีอิทธิพลจากภายนอกพื้นที่เข้ามาแสวงหาผลประโยชน์จากหาดบางแสน 2	10	6.0
10. ค้นหาและจัดเตรียมแหล่งท่องเที่ยวแห่งใหม่ ซึ่งอยู่ในบริเวณใกล้เคียง สำหรับรองรับนักท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้น	7	4.2

4.7 อภิปรายผล

จากการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้อภิปรายผล ดังต่อไปนี้

4.7.1 สถานภาพส่วนบุคคล

ผลของการศึกษาสถานภาพส่วนบุคคลของชุมชน ซึ่งประกอบไปด้วยสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลเขื่อนอุบลรัตน์ ที่ทำหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงในการบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยว จำนวน 16 คน ผู้ประกอบการค้าภายในบริเวณหาดบางแสน 2 จำนวน 50 คน และประชาชนที่อาศัยอยู่บริเวณรอบพื้นที่หาดบางแสน 2 จำนวน 100 คน รวมทั้งสิ้น 166 คน พบว่า

สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นเพศชาย ร้อยละ 87.5 เพศหญิง ร้อยละ 12.5 อายุส่วนใหญ่มีอายุ 36-45 ปี ร้อยละ 62.5 ระดับการศึกษาส่วนใหญ่มัธยมศึกษาตอนต้น ร้อยละ 37.5 สถานภาพสมรส สมรสและอยู่ด้วยกัน ร้อยละ 100.0 ผู้ประกอบการค้า เป็นเพศชายและเพศหญิง ร้อยละ 50.0 อายุส่วนใหญ่มีอายุ 26-35 ปี ร้อยละ 30.0 ระดับการศึกษาส่วนใหญ่จบประถมศึกษา ร้อยละ 38.0 สถานภาพสมรสส่วนใหญ่สมรสและอยู่ด้วยกัน ร้อยละ 74.0 และประชาชน เป็นเพศชาย ร้อยละ 50.0 เพศหญิง ร้อยละ 48.0 อายุส่วนใหญ่ มีอายุ 46 ปีขึ้นไป ร้อยละ 32.0 ระดับการศึกษาส่วนใหญ่จบประถมศึกษา ร้อยละ 55.0 สถานภาพสมรสส่วนใหญ่สมรสและอยู่ด้วยกัน ร้อยละ 82.0

4.7.2 ความรู้ของชุมชนที่มีต่อการท่องเที่ยวในท้องถิ่น

ผลการศึกษาความรู้ของชุมชนที่มีต่อการท่องเที่ยวในท้องถิ่น พบว่า สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล มีความรู้ต่อการท่องเที่ยวในท้องถิ่นมากที่สุด ได้แก่ การท่องเที่ยว คือ กิจกรรมอย่างหนึ่งของมนุษย์ซึ่งกระทำเพื่อผ่อนคลายความตึงเครียดจากกิจการงานประจำ การท่องเที่ยวในท้องถิ่นช่วยสร้างความเจริญให้กับท้องถิ่น การท่องเที่ยวในท้องถิ่นเป็นการท่องเที่ยวที่มีทรัพยากรธรรมชาติเป็นองค์ประกอบหลักในการท่องเที่ยว การบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสมเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของการท่องเที่ยวในท้องถิ่น การพัฒนาการท่องเที่ยวในท้องถิ่นต้องมีการควบคุมดูแลรักษาและจัดการทรัพยากรให้คงสภาพเดิมไว้มากที่สุด การพัฒนาการท่องเที่ยวในท้องถิ่นต้องมีการพัฒนาด้านการให้การศึกษาสร้างจิตสำนึกที่ดีในการรักษาระบบนิเวศร่วมกัน และการจัดการท่องเที่ยวในท้องถิ่นต้องให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของประชาชนและองค์กรท้องถิ่นในการบริหารจัดการ และมีความรู้ต่อการท่องเที่ยวในท้องถิ่นน้อย ได้แก่ การเดินทางไปประกอบอาชีพยังถิ่นอื่นถือเป็นการท่องเที่ยวอย่างหนึ่ง ผู้ประกอบการค้า มีความรู้ต่อการท่องเที่ยวในท้องถิ่นมากที่สุด ได้แก่ การท่องเที่ยว คือ กิจกรรมอย่างหนึ่งของมนุษย์ซึ่งกระทำเพื่อผ่อนคลายความตึงเครียดจากกิจการงานประจำ การพัฒนาการท่องเที่ยวในท้องถิ่น ต้องมีการควบคุม ดูแลรักษา และจัดการทรัพยากรให้คงสภาพเดิมไว้มากที่สุด และการพัฒนาการท่องเที่ยวในท้องถิ่น ต้องมีการพัฒนาด้านการให้การศึกษา สร้างจิตสำนึกที่ดีในการรักษาระบบนิเวศร่วมกัน มีความรู้ต่อการท่องเที่ยวในท้องถิ่นน้อยที่สุด ได้แก่ การเดินทางไปประกอบอาชีพยังถิ่นอื่น ถือเป็นการท่องเที่ยวอย่างหนึ่ง และประชาชน มีความรู้ต่อการท่องเที่ยวในท้องถิ่นมากที่สุด ได้แก่ การพัฒนาการท่องเที่ยวในท้องถิ่น ต้องมีการพัฒนาด้านการให้การศึกษา สร้างจิตสำนึกที่ดีในการรักษาระบบนิเวศร่วมกัน มีความรู้ต่อการท่องเที่ยวในท้องถิ่นน้อยที่สุด ได้แก่ การเดินทางไปประกอบอาชีพยังถิ่นอื่น ถือเป็นการท่องเที่ยวอย่างหนึ่ง ซึ่งสอดคล้องการงานวิจัยของยศ สันตสมบัติ และคณะ (2544) ที่ได้ศึกษาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ความหลากหลายทางวัฒนธรรม และการจัดการทรัพยากร พบว่า การเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตและสังคมชุมชนท้องถิ่นยุคใหม่ที่สั่นไหวไปตามกระแสการพัฒนาแบบโลกาภิวัตน์ที่ไม่ยั่งยืน และฝืนธรรมชาติ มีผลกระทบอย่างรวดเร็ว และ รุนแรงต่อการเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อม และการสูญเสียทรัพยากรชีวภาพ จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งที่จะนำไปสู่ความรู้ ความเข้าใจในกระบวนการพัฒนาที่จะสามารถนำพาชุมชนให้รอดพ้นจากผลกระทบดังกล่าว หันกลับไปสู่วิถีชีวิตแบบเดิมแต่ในมิติใหม่ที่จะทำให้ครอบครัวอบอุ่น

ชุมชนเข้มแข็ง และร่วมแรงกันพัฒนาให้สังคมท้องถิ่นมีความก้าวหน้าผาสุก และสันติภาพยั่งยืนยาวนาน

4.7.3 ทศนคติของชุมชนที่มีต่อการท่องเที่ยวในท้องถิ่น

ผลการศึกษาทศนคติของชุมชนที่มีต่อการท่องเที่ยวในท้องถิ่น พบว่า ทศนคติของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลโดยรวมมีทศนคติอยู่ในระดับมาก ประเด็นที่มีทศนคติมากที่สุด ได้แก่ อบต. ควรรับฟังข้อเสนอแนะของประชาชนเพื่อนำไปใช้ในการบริหารจัดการท่องเที่ยวในท้องถิ่น ประเด็นที่มีทศนคติน้อยที่สุด ได้แก่ การจัดการท่องเที่ยวหาดบางแสน 2 เป็นหน้าที่ของ อบต. และประชาชนในพื้นที่ ทศนคติของผู้ประกอบการค้า โดยรวมมีทศนคติอยู่ในระดับมาก ประเด็นที่มีทศนคติมากที่สุด ได้แก่ อบต. ควรรับฟังความคิดเห็นของประชาชน เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินงานด้านการพัฒนาท้องถิ่น ประเด็นที่มีทศนคติน้อยที่สุด ได้แก่ การจัดการท่องเที่ยวหาดบางแสน 2 เป็นหน้าที่ของ อบต. และประชาชนในพื้นที่ ทศนคติของประชาชน โดยรวมมีทศนคติอยู่ในระดับมาก ประเด็นที่มีทศนคติมากที่สุด ได้แก่ อบต. ควรรับฟังข้อเสนอแนะของประชาชนเพื่อนำไปใช้ในการบริหารจัดการท่องเที่ยวในท้องถิ่น ประเด็นที่มีทศนคติน้อยที่สุด ได้แก่ การจัดการท่องเที่ยวหาดบางแสน 2 เป็นหน้าที่ของ อบต. และประชาชนในพื้นที่ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และสถาบันดำรงราชานุภาพ (2541) ที่ได้ศึกษาแนวทางการบริหารจัดการจัดการการท่องเที่ยวในพื้นที่รับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) และ สภาตำบล (สต.)” ผลการศึกษาพบว่า ทั้ง อบต.และ สต. มีปัญหาอุปสรรค และข้อจำกัดในการบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยวหลายประการ และที่สำคัญได้แก่ข้อจำกัดด้านงบประมาณด้านบุคลากร ด้านการประสานงาน ขอบเขตอำนาจหน้าที่ การออกกฎหมายและข้อบังคับ ตลอดจนปัญหาความขัดแย้ง ทั้งภายในและภายนอกองค์กรทั้งสองแนวทางการบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยวในอนาคตนั้นได้เสนอไว้ว่าควรผนึกความร่วมมือร่วมของประชาชนโดยอาศัยองค์กรท้องถิ่นเป็นเป้าหมายหลักในการพัฒนา ทั้งนี้ จะต้องมีการผสมผสานเข้าด้วยกันระหว่างพื้นที่กับการปฏิบัติงานของหน่วยงานในระดับต่างๆ รวมทั้งภาคเอกชน โดยภาครัฐจะต้องกระจายอำนาจและบทบาทการบริหารจัดการให้แก่องค์กรระดับท้องถิ่นในการมีส่วนร่วมดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ให้มากยิ่งขึ้นด้วย

4.7.4 การมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในท้องถิ่น

ผลการศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในท้องถิ่น พบว่า ด้านการวางแผน สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลมีส่วนร่วมมากที่สุด ได้แก่ มีส่วนร่วมหรือเคยให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวบริเวณหาดบางแสน 2 มีส่วนร่วมน้อยที่สุด ได้แก่ เข้าร่วมการประชุม/สัมมนา/ฝึกอบรม ในเรื่องการจัดการท่องเที่ยว ซึ่งภาคราชการ หรือภาคเอกชน เป็นผู้จัดขึ้น ผู้ประกอบการค้า มีส่วนร่วมมากที่สุด ได้แก่ มีส่วนร่วมหรือเคยให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวบริเวณหาดบางแสน 2 มีส่วนร่วมน้อยที่สุด ได้แก่ ใช้สื่อต่าง ๆ เช่น หอกระจายข่าว รถประชาสัมพันธ์ ในการเสนอข้อมูลข่าวสารระหว่างกันภายในชุมชนเพื่อเป็นการ

สื่อสารและแสดงความคิดเห็นรวมทั้งข้อ เสนอแนะในการจัดการด้านการท่องเที่ยว และประชาชน มีส่วนร่วมน้อยในทุกประเด็น ด้านการตัดสินใจ สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล มีส่วนร่วมมากที่สุด ได้แก่ เข้าร่วมประชุมหรือกับ อบต. เกี่ยวกับการจัดการการท่องเที่ยวบริเวณหาดบางแสน มีส่วนร่วมน้อย ได้แก่ เข้าร่วมกิจกรรมในลักษณะการเป็นคณะทำงาน หรือชมรมอาสาสมัครพิทักษ์สิ่งแวดล้อม ผู้ประกอบการค้า มีส่วนร่วมมากที่สุด ได้แก่ เข้าร่วมประชุมหรือกับ อบต. เกี่ยวกับการจัดการการท่องเที่ยวบริเวณหาดบางแสน 2 มีส่วนร่วมน้อยที่สุด ได้แก่ ร่วมจัดทำแผน/โครงการเพื่อขอรับการสนับสนุนงบประมาณในการส่งเสริมและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว และประชาชนมีส่วนร่วมน้อยในทุกประเด็น

ด้านการดำเนินการ สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล มีส่วนร่วมมากที่สุด ได้แก่ ประชาสัมพันธ์ และเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว เพื่อเชิญชวนให้นักท่องเที่ยวเดินทางมาเที่ยวชม มีส่วนร่วมน้อยที่สุด ได้แก่ ร่วมเป็นอาสาสมัครการท่องเที่ยว เช่น เป็นมัคคุเทศก์ให้กับนักท่องเที่ยว หรืออำนวยความสะดวกให้นักท่องเที่ยว ผู้ประกอบการค้า มีส่วนร่วมมากที่สุด ได้แก่ เข้าร่วมกิจกรรมรณรงค์รักษาความสะอาด ความสวยงาม และความเป็นระเบียบเรียบร้อยของชุมชน มีส่วนร่วมน้อยที่สุด ได้แก่ ร่วมเป็นอาสาสมัครการท่องเที่ยว เช่น เป็นมัคคุเทศก์ให้กับนักท่องเที่ยว หรืออำนวยความสะดวกให้นักท่องเที่ยว และประชาชนมีส่วนร่วมน้อยในทุกประเด็น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย(2540) ได้ศึกษาและดำเนินงานเพื่อกำหนดนโยบายการท่องเที่ยวเพื่อรักษาเชิงนิเวศ พบว่า ปัญหาอุปสรรคในการให้บริการท่องเที่ยวเชิงนิเวศคือ การขาดมัคคุเทศก์ที่มีความรู้เฉพาะ ขณะเดียวกันนักท่องเที่ยวก็ขาดความรู้ความเข้าใจในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ส่งผลต่อพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวทั้งในแง่การรักษาความสะอาดในขณะที่ท่องเที่ยว การส่งเสียงดังในแหล่งธรรมชาติ และการไม่เข้าใจในวัฒนธรรมประเพณีของคนในท้องถิ่น กังสตาล ภูสิงหา (2542) ได้ศึกษาบทบาทของอบต.ในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวปัญหาที่พบคือการขาดความร่วมมือในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ขาดการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว และอบต.ขาดความรู้ ความเข้าใจในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว และประภาส อินทนปสาธน์ (2546) ได้เสนอแนวทางพัฒนาในด้านการจัดองค์กรชาวบ้านในเรื่องการพัฒนาความเข้าใจให้เห็นความสำคัญ การติดตามประเมินผล ขณะที่ด้านการมีส่วนร่วมควรพัฒนาและให้ความรู้ ความเข้าใจในกระบวนการวางแผน และจากนักท่องเที่ยวควรมีการพัฒนา เพิ่มความพึงพอใจด้านสถานที่พักและหมู่บ้าน ด้านการต้อนรับและบริการและด้านความปลอดภัยในการท่องเที่ยวแบบสัมผัสวัฒนธรรมชนบทกับภาคการเกษตรในชนบท การท่องเที่ยวสามารถเสริมรายได้ภาคการเกษตร นำผลผลิตการเกษตรที่มีอยู่หรือสินค้าท้องถิ่นที่เป็นเอกลักษณ์เด่นในชุมชนมาเชื่อมกับการท่องเที่ยวได้ ร่วมกิจกรรมเกี่ยวกับการเกษตรที่มีในท้องถิ่น หรือเชื่อมโยงผลผลิตการเกษตรจากท้องถิ่นนำไปสู่เมืองโดยอาศัยการท่องเที่ยว เป็นการพัฒนาภาคเกษตรของชาวชนบทในด้านการท่องเที่ยว

4.7.5 สถานภาพส่วนบุคคล ความรู้ และทัศนคติของชุมชนที่มีต่อการท่องเที่ยว ในท้องถิ่น กับการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในท้องถิ่น

สมมติฐานที่ 1 สถานภาพส่วนบุคคลที่แตกต่างกัน จะมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในท้องถิ่นแตกต่างกัน

ผลการศึกษาสถานภาพส่วนบุคคลกับการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในท้องถิ่น โดยพิจารณาตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส กับการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในท้องถิ่น พบว่า

1) สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษาและสถานภาพสมรสที่ต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในท้องถิ่นไม่แตกต่างกัน ดังนั้นไม่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย

2) ผู้ประกอบการค้าที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษาและสถานภาพสมรสที่ต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในท้องถิ่นไม่แตกต่างกัน ดังนั้นไม่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย

3) ประชาชนที่มีเพศ อายุ ที่ต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในท้องถิ่นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กล่าวคือ ประชาชนที่เป็นเพศชาย และมีอายุ 36 ปีขึ้นไปมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการมากกว่ากลุ่มอื่น ดังนั้นเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย

จากการศึกษาของบัวพันธ์ พรคทิง และคณะ (2532) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การพัฒนาชนบท การเข้าร่วมในกระบวนการพัฒนาชาวบ้าน พบว่า ลักษณะทางด้านบุคคลที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนา ได้แก่ เพศ อายุ และการศึกษา และ สุพรรณย์ มั่งมีสิทธิ์ (2535) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของชาวบ้านในการจัดการป่าชุมชนในโครงการขององค์การพัฒนาเอกชน ศึกษากรณีโครงการป่าชุมชนที่ริเริ่มโดยศูนย์พัฒนาชนบทผสมผสานอำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น พบว่า ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของชาวบ้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ได้แก่ เพศ ส่วนตัวแปรที่ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของชาวบ้าน ได้แก่ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา ธวัช สุทธิกุลสมบัติ (2536) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์โบราณสถานในท้องถิ่น จังหวัดสุรินทร์ พบว่า เพศ อายุ การศึกษา ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วม เพ็ญศรี รัตนะ (2536) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในงานพัฒนาสิ่งแวดล้อมของกรมการพัฒนาชุมชน ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดอุบลราชธานี พบว่า อายุไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชน และพงษ์ศักดิ์ ฉัตรเดชะ (2540) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ในพื้นที่ป่าอนุรักษ์ พื้นที่อุทยานแห่งชาติแม่โจ้ อำเภอฮอด จังหวัดเชียงใหม่พบว่าอายุ ระดับการศึกษาไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้

สมมติฐานที่ 2 ความรู้ต่อการท่องเที่ยวในท้องถิ่นที่แตกต่างกัน จะมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในท้องถิ่นแตกต่างกัน

ผลการศึกษาความรู้ของชุมชนที่มีต่อการท่องเที่ยวในท้องถิ่นกับการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในท้องถิ่น พบว่า สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ผู้ประกอบการค้า และประชาชนที่มีความรู้ต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในท้องถิ่นไม่แตกต่างกัน ดังนั้นจึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย ซึ่งสอดคล้องกับกฤษฎา ยะการ (2543) ได้ทำการศึกษาความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของประชาชนตำบลแม่ทราย อำเภอร่องวาง จังหวัดแพร่ พบว่า ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแตกต่างกันมีความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศไม่แตกต่างกัน ธวัช สุทธิกุลสมบัติ (2536) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์โบราณสถานในท้องถิ่น จังหวัดสุรินทร์ พบว่า ความรู้เกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของโบราณสถาน ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วม และวันดี จินสวัสดิ์ (2540) ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าไม้ ศึกษากรณีหมู่บ้านป่าไม้ท่ากะบาก อำเภอเมือง จังหวัดสระแก้ว พบว่าความรู้ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าไม้

สมมติฐานที่ 3 ทักษะต่อการท่องเที่ยวในท้องถิ่นที่แตกต่างกัน จะมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในท้องถิ่นแตกต่างกัน

ผลการศึกษาทัศนคติของชุมชนที่มีต่อการท่องเที่ยวในท้องถิ่นกับการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในท้องถิ่น พบว่า สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ผู้ประกอบการค้า และประชาชนที่มีทัศนคติต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในท้องถิ่นไม่แตกต่างกัน ดังนั้นจึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย ซึ่งสอดคล้องกับ ธวัช สุทธิกุลสมบัติ (2536) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์โบราณสถานในท้องถิ่น จังหวัดสุรินทร์ พบว่า ค่านิยมเกี่ยวกับโบราณสถาน ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วม และวันดี จินสวัสดิ์ (2540) ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าไม้ ศึกษากรณีหมู่บ้านป่าไม้ท่ากะบาก อำเภอเมือง จังหวัดสระแก้ว พบว่าความตระหนักในความสำคัญของป่าไม้ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ ป่าไม้

จากการทดสอบสมมติฐาน แม้ว่าตัวแปรอิสระที่นำมาทดสอบจะไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในท้องถิ่น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เป็นส่วนมาก แต่เมื่อเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในท้องถิ่นระหว่างสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ผู้ประกอบการค้า และประชาชน จะแตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัด คือ 9.69, 7.86 และ 4.25 นั่นคือ สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลและผู้ประกอบการค้า มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในท้องถิ่นมากกว่าประชาชน ทั้งนี้เพราะว่าการจัดการท่องเที่ยวของชุมชน ยังถือว่าเป็นเรื่องใหม่ ประชาชนในท้องถิ่นอาจจะยังไม่ตระหนักถึงการมีส่วนร่วมเท่าที่ควร

4.7.6 ปัญหา ความต้องการและข้อเสนอแนะที่มีต่อการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในท้องถิ่น

ผลการศึกษาปัญหาความต้องการและข้อเสนอแนะที่มีต่อการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในท้องถิ่น จากการสอบถามความคิดเห็นของชุมชน สรุปได้ว่า บริเวณหาดบางแสน 2 มีปัญหาหนักที่สุดในเรื่อง ความไม่เป็นระเบียบเรียบร้อยของร้านอาหาร ซึ่งมีรูปแบบการก่อสร้างไม่เป็นมาตรฐานเดียวกันและไม่คงทนถาวร มีการเคลื่อนย้ายตามระดับน้ำขึ้น-ลง มีการสร้างร้านอาหารลวงล้าไปในน้ำและบริเวณหาดทำให้ไม่มีพื้นที่เล่นน้ำและพักผ่อน มีปัญหาสิ่งแวดล้อมอันเกิดจากขยะ น้ำเน่าเสีย เศษอาหาร และสิ่งปฏิกูลที่ทิ้งลงในน้ำและบริเวณหาด ผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบควรเข้าไปดูแล จัดการปัญหาเหล่านี้ รวมทั้งเปิดโอกาสให้ประชาชนที่อาศัยอยู่บริเวณรอบหาดบางแสน 2 เข้าไปมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวหาดบางแสน 2 และควรมีการส่งเสริมและพัฒนาให้หาดบางแสน 2 เป็นสถานที่ท่องเที่ยวระดับประเทศต่อไป

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เพื่อศึกษาความรู้ ทักษะ และการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในท้องถิ่น กรณีศึกษาหาดบางแสน 2 อำเภออุดรธานี จังหวัดขอนแก่น มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ความรู้ ทักษะ ของชุมชนที่มีต่อการท่องเที่ยวในท้องถิ่น 2) การมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในท้องถิ่น 3) ความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพส่วนบุคคล ความรู้ และทักษะของชุมชนกับการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในท้องถิ่น 4) ปัญหา ความต้องการ และข้อเสนอแนะของชุมชนต่อการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในท้องถิ่น ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลเขื่อนอุดรธานี ผู้ประกอบการค้าภายในบริเวณหาดบางแสน 2 และประชาชนที่อาศัยอยู่รอบพื้นที่หาดบางแสน 2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยเลือกกลุ่มตัวอย่าง สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลเขื่อนอุดรธานี เลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยเลือกผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงในการบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยว จำนวน 16 คน ผู้ประกอบการค้าภายในบริเวณหาดบางแสน 2 เลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยเลือกตัวแทนร้านค้าละ 1 คน จำนวน 50 คน และประชาชนที่อาศัยอยู่บริเวณรอบพื้นที่หาดบางแสน 2 เลือกกลุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) โดยเลือกประชาชนที่ไม่ได้เป็นสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลและไม่ได้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการประกอบการค้าภายในหาด จำนวน 100 คน ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น จำนวน 166 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล นำข้อมูลเชิงปริมาณวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) วนเพียงเบนมาตรฐาน (S.D.) และ One-way ANOVA ส่วนข้อมูลที่เป็นคำถามปลายเปิดสรุปเป็นความเรียง ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ ดังนี้

5.1 สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาความรู้ ทักษะ และการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในท้องถิ่น กรณีศึกษาหาดบางแสน 2 อำเภออุดรธานี จังหวัดขอนแก่น สรุปผลการวิจัย ดังนี้

5.1.1 สถานภาพส่วนบุคคล

พบว่า สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่ เป็นเพศชาย อายุ 36-45 ปี ระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น สถานภาพสมรส สมรสและอยู่ด้วยกัน ผู้ประกอบการค้า เป็นเพศชาย และเพศหญิงจำนวนเท่ากัน ส่วนใหญ่มีอายุ 26-35 ปี ระดับการศึกษาจบประถมศึกษา

สถานภาพสมรส สมรสและอยู่ด้วยกัน และประชาชน ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุ 46 ปีขึ้นไป ระดับการศึกษา จบประถมศึกษา สถานภาพสมรส สมรสและอยู่ด้วยกัน

5.1.2 ความรู้ของชุมชนที่มีต่อการท่องเที่ยวในท้องถิ่น

พบว่า 1) สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล มีความรู้ต่อการท่องเที่ยวในท้องถิ่นมากที่สุดในเรื่อง การท่องเที่ยวคือกิจกรรมอย่างหนึ่งของมนุษย์ซึ่งกระทำเพื่อผ่อนคลายความตึงเครียดจากกิจการงานประจำ การท่องเที่ยวในท้องถิ่นช่วยสร้างความเจริญให้กับท้องถิ่น การท่องเที่ยวในท้องถิ่นเป็นการท่องเที่ยวที่มีทรัพยากรธรรมชาติเป็นองค์ประกอบหลักในการท่องเที่ยว การบริหารจัดการ สิ่งแวดล้อมที่เหมาะสมเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของการท่องเที่ยวในท้องถิ่น การพัฒนาการท่องเที่ยวในท้องถิ่นต้องมีการควบคุมดูแลรักษา จัดการทรัพยากรให้คงสภาพเดิมไว้มากที่สุด ต้องมีการพัฒนาด้านการให้การศึกษาสร้างจิตสำนึกที่ดีในการรักษาระบบนิเวศร่วมกัน และการจัดการท่องเที่ยวในท้องถิ่นต้องให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของประชาชนและองค์กรท้องถิ่นในการบริหารจัดการ

2) ผู้ประกอบการค้า มีความรู้ต่อการท่องเที่ยวในท้องถิ่นมากที่สุดในเรื่อง การท่องเที่ยว คือ กิจกรรมอย่างหนึ่งของมนุษย์ซึ่งกระทำเพื่อผ่อนคลายความตึงเครียดจากกิจการงานประจำ การพัฒนาการท่องเที่ยวในท้องถิ่น ต้องมีการควบคุม ดูแลรักษา และจัดการทรัพยากรให้คงสภาพเดิมไว้มากที่สุด และการพัฒนาการท่องเที่ยวในท้องถิ่น ต้องมีการพัฒนาด้านการให้การศึกษาสร้างจิตสำนึกที่ดีในการรักษาระบบนิเวศร่วมกัน

3) ประชาชน มีความรู้ต่อการท่องเที่ยวในท้องถิ่นมากที่สุดในเรื่อง การพัฒนาการท่องเที่ยวในท้องถิ่นต้องมีการพัฒนาด้านการให้การศึกษา สร้างจิตสำนึกที่ดีในการรักษาระบบนิเวศร่วมกัน

5.1.3 ทศนคติของชุมชนที่มีต่อการท่องเที่ยวในท้องถิ่น

พบว่า สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ผู้ประกอบการค้า และประชาชน โดยรวมมีทัศนคติอยู่ในระดับมาก โดยมีทัศนคติว่า อบต. ควรรับฟังความคิดเห็น ข้อเสนอแนะของประชาชน เพื่อเป็นแนวทางในการนำไปใช้บริหารจัดการท่องเที่ยวในท้องถิ่น แต่ยังมีทัศนคติว่าการจัดการท่องเที่ยวเป็นหน้าที่ของ อบต. เท่านั้น

5.1.4 การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในท้องถิ่น

พบว่า 1) ด้านการวางแผน สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลและผู้ประกอบการค้ามีส่วนร่วมมากที่สุด ในการให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวบริเวณหาดบางแสน 2 ส่วนประชาชน มีส่วนร่วมน้อยในทุกประเด็น

2) ด้านการตัดสินใจ สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลและผู้ประกอบการค้า มีส่วนร่วมมากที่สุด ในการเข้าร่วมประชุมหารือกับ อบต. เกี่ยวกับการจัดการการท่องเที่ยวบริเวณหาดบางแสน 2 และประชาชนมีส่วนร่วมน้อยในทุกประเด็น

3) ด้านการดำเนินการ สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล มีส่วนร่วมมากที่สุด

ในการประชาสัมพันธ์ และเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว เพื่อเชิญชวนให้นักท่องเที่ยวเดินทางมาเที่ยวชม ผู้ประกอบการค้า มีส่วนร่วมมากที่สุด ในการเข้าร่วมกิจกรรมรณรงค์รักษาความสะอาด ความสวยงาม และความเป็นระเบียบเรียบร้อยของชุมชน และประชาชนมีส่วนร่วมน้อยในทุกประเด็น

5.1.5 สถานภาพส่วนบุคคล ความรู้ และทัศนคติของชุมชนที่มีต่อการท่องเที่ยวในท้องถิ่นกับการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในท้องถิ่น

พบว่า 1) สถานภาพส่วนบุคคลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล และผู้ประกอบการค้าที่แตกต่างกัน จะมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในท้องถิ่นไม่แตกต่างกัน ส่วนสถานภาพส่วนบุคคลของประชาชน ได้แก่ เพศ อายุ ที่แตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในท้องถิ่นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2) ความรู้ต่อการท่องเที่ยวในท้องถิ่นของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ผู้ประกอบการค้า และประชาชนที่แตกต่างกัน จะมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในท้องถิ่นไม่แตกต่างกัน

3) ทัศนคติต่อการท่องเที่ยวในท้องถิ่นของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ผู้ประกอบการค้า และประชาชนที่มีแตกต่างกัน จะมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในท้องถิ่นไม่แตกต่างกัน

5.1.6 ปัญหา ความต้องการและข้อเสนอแนะที่มีต่อการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในท้องถิ่น

พบว่า บริเวณหาดบางแสน 2 มีปัญหามากที่สุดในเรื่อง ความไม่เป็นระเบียบเรียบร้อยของร้านอาหาร ซึ่งมีรูปแบบการก่อสร้างไม่เป็นมาตรฐานเดียวกันและไม่คงทนถาวร มีการเคลื่อนย้ายตามระดับน้ำขึ้น-ลง มีการสร้างร้านอาหารล่องลำไปในน้ำและบริเวณหาดทำให้ไม่มีพื้นที่เล่นน้ำและพักผ่อน มีปัญหาสิ่งแวดล้อมอันเกิดจากขยะ น้ำเน่าเสีย เศษอาหาร และสิ่งปฏิกูลที่ทิ้งลงในน้ำและบริเวณหาด ผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบควรเข้าไปดูแล จัดการปัญหาเหล่านี้ รวมทั้งเปิดโอกาสให้ประชาชนที่อาศัยอยู่บริเวณรอบหาดบางแสน 2 เข้าไปมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวหาดบางแสน 2 และควรมีการส่งเสริมและพัฒนาให้หาดบางแสน 2 เป็นสถานที่ท่องเที่ยวระดับประเทศต่อไป

5.2 ข้อเสนอแนะ

5.2.1 ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

1) จากการวิจัยครั้งนี้ พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในท้องถิ่นน้อย เมื่อเปรียบเทียบกับสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล และผู้ประกอบการค้า ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจรรณงค์ ประชาสัมพันธ์ ให้ประชาชนเห็นความสำคัญและเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการมากขึ้น

2) จากการวิจัยครั้งนี้ พบว่า ประชาชนที่เป็นเพศชาย และมีอายุ 36 ปีขึ้นไป มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในท้องถิ่นมากกว่าประชาชนกลุ่มอื่น ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนกลุ่มนี้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในท้องถิ่น

3) จากการวิจัยครั้งนี้ พบว่า สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ผู้ประกอบการค้า และประชาชน มีทัศนคติว่า การจัดการท่องเที่ยวในท้องถิ่นเป็นหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลเท่านั้น ดังนั้น ควรมีการสร้างทัศนคติที่ถูกต้องว่าการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในท้องถิ่นเป็นหน้าที่ของทุกคนในท้องถิ่นร่วมกัน

4) จากการวิจัยครั้งนี้พบว่า บริเวณหาดบางแสน2 มีปัญหาเกี่ยวกับสภาพแวดล้อม ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรมีการปรับปรุงสถานที่ให้อยู่ในสภาพที่ดี เหมาะแก่การท่องเที่ยวชมธรรมชาติ แก้ปัญหาขยะมูลฝอย สร้างมาตรการในการควบคุมร้านค้า และจัดให้มีเจ้าหน้าที่คอยสอดส่องดูแลอย่างใกล้ชิด

5.2.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวในท้องถิ่น เพื่อจะได้หาทางแก้ไขปรับปรุงหรือส่งเสริมปัจจัยที่มีผลการท่องเที่ยวในท้องถิ่นให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สมบูรณ์

2) ควรศึกษาความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวในท้องถิ่น เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาให้ตรงตามความต้องการของนักท่องเที่ยว

3) ควรศึกษาความต้องการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในท้องถิ่นของชุมชน จะได้ทราบว่าชุมชนมีความต้องการเข้ามามีส่วนร่วมในระดับใด เพื่อกำหนดรูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชน

เอกสารอ้างอิง

- กังสดาล ภูสิงหา. (2542). การเสริมบทบาทของ อบต.ในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว กรณีศึกษา อบต.บ้านเป็ด กับบึงหนองโคตร อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนาสังคม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- กฤษดา ยะการ. (2543). ความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของประชาชน ตำบลแม่ทราย อำเภอร่องขวาง จังหวัดแพร่.การค้นคว้าอิสระปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- กรรณิกา ชมดี. (2524). การมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ ศึกษาเฉพาะกรณีโครงการสารภี ตำบลท่าช้าง อำเภวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี. วิทยานิพนธ์ปริญญาสังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต คณะสังคมสงเคราะห์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2544). แผนปฏิบัติการ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศแห่งชาติ. กรุงเทพฯ: อัลซา จำกัด.
- _____. (2545). คู่มือแนวทางการจัดการที่พักรีสอร์ทวัฒนธรรมชนบท.กรุงเทพฯ : การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.
- ฉลอง พิมลสมพงษ์. (2542). การวางแผนและพัฒนาตลาดการท่องเที่ยว.กรุงเทพฯ : ภาควิชาศิลปอาชีพ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ชวาล แพร์ตันกุล. (2526). เทคนิคการวัดผล. กรุงเทพฯ: สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ชูวงศ์ ฉายะบุตร. (2539). การปกครองท้องถิ่นไทย. กรุงเทพฯ: พิมพ์ครั้งที่ตั้งเซ็นเตอร์.เชียงใหม่,มหาวิทยาลัย & สถาบันดำรงราชานุภาพ กระทรวงมหาดไทย. (2541). โครงการศึกษาแนวทางการบริหารและการจัดการท่องเที่ยวในพื้นที่รับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) และสภาตำบล (สต.) การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.
- ทิตยา สุวรรณชฎ. (2527). สังคมวิทยา. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- ดิเรก ฤกษ์สาห์ช่วย. (2522). การพัฒนาชนบท. กรุงเทพฯ : พิมพ์.
- เดือนใจ เศรษฐ์สักโก และคณะ. (2518). การวัดผลและการประเมินผลการศึกษา. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ถวิล ธาราโกชน. (2532). จิตวิทยาสังคม.กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.

- ทวีทอง หงษ์วิวัฒน์. (2527). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา. กรุงเทพฯ : ศักดิ์โสภณาการพิมพ์.
- ธวัช สุทธิกุลสมบัติ. (2536). รายงานการวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์โบราณสถานในท้องถิ่น จังหวัดสุรินทร์. คณะวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ วิทยาลัยครูสุรินทร์.
- นิพนธ์ คันธเสวี. (2528). มนุษย์สัมพันธ์เพื่อการพัฒนาสังคม. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์. (2527). กลวิธี แนวคิด วิธีการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในงานพัฒนาชนบท ในการมีส่วนร่วมของประชาชนในงานพัฒนา. กรุงเทพฯ : ศักดิ์โสภณาการพิมพ์.
- นุชนันท์ วิมลนิตย์. (2541). การศึกษาเปรียบเทียบทัศนคติที่มีต่อวิชาพลศึกษาของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตการศึกษา 9.วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษา ศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- บัวพันธ์ พรรคทิง และคณะ. (2532). รายงานการวิจัยเรื่องการพัฒนาชนบท การเข้าร่วมในกระบวนการพัฒนาของชาวบ้าน. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ปรัชญา เวสารัชช์. (2544). การนำเสนองานที่มีประสิทธิภาพ. กรุงเทพฯ. สวัสดิการสำนักงาน ก.พ..
- ประทาน คงฤทธิศึกษากร. (2524). การปกครองเมืองพัทยา. กรุงเทพฯ: สหยาบล้อกและการพิมพ์.
- ประภาส อินทนปสานัน. (2546). การบริหารจัดการการท่องเที่ยวแบบชุมชนมีส่วนร่วม กรณีหมู่บ้านโคกโก่ง อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์. รายงานการศึกษาอิสระปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารพัฒนา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ประภาเพ็ญ สุวรรณ. (2526). ทัศนคติ : การวัดการเปลี่ยนแปลงและพฤติกรรมอนามัย. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: วังบูรพา.
- พจนา สงวนศรี. (2541). โครงการท่องเที่ยวเพื่อชีวิตและธรรมชาติ. จุลสารการท่องเที่ยว, 17(1), 33-39.
- พงษ์ศักดิ์ ฉัตรเดชะ. (2540). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ ในพื้นที่ป่าอนุรักษ์ พื้นที่อุทยานแห่งชาติแม่โจ้ อำเภอสอด จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการมนุษย์และสิ่งแวดล้อม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- พงษ์ศิริ สวนแก้ว. (2536). การศึกษาทัศนคติของประชาชนในเขตเมืองต่อการปฏิบัติงานป้องกันอาชญากรรม.วิทยานิพนธ์ปริญญา ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมวิทยา การพัฒนา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

- เพ็ญศรี รัตนะ. (2536). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาสิ่งแวดล้อมของกรมการ
พัฒนาชุมชน ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดอุบลราชธานี. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษา
ศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสิ่งแวดล้อม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- พิษณุวัตร วรรณะกุล. (2538). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารองค์การบริหาร
ส่วนตำบล ศึกษาเฉพาะกรณีตำบลทรายมูล อำเภอองครักษ์ จังหวัดนครนายก.
กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย.
- ไพฑูรย์ จันทรา. (2546). ปัจจัยสำหรับการส่งเสริมการท่องเที่ยวในวนอุทยาน (สวนหิน)
ของประเทศไทย กรณีศึกษาวนอุทยานผางาม จังหวัดเลย. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษา
ศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ฟ้ารุ่ง มีอุตร. (2539). บทบาทของประชาชนในท้องถิ่นในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมชุมชน กรณีศึกษาประชาชนในองค์กรชาวบ้านเพื่อพัฒนาภาค
อีสาน จังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา
สิ่งแวดล้อม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ภานี สวัสดิ์รักษ์ และคณะ. (มปป.). แผนปฏิบัติการการพัฒนาบริการท่องเที่ยว
รายงานฉบับสมบูรณ์. กรุงเทพฯ: มปป
- ยรรยง กางการ. (2544). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้
ของหมู่บ้านรอบแนวเขตอุทยานแห่งชาติภูพาน. วิทยานิพนธ์ปริญญา ศิลปศาสตร
มหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมวิทยาการพัฒนา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ยศ สันตสมบัติ และคณะ. (2544) การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ความหลากหลายทางวัฒนธรรม
และการจัดการทรัพยากร. เชียงใหม่: นนทบุรีการพิมพ์ .
- ยุวดี ไวทยะโชติ. (2535). ความรู้และทัศนคติต่อทรัพยากรป่าไม้ของประชาชนในเขต
พื้นที่ป่า. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมวิทยาการพัฒนา
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ยุวัฒน์ วุฒิเมธี. (2534). การพัฒนาชุมชนจากทฤษฎีสู่การปฏิบัติ. กรุงเทพฯ: บางกอกบล๊อค.
โยธิน ศันสนยุทธ , & จุมพล พูลภัทรชีวิน. (2524). จิตวิทยาสังคม. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์
ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2525). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525. พิมพ์ครั้งที่ 17.
กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.
- วันดี จินสวัสดิ์. (2540). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าไม้ ศึกษากรณีหมู่บ้าน
ป่าไม้ท่ากะบาก อำเภอเมือง จังหวัดสระแก้ว. สารนิพนธ์ปริญญารัฐ ศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

- วิศิษฐ์ ทองสมบูรณ์. (2535). ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของกรรมการกลางหมู่บ้าน
อาสาพัฒนาและป้องกันตนเอง (อพป.) ในการพัฒนาหมู่บ้าน ตามระบบ กชช. :
ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาสังคมวิทยาการพัฒนาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- วีรพล จันธิมา. (2541). ลักษณะมุ่งอนาคต การควบคุมตน ทศนคติต่อการออกกำลังกาย
และพฤติกรรมกรรมการออกกำลังกายของบุคลากรในมหาวิทยาลัยสุรนารี. วิทยานิพนธ์
ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ขอนแก่น.
- วุฒิเทพ อินทปัญญา และจำลองอดิคุล. (2538). รายงานฉบับสมบูรณ์โครงการวิจัยผลทาง
ด้านเศรษฐกิจของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวในประเทศไทย. ศูนย์บริการวิชาการ
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ. (2542). องค์การและการจัดการ. กรุงเทพฯ : ธีระฟิล์มและ
ไซเท็กซ์.
- ศิริอร ชันธหัตถ์. (2541). องค์การและการจัดการ. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: อักษรภาพิพัฒนา.
สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย. (2540). การดำเนินงานเพื่อกำหนด
นโยบายการท่องเที่ยวเพื่อรักษาระบบนิเวศ รายงานผลการดำเนินการเสนอต่อกรม
การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ ว.ท.
- สมคิด บางโม. (2540). องค์การและการจัดการ. กรุงเทพฯ : วิทยพัฒนา.
- สมนึก ปัญญาสิงห์. (2542). การทำงานแบบมีส่วนร่วม. เอกสารประกอบการสอนวิชาการ
พัฒนารัพยากรรมมนุษย์. ขอนแก่น: คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
(เอกสารอัดสำเนา)
- สมพงษ์ เกษมสิน. 2526). การบริหารงานบุคคลแผนใหม่ . กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- สมศักดิ์ ศรีสันติสุข. (2538). ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์. ขอนแก่น: ขอนแก่นการพิมพ์.
สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย. (2540). โครงการศึกษาเพื่อจัดทำแผนแม่บทการ
พัฒนาการท่องเที่ยวของประเทศ.
- สานิตย์ บุญชู. (2530). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน. วารสารคณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, 3(1), 65 – 73.
- สำเร็จ จันทสุวรรณ และสุวรรณ บัวทวน. (2547). ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์.
ขอนแก่น: คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สุโขทัยธรรมมาธิราช, มหาวิทยาลัย. (2526). การปกครองท้องถิ่นไทย. พิมพ์ครั้งที่ 5. นนทบุรี :
โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

- สุพรชัย มั่งมีสิทธิ์. (2535). การศึกษาการมีส่วนร่วมของชาวบ้านในการจัดการป่าชุมชนในโครงการขององค์กรพัฒนาเอกชน ศึกษากรณีโครงการป่าชุมชนที่ริเริ่มโดยศูนย์พัฒนาชนบทผสมผสาน อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมวิทยาการพัฒนาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สุภาพ ฉัตรภรณ์. (2539). การสอนคหกรรมศาสตร์. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สุภาพร มากแจ้ง. (2539). หลักมัคคุเทศก์. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- สุรเกียรติ ฐิตะฐานะ. (2538). ความรู้ของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลเกี่ยวกับโครงสร้างและอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมวิทยาการพัฒนาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- อนงค์ พัฒนจักร. (2535). การมีส่วนร่วมของสตรีในงานพัฒนาป่าไม้ กรณีศึกษาหมู่บ้านห้วยม่วง จังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมวิทยาการพัฒนาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- Foster, George McClelland. (1962). **Traditional cultures, and the impact of technological change.** New York : Harper.
- Good, V. (1973). **Dictionary of Education.** New York: McGraw-Hill Book Company, Inc.
- Webster. (1967). **Webster S. Newyork Dictionary.** Newyork: The World Publishing Company.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

- ราชนามผู้เชี่ยวชาญ
- หนังสือราชการ

รายนามผู้เชี่ยวชาญ

นางฉัตตยา อ่วมพิทยา

ผู้อำนวยการการทอ้งเทียวแห่งประเทศไทย
(สำนักงานภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เขต 3)

ที่ ศธ ๐๕๑๔.๘/ ๗๒๗

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยขอนแก่น
อ.เมือง จ. ขอนแก่น ๔๐๐๐๒

๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๖

เรื่อง ขออนุญาตแต่งตั้งผู้เชี่ยวชาญ

เรียน ผู้อำนวยการการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (สำนักงานภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เขต ๓)

ด้วยนางสาวสุรางรัตน์ ช่วยวงศ์ญาติ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาพัฒนาสังคม คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่องความรู้ทัศนคติและการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในท้องถิ่น : กรณีศึกษาภาคบางแสน ๒ ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้จำเป็นต้องให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบและพิจารณาเนื้อหาของแบบสอบถามซึ่งเป็นเครื่องมือในการวิจัยก่อนที่จะนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อทำวิทยานิพนธ์ ในการนี้คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอแต่งตั้งเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบและพิจารณาเนื้อหาของเครื่องมือดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับคำตอบจากท่าน และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์สมาน ลอยฟ้า)
รองคณบดีฝ่ายบริหาร ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

ภาควิชาพัฒนาสังคม

โทรศัพท์/โทรสาร ๐-๔๓๓๖-๒๐๓๕

ภาคผนวก ข
แบบสอบถาม

แบบสอบถามการวิจัย**เรื่อง**

**ความรู้ ทักษะ และการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการการท่องเที่ยว
ในท้องถิ่น กรณีศึกษา หาดบางแสน 2 อำเภออุบลรัตน์ จังหวัดขอนแก่น**

แบบสอบถามนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการศึกษาวิจัย เรื่อง
ความรู้ ทักษะ และการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในท้องถิ่น
กรณีศึกษา หาดบางแสน 2 อำเภออุบลรัตน์ จังหวัดขอนแก่น ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ระดับปริญญาโท สาขาพัฒนาสังคม คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
ข้อมูลที่ท่านให้ผู้วิจัย จะถือเป็นความลับ และจะใช้ประโยชน์ในการศึกษาวิจัย ซึ่งจะ
เป็นประโยชน์ในทางวิชาการเท่านั้น

นางสาวสุรางรัตน์ ช่วยวงศ์ญาติ
นักศึกษาปริญญาโท สาขาพัฒนาสังคม
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

คำชี้แจง โปรดใส่เครื่องหมาย ✓ ลงใน หน้าข้อความที่ตรงกับข้อมูลเกี่ยวกับตัวท่าน

1. สถานภาพการจัดการท่องเที่ยว

- สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลเขื่อนอุบลรัตน์
 ผู้ประกอบการค้าภายในบริเวณหาดบางแสน 2
 ประชาชนที่อาศัยอยู่บริเวณรอบพื้นที่หาดบางแสน 2

2. เพศ

- ชาย หญิง

3. อายุ

- น้อยกว่า 25 ปี 26-35 ปี
 36-45 ปี 46 ปีขึ้นไป

4. ระดับการศึกษา

- ไม่เคยได้รับการศึกษา ประถมศึกษา
 มัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช .
 อนุปริญญา/ปวส , ปวท ปริญญาตรีและสูงกว่า

5. สถานภาพสมรส

- โสด สมรสและอยู่ด้วยกัน
 สมรส และแยกกันอยู่ หย่า/ม่าย

ตอนที่ 2 แบบทดสอบวัดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวในท้องถิ่น

คำชี้แจง ขอให้ท่านพิจารณาข้อความต่อไปนี้ แล้วตอบว่า “ใช่” หรือ “ไม่ใช่” โดยเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับคำตอบของท่าน

ลำดับที่	ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวในท้องถิ่น	ใช่	ไม่ใช่
1	การท่องเที่ยว คือ กิจกรรมอย่างหนึ่งของมนุษย์ซึ่งกระทำเพื่อผ่อนคลายความตึงเครียด จากกิจกรงานประจำ		
2	การเดินทางไปประกอบอาชีพยังถิ่นอื่น ถือเป็น การท่องเที่ยวอย่างหนึ่ง		
3	การท่องเที่ยวช่วยสร้างความเจริญให้กับท้องถิ่น		
4	นักท่องเที่ยวในการท่องเที่ยวในท้องถิ่น มักจะมุ่งเน้นความสนุกสนานเพลิดเพลินเพียงอย่างเดียว จึงไม่ต้องคำนึงถึงผลที่จะเกิดขึ้นต่อสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว นั้น ๆ		
5	การท่องเที่ยวในท้องถิ่น เป็นการท่องเที่ยวที่มีทรัพยากรธรรมชาติเป็นองค์ประกอบหลักในการท่องเที่ยว		
6	การท่องเที่ยวในท้องถิ่น ไม่มุ่งเน้นการขายความบันเทิงที่เป็นธุรกิจ เช่น เครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ หรือบริการประเภทเสียงเพลง-แสงไฟ		
7	การท่องเที่ยวที่มีความรับผิดชอบ และไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ถือเป็น การท่องเที่ยวในท้องถิ่น		
8	จุดมุ่งหมายของการท่องเที่ยวในท้องถิ่น คือ มุ่งสร้างจิตสำนึกและสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ		
9	การบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสม เป็นองค์ประกอบที่สำคัญของการท่องเที่ยวในท้องถิ่น		
10	การท่องเที่ยวในท้องถิ่น ส่งผลให้สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติมีการถูกทำลาย และเปลี่ยนแปลงมากที่สุด		
11	ความร่วมมือของคนในท้องถิ่น ไม่มีความจำเป็นสำหรับการท่องเที่ยวในท้องถิ่น		
12	การท่องเที่ยวในท้องถิ่น คือ การท่องเที่ยวที่มีจำนวนนักท่องเที่ยวกลุ่มเล็ก ๆ และไม่ต้องลงทุนมากนัก		
13	การพัฒนาการท่องเที่ยวในท้องถิ่น ต้องมีการควบคุม ดูแลรักษา และจัดการทรัพยากรให้คงสภาพเดิมไว้มากที่สุด		

ลำดับที่	ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวในท้องถิ่น	ใช่	ไม่ใช่
14	การจัดการการท่องเที่ยวในท้องถิ่น ต้องคำนึงถึงความพร้อมของทรัพยากรธรรมชาติที่มีและมีการจัดกิจกรรมที่เหมาะสมในแต่ละพื้นที่		
15	การพัฒนาการท่องเที่ยวในท้องถิ่น ต้องมีการพัฒนาด้านการให้การศึกษา สร้างจิตสำนึกที่ดีในการรักษาระบบนิเวศร่วมกัน		
16	การจัดการท่องเที่ยวในท้องถิ่น ต้องให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของประชาชน และองค์กรท้องถิ่นในการบริหารจัดการ		

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับทัศนคติของชุมชนที่มีต่อการบริหารจัดการท่องเที่ยวในท้องถิ่น
คำชี้แจง กรุณาให้ข้อมูลระดับความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในท้องถิ่น
โดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับคำตอบของท่าน

ลำดับที่	รายการ	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1	ผลประโยชน์จากการท่องเที่ยวส่วนใหญ่จะตกอยู่กับคนภายนอก ประชาชนในพื้นที่จะได้รับประโยชน์น้อย					
2	การจัดการท่องเที่ยวหาดบางแสน 2 เป็นหน้าที่ของอบต.เท่านั้น					
3	ประชาชนในท้องถิ่น เป็นเจ้าของทรัพยากรธรรมชาติที่นำมาจัดการเป็นแหล่งท่องเที่ยว จึงมีสิทธิและหน้าที่ในการดูแล					
4	ประชาชนในท้องถิ่น ไม่ควรคัดค้าน โต้แย้งการบริหารจัดการการท่องเที่ยว ควรมอบให้ อบต. เป็นผู้ดำเนินการฝ่ายเดียว					
5	อบต. ควรรับฟังความคิดเห็นของประชาชน เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินงานด้านการพัฒนาท้องถิ่น					

ลำดับ ที่	รายการ	ระดับความคิดเห็น				
		มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
6	ประชาชนมีหน้าที่ปฏิบัติตามนโยบายด้านการท่องเที่ยวของ อบต. เท่านั้น ไม่ควรเข้าไปยุ่งเกี่ยวในเรื่องใด ๆ ทั้งสิ้น					
7	ทรัพยากรธรรมชาติในท้องถิ่น เป็นสมบัติของส่วนรวม เราจึงไม่จำเป็นต้องไปดูแลหรือรักษา					
8	หาก อบต. ทุจริต หรือกระทำการอันใดที่ไม่ถูกต้องตามกฎหมาย ท่านจะนิ่งเฉยไม่แจ้งให้ผู้รับผิดชอบได้รู้					
9	อบต. คือ ผู้ได้รับผลประโยชน์จากการท่องเที่ยวแต่เพียงผู้เดียว					
10	ในการจัดการด้านการท่องเที่ยวบริเวณหาดบางแสน 2 ท่านจะให้ความร่วมมือกับ อบต. ในทุกกิจกรรม					
11	ประชาชนทุกคนในพื้นที่หาดบางแสน 2 ส่วนได้รับผลประโยชน์จากการท่องเที่ยวทั้งสิ้น					
12	อบต. ควรรับฟังข้อเสนอแนะของประชาชนเพื่อนำไปใช้ในการบริหารจัดการท่องเที่ยวในท้องถิ่น					

ตอนที่ 4 แบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการการท่องเที่ยว
 ในท้องถิ่น กรณีศึกษา หาดบางแสน 2
 คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่เห็นว่าตรงกับท่านมากที่สุด

ลำดับ ที่	พฤติกรรมชี้วัด	ระดับการมีส่วนร่วม	
		เคย	ไม่เคย
1	ด้านการวางแผน มีส่วนร่วมหรือเคยให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินงานด้านการท่องเที่ยว เที่ยวบริเวณหาดบางแสน 2		
2	ร่วมจัดทำบัญชีรายชื่อ พร้อมทั้งที่อยู่ของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการนำประชาชน กลุ่มองค์กรต่าง ๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยว		
3	ใช้สื่อต่าง ๆ เช่น หอกระจายข่าว รถประชาสัมพันธ์ ในการเสนอข้อมูล ข่าวสารระหว่างกันภายในชุมชน เพื่อเป็นการ สื่อสารและแสดงความคิดเห็น รวมทั้งข้อเสนอแนะในการ จัดการด้านการท่องเที่ยว		
4	เข้าร่วมในการจัด “เวทีชาวบ้าน” เพื่อพบปะพูดคุย และแลกเปลี่ยน ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการท่องเที่ยว		
5	เข้าร่วมการประชุม/สัมมนา/ฝึกอบรม ในเรื่องการจัดการท่องเที่ยว ซึ่ง ภาคราชการ หรือภาคเอกชน เป็นผู้จัดขึ้น		
1	ด้านการตัดสินใจ เข้าร่วมประชุมหารือกับ อบต. เกี่ยวกับการจัดการการ ท่องเที่ยวบริเวณหาดบางแสน 2		
2	ร่วมจัดทำแผน/โครงการเพื่อขอรับการสนับสนุน งบประมาณในการส่งเสริมและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว		
3	เข้าร่วมกิจกรรมในลักษณะการเป็นคณะทำงาน หรือชมรมอาสาสมัคร พิทักษ์สิ่งแวดล้อม		

ลำดับ ที่	พฤติกรรมชีวิต	ระดับการมีส่วนร่วม	
		เคย	ไม่เคย
1	ด้านการดำเนินการ ร่วมกิจกรรมเพื่อสนับสนุน และส่งเสริมการท่องเที่ยว เช่น การ แสดง การละเล่นพื้นเมือง		
2	เข้าร่วมกิจกรรมรณรงค์รักษาความสะอาด ความสวยงาม และความ เป็นระเบียบเรียบร้อยของชุมชน		
3	ร่วมบูรณะ ซ่อมแซม และก่อสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกเกี่ยวกับ แหล่งท่องเที่ยวในชุมชน		
4	ร่วมเป็นอาสาสมัครการท่องเที่ยว เช่น เป็นมัคคุเทศก์ให้กับนักท่องเที่ยว หรืออำนวยความสะดวกให้แก่นักท่องเที่ยว		
5	ร่วมจัดกิจกรรมร่วมกับ อบต. ไกลเคียง เพื่อเป็นการร่วมมือกันในการ ส่งเสริม และประชาสัมพันธ์ด้านการท่องเที่ยวให้กับนักท่องเที่ยว และ ประชาชนทั่วไป ให้มีความสนใจและเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในพื้นที่ หาดบางแสน 2		
6	ได้รับการฝึกอบรมหรือได้รับความรู้เกี่ยวกับการดูแลรักษา แหล่งท่อง เที่ยวให้มีสภาพแวดล้อมที่ดี		
7	ประชาสัมพันธ์ และเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว เพื่อเชิญ ชวนให้นักท่องเที่ยวเดินทางมาเที่ยวชม		

ตอนที่ 5 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรค ความต้องการ และข้อเสนอแนะที่มีต่อการ
บริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวในท้องถิ่น

คำชี้แจง กรุณากรอกข้อความที่เป็นความคิดเห็นของท่านในประเด็น ต่อไปนี้

- 1) ท่านคิดว่าการท่องเที่ยวในพื้นที่หาดบางแสน 2 มีปัญหาอุปสรรคเกิดขึ้นหรือไม่ หากมีคือ
อะไรและเกิดจากสิ่งใด

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2) ท่านต้องการเห็นสิ่งใดเกิดขึ้นบ้างกับการท่องเที่ยวบริเวณหาดบางแสน 2

.....
.....
.....
.....
.....

3) ข้อเสนอแนะที่ท่านต้องการให้ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบในการบริหารจัดการการท่องเที่ยว บริเวณหาดบางแสน 2 ดำเนินการเพื่อจะเป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยว คือ สิ่งใดบ้าง

.....
.....
.....
.....
.....
.....

4) ข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะอื่น ๆ

.....
.....
.....
.....
.....
.....

ประวัติผู้เขียน

- ชื่อ** นางสาวสุรางรัตน์ ช่วยวงศ์ญาติ
- ประวัติ** เกิดเมื่อวันที่ 30 พฤศจิกายน 2510 ที่อยู่ปัจจุบัน 378 หมู่ที่ 5 ถนนกลางเมือง อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น
- ประวัติการศึกษา**
- พ.ศ. 2534 สำเร็จการศึกษาปริญญาตรี สาขารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
 - พ.ศ. 2547 สำเร็จการศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาพัฒนาสังคม มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- ประวัติการทำงาน**
- เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน 3 สำนักงานจังหวัดนครพนม
 - เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป 5 สำนักงานจังหวัดพิษณุโลก
 - เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน 6 ว สำนักงานจังหวัดขอนแก่น